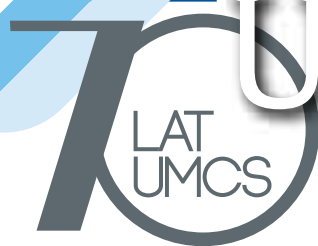

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 7/207 • październik 2014

Wiadomości Uniwersyteckie

70 LAT UMCS

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
 p. 1313, 20-031 Lublin
 tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Ewa Kawalko-Marczuk
 (redaktor naczelny), Aneta
 Adamska, Agnieszka Gałczyńska,
 Magdalena Kozak-Siemińska

Wydanie specjalne
 „Wiadomości Uniwersyteckich”,
 przygotowane z okazji
 jubileuszu 70-lecia UMCS.

Okładka: projekt Eliaż Gola
Druk: Multipress
Nakład: 700 egz.

Projekt graficzny i skład:
 Studio DTP Academicon
 & Grzegorz Zychowicz,
dtp@academicon.pl,
www.wydawnictwo.academicon.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do
wyboru tekstów do publikacji.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne Rektora UMCS.....	4
UMCS w liczbach	5
Z kart historii Uniwersytetu.....	6
Władze UMCS (1944–2016)	10
Rektorzy UMCS. Trudne lata 1944–1959	12
Rektorzy UMCS w okresie stabilizacji i rozwoju (1959–1980) oraz w czasach przełomowych zmian w Polsce (1981–1987)	16
Ludzie i sprawy Uniwersytetu we wspomnieniach Rektorów UMCS	20
Doktorzy <i>honoris causa</i> (1950–2014).....	25
Badania naukowe w UMCS	29
Współpraca międzynarodowa w UMCS	33
Rola Uniwersytetu w Lublinie i regionie.....	36
Kultura akademicka na UMCS.....	40
„Vivant Kozienalia”! Krótka historia studenckiego święta	44
70 lat sportu na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej	47
Krótka historia długiej budowy. O architekturze Dzielnicy Uniwersyteckiej w Lublinie	51
Kalendarium obchodów 70-lecia UMCS.....	54

Fot. Wojciech Kornet

Prof. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS

Szanowni Państwo, Drodzy Pracownicy UMCS, uroczysta inauguracja roku akademickiego 2014/2015, będąca ukoronowaniem obchodów 70-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej skłania do pogłębionej refleksji zarówno na temat osiągnięć naszej Uczelni, jak i stojących przed nią wyzwań.

Uniwersytet to przede wszystkim ludzie – nie tylko wybitni naukowcy, ale też społecznicy i organizatorzy, potrafiący z uporem i odwagą wcielać w życie akademickie ideały. Myślę tu zarówno o pierwszych Rektorach, np. prof. Henryku Raabem, którzy z wielkim poświęceniem od podstaw budowali Uczelnię, walcząc w trudnych powojennych czasach o jej demokratyczny ustrój i zachowanie autonomii oraz kompletując kadre, jak i o późniejszych włodarzach naszej Alma Mater, dokładających wszelkich starań, aby stała się ona znaczącym ośrodkiem naukowo-badawczym. Bez względu na uwarunkowania polityczne UMCS tworzyli ludzie głęboko wierzący w sens istnienia Uniwersytetu i mający sprecyzowaną wizję jego funkcjonowania.

Złotymi zgłoskami w dziejach polskiej nauki zapisali się naukowcy, dzie-

ki którym UMCS zasłynął z: Lubelskiej Szkoły Światłowodów, Lubelskiej Szkoły Adsorpcji oraz Lubelskiej Szkoły Chromatografii. Nie należy zapominać również o ostatnich osiągnięciach: opracowaniu przemysłowej technologii produkcji mutanazy (unikatowego enzymu, skutecznego w walce z próchnicą zębów), przełomowych pracach badawczych nad szczepionką przeciwko malarii czy wreszcie odkryciach trzynastowiecznych skarbów z Czerwna-Czerwienia. Także dziś nasi doktoranci i młodzi naukowcy z powodzeniem biorą udział w prestiżowych programach Diamentowy Grant, Top 500 Innovators, prowadzą samodzielne projekty i odbywają staże dzięki programom: Preludium, Etiuda i Fuga. Obecnie naukowcy z UMCS realizują wiele projektów badawczych, nadzorowanych przez Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Mini-

stra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ok. 20 projektów z programów UE i innych źródeł międzynarodowych, jak również kilkadziesiąt projektów wspierających młodych naukowców. Nasi pracownicy stanowią ważne zaplecze eksperckie dla instytucji rządowych i samorządowych oraz biznesu i gospodarki.

Możemy także być dumni z naszych absolwentów, których mamy już ponad 216 tysięcy. Wielu z nich odnosi sukcesy w gospodarce i biznesie, administracji publicznej, na polu kulturalnym, ale też i w polityce. Potwierdzają oni w sposób szczególnie nierozzerwalne związki łączące naszą Uczelnię z powojennymi losami Lublina, Lubelszczyzny, jak również południowo-wschodniej Polski. Było to możliwe dzięki utworzeniu nowych Wydziałów i kierunków studiów, zbudowaniu unikatowego Miasteczka Akademickiego oraz stworzeniu atmo-

sfery korzystnej dla aktywności pracowników i studentów na płaszczyźnie kulturalnej i sportowej.

Nie można jednak nie dostrzec, że czeka nas wiele wyzwań, związanych m.in. z koniecznością poprawy pozycji w badaniach naukowych (posiadanych przez Wydziały kategorii), lepszego dostosowania oferty badawczej i edukacyjnej do potrzeb gospodarki i biznesu oraz instytucji życia społecznego i politycznego, ale też do oczekiwania młodzieży z kraju i zagranicy, mądrego wykorzystania posiadane- go i budowanego potencjału badaw-

czo-dydaktycznego. Innymi słowy, kształtujemy przyszłość naszej Alma Mater, gdyż nadal aktualne są słowa prof. Grzegorza Leopolda Seidlera, że „Uczelnia to mury i ludzie”. Wokół tych dwóch członów możemy z powodzeniem realizować wizję Uniwersytetu Komplementnego.

70-lecie UMCS stanowi doskonałą okazję, by podziękować wszystkim byłym i obecnym pracownikom Uniwersytetu – naukowcom i dydaktykom, pracownikom inżynieryjno-technicznym, administracji i obsługi za trud i wysiłek, za lata pracy na rzecz naszej

małej akademickiej Ojczyzny. Pragnę też zachęcić Państwa do lektury jubileuszowego numeru „Wiadomości Uniwersyteckich”, w którym zebraliśmy artykuły dotyczące historii i różnych obszarów działalności UMCS (niektóre z nich były publikowane od początku tego roku na łamach „Kurieru Lubelskiego”). Stanowią one dobrą okazję do sentymentalnej podróży, bowiem przypominamy w nich wiele wydarzeń z historii Uczelni.

Prof. Stanisław Michałowski
Rektor UMCS

UMCS W LICZBACH

- 60 kierunków i ponad 200 specjalności
- ponad 80 kierunków studiów podyplomowych
- blisko 22 tys. studentów
- ponad 216 tys. absolwentów
- 2600 miejsc w 9 akademikach
- 80 kół naukowych i organizacji studenckich
- blisko 1000 studentów cudzoziemców
- 300 studentów trenujących w sekcjach sportowych Klubu AZS UMCS
- 13 projektów edukacyjnych w trakcie realizacji na kwotę ponad 65 mln zł
- 43 zrealizowane projekty edukacyjne na kwotę blisko 60 mln zł
- 96 umów międzynarodowych z partnerami z całego świata
- 23 projekty badawcze w trakcie realizacji na kwotę ponad 116 mln zł
- 20 projektów badawczych zrealizowanych na kwotę ponad 55 mln zł
- ponad 60 tys. odwiedzających Ogród Botaniczny rocznie
- blisko 1 mln książek, 400 tys. czasopism i 300 tys. jednostek zbiorów specjalnych opublikowanych w wersji tradycyjnej w Bibliotece Głównej UMCS
- blisko 5 tys. książek w wersji elektronicznej w Bibliotece Głównej UMCS
- ponad 20 budynków dydaktycznych
- 98,2 FM – na takich falach odbiera Akademickie Radio Centrum

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Teren przyszłej Dzielnicy Uniwersyteckiej, 1949 r.

wali partię od efektywnego wpływu na uczelnię. Były to kadencje rektorów prof. Adama Paszewskiego (1957–1959) oraz prof. Tadeusza Baszyńskiego (1981–1982), odwołanego z funkcji przez władze stanu wojennego. Najdobitniej o klęsce koncepcji UMCS jako tzw. czerwonego uniwersytetu świadczył masowy udział pracowników i studentów w przemianach lat 1980–1981 okresu „Solidarności”. Z drugiej strony zasada finansowania nauki i szkolnictwa wyższego przez państwo i regulowały ustrojowe powodowały, iż najbardziej intensywny okres rozwoju bazy materialnej i kadry naukowej uczelni w okresie PRL przypadł na czasy kierowania UMCS przez rektorów umocowanych dość wysoko w hierarchii partyjnej, o wyrazistej i otwartej osobowości, prawników – prof. Grzegorza Leopolda Seidlera (1959–1969) i prof. Wiesława Skrzydłę (1972–1981).

Z KART HISTORII

Decyzja o utworzeniu w Lublinie państwowego uniwersytetu zapadła w trakcie II wojny światowej, po wyzwoleniu Lublina spod okupacji niemieckiej na posiedzeniu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w dniu 23 października 1944 r.

Uczelnia powstawała na tzw. surowym korzeniu, budowana była od podstaw w trudnych warunkach materialnych, politycznych i ustrojowych. Powstanie UMCS spotkało się ze sceptycyzmem wielu środowisk, które uważały, że inicjatywa powołania w Lublinie drugiego uniwersytetu będzie miała charakter efemeryczny i uczelnia nie przetrwa próby czasu. W zamierzeniu przejmujących władzę w Polsce komunistów UMCS miał stać się ważnym kreatorem przemian społecznych i politycznych, szczególnie w odniesieniu do młodego pokolenia Polaków wywodzących się z uboższych grup społeczeństwa. Planowano stworzyć nową inteligencję o plebejskim rodowodzie.

Wbrew intencjom władz, Uczelnia poza misją prowadzenia badań naukowych, kształcenia intelektualnego i moralnego wychowania studentów, efektywnie nie przysłużyła się realizacji celów politycznych rządzącej partii. Mimo ograniczenia, a następnie zniesienia przez PZPR autonomii

uczelni wyższych, podejmowania prób ideologizacji nauki społeczność akademicka UMCS broniła się przed komunistyczną indoktrynacją młodego pokolenia Polaków. Dała temu dobitny wyraz, wybierając dwukrotnie na rektorów wybitnych i niezależnych uczonych, którzy skutecznie separo-

W chwili powołania do życia uniwersytet skupiał cztery Wydziały: Lekarski, Przyrodniczy, Rolny i Weterynaryjny. Kilka miesięcy później powołano kolejny, piąty – Wydział Farmaceutyczny. Medyczno-przyrodniczy charakter powstającej uczelni był odmienny od teologiczno-humanistycznego KUL, który funkcjonował od 1918 r. UMCS uzupełniał kształcenie na poziomie wyższym o kierunki, których dotąd w Lublinie nie było. Jednym z pierwszych mianowanych jesienią 1944 r. profesorów był zoolog, lewicowy działacz politycz-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Pierwsi studenci UMCS – rok akademicki 1944/1945

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Studenci pierwszego rocznika medycyny UMCS, 1945 r.

UNIwersYTETU

ny, społeczny i oświatowy Henryk Raabe – inicjator i organizator Uniwersytetu, pierwszy jego rektor piastujący tę funkcję do 1948 r. Władze UMCS starają się współcześnie przywrócić społeczności akademickiej tę postać. W kwietniu 2012 r. na centralnym placu Uczelni odsłonięto „ławeczkę” Raabego.

Uroczysta inauguracja pierwszego w historii roku akademickiego 1944/1945 odbyła się 14 stycznia 1945 r. UMCS

kształcił wówczas 980 studentów i zatrudniał 104 pracowników nauki, m.in. z uczelni z Wilna i Lwowa. Wśród pierwszych wybitnych profesorów byli m.in. lekarze: Ludwik Hirsztfeld, Feliks Skubiszewski, Tadeusz Kielanowski, psychiatra Witold Chodźko, farmakolog Jan H. Lubieniecki; zoologowie: Konstanty Strawiński, Janusz W. Domaniewski, Gabriel Brzęk; bakteriolog: Alfred Trawiński i Zygmunt Szymanowski; antropolog Jan Mydlarski; matematyk Mieczysław K. Biernacki; logik Jerzy Słupecki; filozof Narcyz Łubnicki; fizyk Stanisław Ziemecki (Landau); biolog Adam Paszewski i Laura Kaufman; chemicy: Włodzimierz Hubicki i Andrzej Waksmundzki; biochemik Janina Opieńska-Blauth; petrograf i geolog Maria Turnau-Morawska; archeolog Stefan Nosek.

UMCS stał się zgodnie ze strategią ówczesnych władz zarodkiem prężnego ośrodka akademickiego w Lublinie. Medyczno-przyrodniczy profil UMCS utrzymał się do stycznia 1950 r. Wówczas decyzją ministerstwa oświaty, wbrew stanowisku władz uczelni, wydzielono z UMCS Akademię Lekarską, która 3 marca zmieniła nazwę na Akademia Medyczna. Oznaczało to poważne osłabienie naukowego i materialnego potencjału uniwersytetu. O blisko połowę

zmałała liczba studentów. Postawiło to na porządku dziennym wypracowanie nowego profilu Uczelni. Bez rozwoju kolejnych dyscyplin i kierunków jej byt wydawał się zagrożony. Obok dotychczasowych wydziałów UMCS, które uległy podziałowi, powstawały nowe: Prawa w 1949 r., Humanistyczny w 1952 r. i Zootechniczny w 1953 r. Dotychczasowy Wydział Matematyczno-Przyrodniczy podzielono w 1951 r. na dwa: Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Wydział Biologii i Nauk o Ziemi.

Druga znacząca zmiana profilu naukowego UMCS nastąpiła w 1955 r., gdy władze centralne wyodrębniły Wydziały: Rolny, Weterynaryjny i Zootechniczny, które zapoczątkowały funkcjonowanie nowej uczelni – Akademii Rolniczej. Z UMCS odeszła blisko połowa doświadczonej kadry naukowo-dydaktycznej, w tym 42 profesorów i około 1/3 studentów. Na użytek nowej uczelni przeszedł szereg nowo wybudowanych budynków. Po raz drugi poważnie osłabiło to UMCS i wzmogło dyskusje nad przyszłością i kierunkiem dalszego rozwoju.

Przez kolejne dekady kształtowała się współczesna struktura Uniwersytetu. Obecnie funkcjonuje w UMCS 12 Wydziałów: Biologii i Biotechnologii; ►

Fot. Anna Guzowska

Ławeczka Rektora H. Raabego na placu przed Rektoratem

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Domy Studenckie A i B (obecnie „Amor” i „Babilon”), 1954 r.

Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej; Matematyki, Fizyki i Informatyki; Chemii; Prawa i Administracji; Humanistyczny; Ekonomiczny; Pedagogiki i Psychologii; Filozofii i Socjologii; Politologii; Artystyczny oraz Wydział Zamiejscowy w Puławach. Integralną częścią Uczelni jest Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców (1991). W ciągu 20 lat istnienia w jego studiach i kursach uczestniczyło ponad 9 tys. słuchaczy z 75 krajów świata na 5 kontynentach. W latach 1969–2001 istniała Filia UMCS w Rzeszowie, która stała się częścią Uniwersytetu Rzeszowskiego. Druga filia funkcjonowała w latach 1969–1970 w Białej Podlaskiej, a następnie została przejęta przez AWF w Warszawie. W 2000 r. UMCS wraz z KUL oraz trzema uniwersytetami ukraińskimi powołał Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, gdzie na studiach doktoranckich kształcono młodych badaczy z Polski i Ukrainy. Podstawowym celem Kolegium było kształcenie przyszłych elit polskich i ukraińskich, działających na rzecz współpracy między krajami. Placówka funkcjonowała przez dekadę. W początku XXI w. UMCS otworzył także zamiejscowe kolegia w Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Kazimierzu n. Wisłą i Radomiu.

Bazę lokalową UMCS zbudowano, gdy Uczelnia otrzymała w 1946 r., w darze od miasta, rozległy (ponad 17 ha), niezabudowany obszar w zachodniej części Lublina. W kolejnych trzech latach ofiarowany przez władze miasta i województwa obszar powiększył się ponad trzykrotnie. Od r. 1949 powstaje tu miasteczko akademickie stanowiące osobną dzielnicę miasta i już przez

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Widok na Dzielnicę Uniwersytecką (z prawej strony Biblioteka Międzyuczelniana), wiosna 1968 r.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Odsłonięcie pomnika Patronki UMCS, 23.10.1964 r.

współczesnych uznane za wyjątkowe powojenne założenie urbanistyczno-architektoniczne w Lublinie. Główna jego część została stworzona w latach 1959–1969, gdy funkcję rektora Uczelni pełnił prof. G. L. Seidler. Znajdują się w nim domy studenckie, siedziby 9 Wydziałów UMCS, Rektorat, Biblioteka Główna, Centrum Kultury Fizycznej, Akademicka Przychodnia Zdrowia. Obecnie budowana jest zachodnia część miasteczka UMCS w rejonie ul. Głębokiej i al. Kraśnickiej, gdzie powstaje m.in. centrum naukowych laboratoriów Ecotech-Complex. Cały obszar sąsiaduje z obiektami KUL oraz Uniwersytetu Przyrodniczego. Szczególne znaczenie w pejzażu UMCS ma Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”, oddawane do użytku w dwóch etapach w latach 1962–1965. Przez kolejne dekady było to centrum kulturalnego i społecznego życia studentów Uczelni. Pełniło także funkcje usługowe (stołówka akademicka nr 2). Tutaj powstawały inicjatywy, które wpisały UMCS na trwałe w pejzaż Lublina, w znaczący sposób współtworząc środowisko intelektualne, kulturalne i opiniotwórcze miasta. Studenckie zespoły artystyczne – teatry UMCS – Gong 2, Provisorium, Scena 6, Chór Akademicki, Dyskusyjny Klub Filmowy „Bariera”, kino studyjne, Akademickie Radio Centrum, Orkiestra św. Mikołaja, przez lata tworzyły artystyczne życie Uczelni i wpływały na jej korzystny wizerunek w kraju i za granicą. W istniejącym od 1953 r. Zespole Tańca Ludowego UMCS tańczyło ponad 8 tys. studentów, którzy dali ok. 6 tys. koncertów, w tym w 56 krajach na 5 kontynentach. Mieszkańcy miasta od lat 60. corocznie byli świadkami odbywających się w Lublinie dni kultury studenckiej – Kozienaliów. Znaną i cenioną przez lublinian placówką jest Ogród Botaniczny UMCS stworzony w latach 60.

Rozwój bazy naukowo-dydaktycznej szedł w parze z rozwojem kadry naukowej i otwarciem się Uniwersytetu na kontakty zagraniczne. Proces ten nabrał dużej dynamiki po r. 1956. Poza tradycyjnymi kontaktami z placówkami w ZSRR (Lwów, Erewań) i tzw. krajów socjalistycznych (Węgry, Rumunia, Czechosłowacja), nastąpił rozwój wymiany naukowej z ośrodkami naukowymi na zachodzie Europy oraz USA. Działania te mocno rozwinął w latach 60. rektor prof. G. L. Seidler, a następnie w latach 70. rektor prof. W. Skrzydło. To wówczas nawiązano m.in. stałą współpracę naukową z Uniwersytetami w Modenie i Lecce (Włochy) i Lock Haven State College (Sta-

Fot. ze zbiorów Archiwum NSZZ „Solidarność” UMCS

Strajk okupacyjny w budynku Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w okresie stanu wojennego

ny Zjednoczone). Naukowcy z UMCS otrzymywali najbardziej prestiżowe stypendia Fundacji H. Forda (USA) i Alexandra von Humboldta (RFN).

Od drugiej połowy lat 50. systematycznie zwiększała się liczba studentów Uczelni, od 2 tys. w 1960 r. do blisko 4 tys. w 1968 r. Obecnie to blisko 18 tys. osób na studiach stacjonarnych, łącznie edukuje się tu 22 tys. studentów. Na początku XXI w., w 58. roku istnienia Uniwersytetu prezydent RP wręczył absolwentowi UMCS 100 tys. dyplom. Dziś ich liczba wzrosła do ponad 216 tys. Od końca lat 40. XX w. absolwenci UMCS stanowili podstawową kadrę specjalistów decydujących o rozwoju województwa lubelskiego oraz południowo-wschodniej Polski. Dzisiaj wybitni absolwenci UMCS to pracownicy wielu centralnych instytucji państwowych. Zajmują oni także wysokie stanowiska w polskim biznesie.

Społeczność Uniwersytetu brała udział w węzłowych wydarzeniach politycznych powojennego Lublina. Studenci UMCS obok młodzieży szkół lubelskich zaprezentowali w styczniu 1947 r. przeciwko przygotowaniom do fałszowania wyborów do Sejmu Ustawodawczego. Z ich inicjatywy w październiku 1956 r. na miasteczku akademickim odbył się największy w Lublinie po II wojnie wiec poparcia dla przemian październikowych odrzucających polski stalinizm. Również dwukrotnie 11 i 13 marca 1968 r. studenci UMCS wraz z kolegami z innych wyższych uczelni Lublina gremialnie zaprezentowali przeciwko ograniczeniu demokracji, wolności słowa i druku. W drugiej połowie lat 70. brali udział w strukturach tworzącej się demokratycznej opozycji. Prof. Adam Kersten – historyk stał się znaczącą postacią, niezależnego od władz PRL stowarzyszenia edukacyjnego – Towarzystwa Kursów Naukowych, a następnie tzw. Uniwer-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

sytetu Latającego. Szczególnie aktywne było środowisko naukowców i studentów UMCS w okresie „Solidarności” w latach 1980–1981. Związek zrzeszał 3/4 pracowników Uczelni i stanowił najsilniejsze zaplecze intelektualne i eksperckie Regionu Środkowowschodniego NSZZ „S”. Obok niego prężnie działało Niezależne Zrzeszenie Studentów. UMCS był jedyną uczelnią w Lublinie i jedną z nielicznych w kraju, w której prowadzono strajk po ogłoszeniu stanu wojennego. Trwał on w dniach 13–15 grudnia w różnych obiektach uczelnianych. Represje ze strony władz bezpieczeństwa były surowe; łącznie zostało internowanych 23 pracowników i studentów (stanowili prawie 10% ogółu internowanych z Lubelszczyzny), a kilka osób skazano na kary więzienia, z czego dwie na bezwzględne pozbawienie wolności.

Dzisiaj trudno sobie wyobrazić Lublin bez UMCS. Bo to przecież nie tylko ładna i efektowna część miasta, ale nade wszystko ponad 216 tys. wykształconych w tym okresie ludzi, duża uczelnia o mocnej pozycji w skali kraju, prowadząca różnorodne badania naukowe. Na trwałe związana z naszym miastem.

Janusz Wrona
Zbigniew Zaporowski

Wręczenie 99 999, 100 000 i 100 001 dyplomu ukończenia studiów z udziałem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, które odbyło się 9.10.2002 r. na Zamku Lubelskim

WŁADZE UMCS (1944–2016)

SPORZĄDZONO W ARCHIWUM UMCS

Rektorzy		Prorektorzy
Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji	Imię i nazwisko
Henryk Raabe	24 X 1944 – 31 VIII 1948	Ludwik Hirszfeld (1944/1945) Konstanty Strawiński (1945–1947) Feliks Skubiszewski
Tadeusz Kielanowski	1 IX 1948 – 31 XII 1949	Józef Parnas (1948/1949) [w okresie od 1 I 1950 do 31 XII 1951 – po. Rektora]
Bohdan Dobrzański	1 I 1952 – 31 VIII 1955	Adam Malicki Aleksander Wolter Adam Bielecki Andrzej Burda Piotr Szewczyk [Prorektor Rolniczego Studium Zaocznego]
Andrzej Burda	1 IX 1955 – 7 V 1957	Adam Bielecki Kazimierz Myśliński Franciszek Uhorczak Włodzimierz Hubicki
Adam Paszewski	8 V 1957 – 31 VIII 1959	Tadeusz Taras Włodzimierz Hubicki
Grzegorz Leopold Seidler	1 IX 1959 – 11 IV 1969	Jan Dobrzański Adam Paszewski Narcyz Łubnicki Włodzimierz Żuk Zbigniew Lorkiewicz [w okresie 12 IV – 30 VI 1969 po. Rektora – dokończenie kadencji G. L. Seidlera] Wiesław Skrzydło
Zbigniew Lorkiewicz	1 VII 1969 – 30 IX 1972	Janusz Barcicki Stanisław Krzykała Wiesław Skrzydło Jan Szreniawski
Wiesław Skrzydło	1 X 1972 – 31 VIII 1981	Edward Michna Kazimierz Sykut Albin Koprukowniak Tadeusz Hoff (do 30 VI 1974) Marcin Jełowicki (od 1 VII 1974) Ryszard Orłowski Kazimierz Sykut Albin Koprukowniak (do 31 VIII 1978) Zdzisław Ilczuk (od 15 V 1978) Marcin Jełowicki (od 1 VII 1978) Władysław Ćwik (od 1 IX 1978)
Tadeusz Baszyński	1 IX 1981 – 21 V 1982	Bohdan Dziemidok [w okresie od 21 do 24 V 1982 r. – po. Rektora] Eugeniusz Gąsior Wanda Brzyska Władysław Ćwik / Mieczysław Żołnierczuk

Rektorzy		Prorektorzy
Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji	Imię i nazwisko
Józef Szymański	24 V 1982 – 31 VIII 1984	Jan Malarczyk Eligiusz Modrzejewski Tadeusz Łoposzko Jan Winiarz
Stanisław Uziak	1 IX 1984 – 31 VIII 1987	Kazimierz Goebel Jerzy Szczypa Halina Sawecka Jan Winiarz
Zdzisław Cackowski	1 IX 1987 – 30 XI 1990	Zygmunt Mańkowski Jerzy Szczypa Romuald Kmiecik Jan Winiarz
Eugeniusz Gąsior	1 XII 1990 – 14 VIII 1993	Kazimierz Goebel Jan Rayss Jerzy Bartmiński Zbigniew Sobolewski Ziemowit Jacek Pietraś [Rektor Eugeniusz Gąsior zmarł 14 VII 1993 r., od 1 do 24 IX obowiązki Rektora pełnił Ziemowit Jacek Pietraś] Tadeusz Borowiecki Marian Harasimiuk Zbigniew Sobolewski
Kazimierz Goebel	24 IX 1993 – 31 VIII 1999	Marian Harasimiuk Zbigniew Sobolewski Wojciech Witkowski Jerzy Szczypa
Marian Harasimiuk	1 IX 1999 – 31 VIII 2005	Jan Pomorski Zbigniew Krupa Elżbieta Skrzypek
Wiesław Kamiński	1 IX 2005 – 31 VIII 2008	Anna Pajdzińska Anna Tukiendorf Jerzy Węclawski Tadeusz Borowiecki
Andrzej Dąbrowski	1 IX 2008 – 31 VIII 2012	Stanisław Chibowski Ryszard Dębicki Stanisław Michałowski Ryszard Szczygiel
Stanisław Michałowski	1 IX 2012 – 31 VIII 2016	Ryszard Mojak (1 IX 2012 – 15 IV 2014; 16 IV – 30 VI 2014 vacat) Arkadiusz Bereza (od 1 VII 2014) Ryszard Dębicki Urszula Bobryk Barbara Hlibowicka-Węglarz

REKTORZY UMCS

TRUDNE LATA 1944–1959

Początki działalności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przypadły na schyłek II wojny światowej i trudne czasy powojenne. Jego twórcy nie szczędzili wysiłku, aby Uczelnia okrzepła i prowadziła kształcenie na możliwie wysokim poziomie. Wyłączenie z UMCS w 1950 r. wydziałów medycznych, a w 1955 r. rolniczych nie sprzyjało stabilizacji i rozwojowi. Poczucie stabilności zakłócały zwłaszcza pogłoski o zamiarach władz, które planowały przeniesienie Uniwersytetu do Rzeszowa, a następnie do Katowic. W okresie tym Uczelnią kierowało pięciu rektorów, którzy włożyli wiele wysiłku w przezwyciężanie codziennych trudności, omijając często totalitarne zakazy ówczesnych władz.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Prof. dr Henryk Raabe podczas lektury prasy krajowej, 1946 r.

Henryk Raabe (24.10.1944 – 31.08.1948)

24 października 1944 r., w dzień po powołaniu do życia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (z czterema Wydziałami: Lekarskim, Przyrodniczym, Rolnym i Weterynaryjnym), jego pierwszym rektorem został mianowany prof. Henryk Raabe, zoolog z wykształcenia, jednocześnie naczelnik Wydziału Szkół Wyższych Resortu Oświaty PKWN.

Praca organizatora pochłonęła całkowicie tego idealistę w sferze społecznej i jednocześnie realistę w sferze wykonawczej. W warunkach katastrofalnych braków, trudności i powojennego zamętu rektor tworzył od podstaw Uczelnię z entuzjazmem i poświęceniem. Zdobywał od władz lokale na działalność, mieszkania dla kadry, tereny pod zabudowę. Gromadził urządzenia i sprzęt. Z uwagi na brak komunikacji miejskiej w Lublinie, rektor Raabe wystąpił do władz o przydział 30 rowerów dla pracowników, żeby mogli szybciej przemieszczać się między oddalonymi od siebie budynkami, w których odbywały się zajęcia. Troszczył się o sprawy socjalno-bytowe pracowników i studentów, pozyskiwał dla nich np. buty i odzież lub materiały na nie. Jednak przede wszystkim kompletował doskonałą kadrę, w gronie której znaleźli się m.in. międzynarodowej sławy immunolog Ludwik Hirszfild, matematyk Mieczysław Biernacki czy filozof Narcyz Łubnicki. Starał się zapobiegać odpływowi kadry do innych ośrodków naukowych i zabiegał o niepowoływanie do wojska pracowników i studentów.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Inauguracja roku akademickiego 1944/1945. Przemawia rektor H. Raabe

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Przy odbudowie gmachu przeznaczonego na potrzeby UMCS, 13 maja 1948 r. Rektor H. Raabe stoi pośrodku

Uniwersytet krzepł z tygodnia na tydzień. 9 stycznia 1945 r. powołano jako piąty – Wydział Farmaceutyczny. Starania o jego utworzenie, poza władzami UMCS, prowadziła Lubelska Izba Aptekarska. 14 stycznia 1945 r. rektor Raabe przewodniczył uroczystej inauguracji pierwszego roku akademickiego 1944/1945, która odbyła się w budynku I LO im. Stanisława Staszica przy Al. Racławickich. To tam ulokowano pierwszy rektorat, dziekanaty i tam odbywały się pierwsze zajęcia dydaktyczne. Rektor Raabe pozyskiwał na działalność Uczelni kolejne obiekty, m.in. przy ul. Radziwiłłowskiej czy ul. Głowackiego. Jesienią 1945 r. rektorat został przeniesiony do zabytkowego pałacu przy pl. Litewskim 5. W 1946 r., przy poparciu rektora, Senat UMCS powołał do życia czasopismo „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”. Wydział Lekarski UMCS wydał wtedy pierwsze dyplomy. W tym czasie miał miejsce duży ruch kadrowy. Jedni pracownicy odchodzili do innych ośrodków, przybywali zaś nowi. Uniwersytet pozyskiwał kolejne budynki, a 8 lipca 1946 r. otrzymał od Miejskiej Rady Narodowej 17 ha terenów pod zabudowę.

Wielką odwagą cywilną i mocnym charakterem prof. Raabe wykazał się, gdy został obarczony funkcją ambasadora w ZSRR (1.08.1945 – 19.09.1946). Wówczas, m.in. interweniował w sprawach zwolnień z obozów i repatriacji Polaków. W kierowaniu Uczelnią zastępował go w tym czasie prof. Konstanty Strawiński. Po powrocie do Lublina, rektor Henryk Raabe walczył o demokratyczny ustrój Uczelni i zachowanie jej autonomii (m.in. o utrzymanie kompetencji rektora i senatu, prawo nadawania stopni akademickich jedynie przez uczelnię, zaś tytułów naukowych tylko na wniosek rad wydziałów i senatu, a także o rangę nauki i prawo głoszenia własnych przekonań naukowych czy o wprowadzenie wykładów z wychowania demokratycznego). Stawał w obronie studentów prześladowanych z powodów politycznych. Zapłacił za to utratą stanowiska i przeniesieniem na emeryturę.

Rektor Henryk Raabe zmarł 28 stycznia 1951 r. w Lublinie. W pogrzebie, który odbył się 31 stycznia 1951 r., nie wzięli udziału przedstawiciele UMCS oraz władz miasta. Dopiero po latach przypomniano o jego zasługach dla Uczelni. W 1966 r. z inicjatywy Senatu UMCS na skwerze przy zbiegu ulic Raabego i Akademickiej odsłonięto pomnik mu poświęcony, a w 2012 r. na placu przed Rektoratem stanął jego pomnik-laweczka.

Tadeusz Kielanowski (1.09.1948 – 31.12.1949)

Następcą rektora Raabego został mianowany prof. Tadeusz Kielanowski, absolwent paryskich uczelni w zakresie prawa oraz medycyny na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Do Lublina przybył z wojska. W styczniu 1945 r. habilitował się jako jeden z pierwszych u prof. Ludwika Hirszfelda, a 1 lipca został profesorem nadzwyczajnym patologii ogólnej i doświadczalnej. Pełnił funkcję prodziekana (rok akademicki 1945/1946) i dziekana (lata 1946 i 1947) Wydziału Lekarskiego, który odczuwał wówczas coraz bardziej dokuczliwe trudności kadrowe i lokalowe oraz finansowe.

Rektor UMCS Tadeusz Kielanowski

Rektor T. Kielanowski (w okularach) pośród pierwszych absolwentów UMCS

Jego powołanie na stanowisko rektora, wobec powszechnej sympatii dla prof. Raabego, było wielkim zaskoczeniem. Kielanowski pełnił tę funkcję w najtrudniejszych, stalinowskich czasach, kiedy Lublin był sceną zaognionej walki politycznej prowadzonej przez nową władzę z Kościołem katolickim i opozycją. Wskutek fałszywych oskarżeń skazano wówczas wiele osób, w tym studentów UMCS. Zwolnionych z aresztu żaków rektor Kielanowski przywracał na studia. Nie mógł jednak w pełni samodzielnie kierować Uczelnią, gdyż narzucono mu prorektora Józefa Parnasa – stalinistę, sprawującego nadzór partyjny i milicyjny nad jej funkcjonowaniem. ▶

Pierwsi doktorzy Wydziału Przyrodniczego, 1952 r. Trzeci od lewej rektor B. Dobrzański

Promocja doktorska w Sali im. J. Marchlewskiego przy pl. Litewskim 3, 1952 r. Za stołem, pośrodku, rektor B. Dobrzański

Ważnym wydarzeniem dla UMCS było utworzenie w 1949 r. Wydziału Prawa, który ulokowano w pozyskanym przy dużym udziale rektora Kielanowskiego zabytkowym pałacu przy pl. Litewskim 3. To wtedy jednak, decyzją władz państwowych, z Uniwersytetu (od 1 stycznia 1950 r.) wyodrębniono wydziały medyczne, które miały utworzyć Akademię Lekarską (przemianowaną 3 marca 1950 r. na Akademię Medyczną). Prof. Kielanowski był niechętny tym zmianom. Nie został zaangażowany w nowo powstałą szkołę medycznej. Opuścił Lublin i podjął wyzwanie związane z organizacją uczelni medycznej w Białymstoku. Po jego wyjeździe do początku 1952 r. Uniwersytetem kierował prorektor Józef Parnas.

Bohdan Dobrzański (1.01.1952 – 31.08.1955)

W styczniu 1952 r. na rektora UMCS powołano wybitnego gleboznawcę prof. Bohdana Dobrzańskiego. Decyzja ta była sporym zaskoczeniem, ponieważ młody profesor nie był znany w Lublinie, w którym pracował zaledwie od 5 lat. Szybko jednak udowodnił, że był to trafny wybór. Prof.

Dobrzański miał bowiem talent doboru współpracowników i pogodę ducha. Był dobrym organizatorem – wymagającym, sprawiedliwym i niezwykle pracowitym. Uporządkował pracę administracji uczelnianej, udroźnił obieg informacji, wznowił realizację niemal zahamowanych inwestycji na miasteczku akademickim. W 1952 r. powołano do życia Wydział Humanistyczny, a Wydział Matematyczno-Przyrodniczy UMCS podzielono na dwa: Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Biologii i Nauk o Ziemi. Do użytku oddano pierwsze Domy Studenckie „A” i „B” oraz dwa pierwsze budynki dla Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. W 1953 r. powstał Wydział Zootechniczny. Zaczęło działać Studium Języków Obcych, a także sławny później w świecie Zespół Tańca Ludowego.

Warto wspomnieć, że w tym czasie władze Rzeszowa kuśły rektora Bohdana Dobrzańskiego projektem przeniesienia UMCS do tego miasta. Uczelnia pozostała jednak w Lublinie. Z dniem 1 września 1955 r. nastąpiło, wskutek realizacji planów ministerialnych, wyodrębnienie z UMCS wydziałów rolniczych, tj. Rolnego, Weterynaryjnego i Zootechnicznego. Prof. Dobrzański – jako sprawny organizator i uznany gleboznawca – objął funkcję rektora-organizatora Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy). Zaangażował się też w działalność na rzecz Polskiej Akademii Nauk oraz Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Był w swoim żywiole – tworzył nową uczelnię oraz perspektywiczne instytucje naukowe.

Andrzej Burda (1.09.1955 – 7.05.1957)

Na miejsce opuszczone przez rektora B. Dobrzańskiego powołano prawnika Andrzeja Burdę, który przyjechał do Lublina w 1950 r., by organizować Katedrę Prawa Państwowego na Wydziale Prawa. Należał do grona najwybitniejszych wykładowców, zapewniał też swym uczniom szybki

Rektor Andrzej Burda w towarzystwie prof. Grzegorza L. Seidlera, Kazimierz Dolny 1958 r.

awans naukowy. W 1954 r. prof. Andrzej Burda został prorektorem oraz członkiem partyjnych władz państwowych. Przyjmując godność rektora UMCS w 1955 r., prof. Burda stanął przed trudnym wyzwaniem ustabilizowania sytuacji Uczelni. Poświęcił mnóstwo czasu kwestiom inwestycyjnym i administracyjnym. Był krytykiem wypaczeń okresu stalinowskiego, naruszeń praworządności i zasad demokracji. Cenną inicjatywą rektora Burdy było zwołanie wiosną 1956 r. w Lublinie ogólnopolskiej sesji naukowej młodej kadry akademickiej. W październiku tego roku odważnie opowiedział się za nową linią polityczną w kraju.

Warto wspomnieć, że rektor Andrzej Burda był inicjatorem pierwszej znaczącej współpracy międzynarodowej UMCS – z Uniwersytetem im. Iwana Franki we Lwowie. Skutecznie przeciwstawił się pomysłowi przeniesienia Uczelni do Katowic, co proponowali prominentni działacze partyjni z Górnego Śląska. W 1957 r. musiał zrezygnować z pełnienia funkcji rektora, gdyż został posłem na Sejm i Prokuratorem Generalnym (zasłynął wówczas brakiem pokory wobec niegodzwej polityki ówczesnych władz, co spowodowało, że musiał odejść z zajmowanego stanowiska).

Adam Paszewski (8.05.1957 – 31.08.1959)

Spółeczność akademicka UMCS broniła się przed komunistyczną indoktrynacją młodego pokolenia Polaków, wybierając dwukrotnie na rektorów wybitnych i bezpartyjnych uczonych. Jednym z nich był botanik prof. Adam Paszewski, związany z UMCS od kwietnia 1945 r.

Prof. Paszewski został rektorem w trakcie roku akademickiego, w maju 1957 r. Podczas jego kadencji doszło do pogorszenia stosunków między władzami Uczelni i władzami Lublina. Brakowało pomieszczeń dydaktycznych oraz mieszkań dla pracowników. Tymczasem władze miasta wskazywały trudności, twierdząc, iż nie są przygotowane do zaspokajania potrzeb lokalowych Uniwersytetu.

Pięknym gestem rektora Paszewskiego było upamiętnienie zasług rektora Henryka Raabego przez odsłonięcie 23 października 1958 r. tablicy pamiątkowej wmurowanej w ścianę ówczesnego rektoratu UMCS na pl. Litewskim 5.

Widząc swoją bezsilność w sprawach inwestycyjnych

Inauguracja roku akademickiego 1957/1958. Na pierwszym planie od lewej: Włodzimierz Zinkiewicz, Armin Teske, Włodzimierz Hubicki, rektor Adam Paszewski, Tadeusz Taras, Adam Wiliński, Henryk Zins

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej pierwszemu rektorowi H. Raabemu. Przemawia rektor A. Paszewski, 23 października 1958 r.

Rektor UMCS prof. dr Andrzej Burda wraz z prorektorami i dziekanami. Od lewej: dziekan Wydziału Humanistycznego doc. dr Leon Kaczmarek, dziekan Wydziału Prawa doc. dr Tadeusz Taras, prorektor prof. dr Adam Bielecki, rektor prof. Andrzej Burda, prorektor doc. dr Kazimierz Myśliński, dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii doc. dr Armin Teske, dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi doc. dr Włodzimierz Zinkiewicz

i w kontaktach z władzami, rektor Paszewski rozważał złożenie godności rektorskiej. Męczyły go – jak się wydaje – polityczne i ekonomiczne uwarunkowania pełnienia funkcji. Ten naukowiec o licznych zainteresowaniach, obdarzony niebanalnym poczuciem humoru, nie miał możliwości, by wymusić na władzy świadczenia na rzecz Uczelni.

Pierwsi rektorzy UMCS to wybitni naukowcy, dobrzy gospodarze, mocno zaangażowani w organizację i rozwój Uczelni. W trudnych czasach ci zacni ludzie, bardzo pracowici, pełni zapału, kierowali się przede wszystkim dobrem publicznym, walczyli z ograniczaniem autonomii szkół wyższych, opierali się serwilizmowi, wykazując nierzadko ogromną odwagę cywilną i obywatelską.

Lech Maliszewski

REKTORZY UMCS

W OKRESIE STABILIZACJI I ROZWOJU (1959–1980) ORAZ W CZASACH PRZEŁOMOWYCH ZMIAN W POLSCE (1981–1987)

Kolejny ważny okres w życiu Uczelni rozpoczął się w 1959 r., wraz z początkiem nowej kadencji rektorskiej. Od 1 września tego roku urzędowanie rozpoczął prawnik prof. Grzegorz Leopold Seidler.

Grzegorz Leopold Seidler (1.09.1959 – 11.04.1969)

Prof. G. L. Seidler był to najbardziej charyzmatyczny i najdłużej urzędujący rektor UMCS (sprawował władzę przez trzy pełne kadencje oraz czwartą niepełną, w sumie przez 10 lat), historyk doktryn polityczno-prawnych, związany z obozem ówczesnej władzy. Swoją koncepcję kierowania Uczelnią wyraził następująco: „Uniwersytet to ludzie i mury i dwa te elementy muszą równocześnie wzrastać, aby uczelnia mogła się prawidłowo rozwijać”. Konsekwentnie i skutecznie realizował swoje wielkie plany unowocześniania nauki i dydaktyki, otwarcia na świat, rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, zwłaszcza młodych pracowników (np. przez ułatwianie wyjazdów zagranicznych), a także rozbudowy na wzór anglosaski miasteczka akademickiego.

Imponująca była Seidlerowska wizja tego miasteczka, urzeczywistniająca plany pierwszych rektorów. Rektor Seidler marzył o budowie „lubelskiego Oksfordu” – Dzielnicy Uniwersyteckiej, która stałaby się zieloną, ukwieconą krzewami różnymi, tętniącą życiem częścią Lublina, gdzie powstawały gmachy dydaktyczne (budynki: Kolegium Humanistycznego, Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, „Dużej Chemii”), nowoczesna Biblioteka Międzyuczelniana, domy studenckie „F” i „G”, domy dla pracowników oraz Dom Społeczno-Usługowy, który następnie nazwano „Chatką Żaka” (poza stołówką i salą widowiskową znalazły tam miejsce organizacje społeczne i kulturalne studentów, a następnie także druga Stołówka nr 3). Powstał także Ogród Botaniczny na Sławinku, gdzie odrestaurowano zrujnowany Dworek Kościuszków, domek stryja Tadeusza Kościuszki. W roku 1964 r., z okazji 20-lecia UMCS, wzniesiono pomnik Patronki Uczelni dłuta Mariana Koniecznego.

Od początku sprawowania urzędu rektor Seidler swoje działania koncentrował na dwu sferach życia Uczelni: wspomnianej budowie miasteczka akademickiego, a także na wzmożeniu wysiłków mających na celu awanse pracowników naukowo-dydaktycznych UMCS. Postawił na rozwój kadry, stwarzając jej dogodne warunki dla pracy naukowej. Zbiegło się to w czasie z uzyskaniem przez wszystkie wydziały Uniwersytetu uprawnień do doktoryzowania i habilitowania, co było następstwem nowej ustawy o szkolnictwie wyższym z 1958 r. Jednocześnie Uczelnia, głównie Wydział Prawa, rozbudowała system studiów zaocznych. Zwiększyła się liczba kierunków, w ramach których możliwe było prowadzenie kształcenia eksternistycznego. W tym zakresie UMCS związał się nie tylko z regionem lubelskim, ale także z sąsiednim województwem rzeszowskim. Powstały punkty konsultacyjne UMCS w Zamościu, Tarnobrzegu, Puławach, Białej Podlaskiej, Rzeszowie i Jarosławiu. Przyrodnicy otworzyli Stacje Naukowo-Badawcze w Ustrzykach Dolnych i Ustianowej. Uczelnia współpracowała z zakładami przemysłowymi

Inauguracja roku akademickiego 1962/1963. Przemawia rektor Grzegorz L. Seidler

Wizyta delegacji brytyjskiej w Dzielnicy Uniwersyteckiej, 1964 r. Na pierwszym planie p. Boyle, Eugenia Krassowska, Grzegorz L. Seidler

(m.in. WSK Świdnik, FSC Lublin, „Azoty” Puławy, Siarkopol). Systematycznie rosła liczba studentów.

Istotne znaczenie miało otwarcie się Uczelni na świat. Do nawiązanej w okresie poprzednim współpracy z Uniwersytetem Lwowskim, doszły kontakty ze szkołami wyższymi w Debreczynie, Erewaniu, Jassach, Ann Arbor, Bukareszcie, Lock Haven, Modenie, Nancy, Tybindze, co umożliwiało pracownikom, głównie młodszym odbywanie tam staży. Powiązań z nauką światową dowodził też udział kadry UMCS w sympozjach międzynarodowych, a nawet w rejsach oceanicznych (do Ameryki Południowej na jachcie „Śmiały”). Duże znaczenie miało przyspieszenie publikacji wielosekcyjnego czasopisma „Annales UMCS”, którego redaktorem naczelnym w latach 1955–1983 był właśnie prof. G. L. Seidler. Dzięki wymianie za tomy „Annales” Uczelnia pozyskiwała bezgotówkowo periodyki naukowe z kraju i wielu zagranicznych ośrodków naukowych.

Rozszerzono ofertę dydaktyczną. Od 1965 r. Uczelnia miała 5 Wydziałów: Biologii i Nauk o Ziemi, Matematyki, Fizyki i Chemii, Prawa, Humanistyczny oraz powołany wówczas do życia Wydział Ekonomiczny. Kształcenie odbywało się na 16 kierunkach i kilkudziesięciu specjalnościach.

1 września 1968 r. rektor G. L. Seidler rozpoczął czwartą kadencję, jednak na posiedzeniu Senatu w kwietniu 1969 r. złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska. W marcu bowiem został dyrektorem Instytutu Kultury Polskiej w Londynie.

Po kilku latach powrócił na UMCS, żywo interesując się dalszym rozwojem Uczelni. Rektor G. L. Seidler przyczynił się do szybkiej rozbudowy Dzielnicy Uniwersyteckiej, znacznego zwiększenia potencjału naukowego i dydaktycznego Uniwersytetu, szerszego otwarcia UMCS na Lublin i region lubelski. Za swoje osiągnięcia otrzymał doktoraty honorowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Lock Haven State College i UMCS. Jeden z domów studenckich UMCS nazwano na jego cześć „Grzesiem”. Od śmierci rektora pojawiają się idee nadania jego imienia skwerom uczelnianym lub części ulicy. Obecne władze UMCS zabiegają o nazwanie skweru przed Chatką Żaka imieniem rektora G. L. Seidlera.

Zbigniew Lorkiewicz (12.04.1969/1.07.1969 – 30.09.1972)

Zbigniew Lorkiewicz, absolwent UMCS, wybitny mikrobiolog i genetyk, pełnił funkcję prorektora ds. nauki w czasie kadencji rektorskiej G. L. Seidlera, pod koniec której (od 12 kwietnia do 30 czerwca 1969 r.) pełnił obowiązki rektora. Przejął kierownictwo UMCS w pomarcowym okresie zmian w organizacji nauki polskiej (w miejsce katedr powstały wówczas instytuty i zakłady). Prof. Z. Lorkiewicz nie czuł się jednak dobrze jako rektor. Wypełnianie obowiązków związanych z zarządzaniem było czasochłonne, odciągało go od ukochanej pracy naukowej.

Rozwój Uczelni nie został jednak zahamowany. Na początku jego kadencji powstały Filie UMCS w Białej Podlaskiej i Rzeszowie. Zwiększała się liczba studentów. Nadal kwitła współpraca z ośrodkami naukowymi zagranicą, przemysłem krajowym, sąsiednimi regionami. Zaczęła działać drukarnia UMCS (grudzień 1969) usprawniająca proces druku „Annales UMCS”, wydawnictw zbiorowych i rozpraw habilitacyjnych. Reaktywowano działalność Chóru UMCS. Infrastruktura Uczelni powiększyła się wówczas o Centralne Laboratorium Aparatury Unikalnej, Hotel Asystenta (obecnie Dom Studencki „J”), dom profesorski przy ul. Raabego. Oddany został do użytku gmach Fizyki Doświadczalnej. Prof. Lorkiewicz był inicjatorem kształcenia studentów na kierunku biotechnologia, a także autorem pierwszego programu dydaktycznego mikrobiologii i biotechnologii. W 1990 r. został wyróżniony tytułem doktora *honoris causa* UMCS.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Inauguracja roku akademickiego 1969/1970. Obchody 25-lecia UMCS. Przemarsz Rektorów. W pierwszym szeregu od lewej profesorowie: Ewald Sasimowski (Akademia Rolnicza), Zbigniew Lorkiewicz, Jarosław Billewicz-Stankiewicz (Akademia Medyczna), Stanisław Podkowa (Wyższa Szkoła Inżynierska)

Fot. Iwona Burdżanowska, ze zbiorów Muzeum UMCS

Uroczystość wręczenia doktoratu *honoris causa* UMCS prof. Zbigniewowi Lorkiewiczowi (7 czerwca 1990 r.). Od lewej: Władysław Kunicki-Goldfinger, Zbigniew Lorkiewicz

Wiesław Skrzydło (1.10.1972 – 31.08.1981)

Wielkim kontynuatorem działalności rektora G. L. Seidlera przez trzy kolejne kadencje był rektor Wiesław Skrzydło, prawnik, związany z ówczesną partią rządzącą, przy tym koncyliacyjny, uczynny i bardzo lubiany. Poprowadził UMCS w kierunku wydatnego zwiększenia liczby studentów i pracowników naukowych oraz umocnienia materialnych podstaw bytu Uczelni.

Działając głównie na rzecz całego regionu lubelskiego, UMCS kształcił kadry również dla województw sąsiednich oraz prowadził szeroko zakrojone badania naukowe. Współpracował z przemysłem, realizował zamówienia rządowe. Kwitła współpraca zagraniczna z placówkami już wspomnianymi oraz nowymi, m.in. w Innsbrucku, Kijowie, Lipsku, Moskwie. W końcu lat 70. z tej współpracy corocznie korzystało kilkaset osób. Wśród uczelni krajowych UMCS zajmował wówczas pierwsze miejsce w zakresie zgłaszanych patentów, z których część zastosowano w przemyśle (w latach 1973–1978 zgłoszono 140 wynalazków, uzyskując 80 patentów). Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi powstał projekt budowy Zalewu Zemborzyckiego. Uczelnia posiadała unikalną aparaturę naukowo-badawczą.

Nastąpiły wówczas zmiany w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu. Utworzono Wydział Pedagogiki i Psychologii (1973), powstały Międzywydziałowy Instytut Nauk Politycznych oraz ►

Wizyta w UMCS przewodniczącego Rady Państwa prof. H. Jabłońskiego, 2 października 1974 r.

Spotkanie grupy studentów z Lock Haven State College (USA) z rektorem UMCS W. Skrzydłą, 7 lutego 1980 r.

Międzyuczelniany Instytut Filozofii (1973). Rozrastała się baza materialna Uczelni – oddano do użytku gmach Akademickiego Ośrodka Sportowego, kolejny Dom Studencki „H”, gmach Chemii Organicznej przy ul. Glinianej, Hotel Studenta Zaocznego, kompleks budynków Rektoratu oraz Wydziału Ekonomicznego, a następnie gmach Wydziału Prawa i Administracji. Powstało też Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe (1974), które objęło obiekty przy ul. Zana i przy ul. Weteranów. Integralną częścią Uczelni była Filia w Rzeszowie oraz siedem punktów konsultacyjnych (Jarosław, Mielec, Międzyrzec Podlaski, Radom, Rzeszów, Stalowa Wola, Zamość).

W burzliwym 1980 r., jesienią, powstała Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”, co zapowiadało nowy etap życia UMCS, przy czym współpraca rektora Skrzydły z tą organizacją uznawana jest za wzorową. Za jego kadencji Uniwersytet osiągnął pełniejszą sprawność we wszystkich swych dziedzinach, zapewniając lepsze warunki realizacji zadań dydaktycznych, naukowych i kulturowych.

Na fali przemian solidarnościowych w 1981 r. doszło do pierwszych po II wojnie światowej w pełni demokratycznych wyborów rektora. Został nim fizjolog i biochemik prof. Tadeusz Baszyński.

Tadeusz Baszyński (1.09.1981 – 21.05.1982)

Prof. Tadeusz Baszyński, który przyjechał do Lublina z Poznania, został wybrany, jak już wspomniano, w demokratycznych wyborach przez uniwersyteckie Kolegium Elektorów i pełnił swą funkcję przez dziewięć miesięcy (w tym trzy w warunkach względnego braku zagrożenia), w najbardziej

niesprzyjającym czasie strajków i początków stanu wojennego. W okresie politycznych nacisków i przepychanek wypełniał swoje obowiązki w sposób budzący zaufanie i szacunek, a jego postawa wpłynęła na zachowanie spokoju na Uczelni.

Samo funkcjonowanie Uniwersytetu stało się wówczas wielkim wyzwaniem dla rektora. W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. wprowadzono w Polsce stan wojenny. 13 grudnia był dniem organizowania akcji protestacyjnej, której ośrodkiem na UMCS stała się Chatka Żaka. Z inicjatywy rektora 14 grudnia na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu podjęto uchwałę potępiającą wprowadzenie stanu wojennego.

Dużym jego osiągnięciem było doprowadzenie 8 lutego 1982 r. do wznowienia zawieszonych zajęć oraz ratowanie i wspieranie osób zagrożonych (pracowników i studentów). Rektor codziennie omawiał ze współpracownikami bieżącą sytuację, jeździł do sądu ws. oskarżonych studentów, przyjeżdżał pod akademiki, gdy był zawiadamiany o niepokojach, odwiedzał internowanych pracowników. 21 maja 1982 r. został odwołany z funkcji rektora UMCS za niesubordynację polityczną, polegającą na odmowie usunięcia z funkcji dziekanów Wydziałów Pedagogiki i Psychologii oraz Prawa i Administracji. Członkowie i sympatycy Niezależnego Zrzeszenia Studentów podjęli protest wobec decyzji ministerialnych, ale nie przyniósł on rezultatów. Prof. Tadeusz Baszyński do końca życia cieszył się dużym zaufaniem społecznym i był wielkim autorytetem naukowym w środowisku akademickim.

Przemawia nowo wybrany rektor UMCS Tadeusz Baszyński, 15 maja 1981 r.

Rektor Tadeusz Baszyński składa podziękowanie ustępującemu rektorowi Wiesławowi Skrzydło podczas uroczystości wręczenia nominacji prorektorskich, 1981 r.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Posiedzenie Senatu UMCS, 18 stycznia 1984 r. Przemawia rektor Józef Szymański

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Wmurowanie aktu erekcyjnego pod rozbudowę Biblioteki Głównej UMCS, 4 lipca 1984 r.

Józef Szymański (24.05.1982 – 31.08.1984)

Prof. Józef Szymański, specjalista w zakresie nauk pomocniczych historii oraz dziejów kancelarii został powołany na stanowisko rektora przez ministra po odwołaniu rektora T. Baszyńskiego. Zasłużył się społeczności akademickiej walką o utrzymanie autonomicznych uprawnień Uczelni oraz obroną pracowników zaangażowanych w działalność solidarnościową. Zasłynął z dość drobiazgowego nadzoru nad działaniem administracji uniwersyteckiej. Ważnym wydarzeniem w trakcie jego kadencji było przyjęcie w 1983 r. Statutu UMCS oraz regulaminu ceremoniału akademickiego i instrukcji kancelaryjnej. Warto wspomnieć, że otwarto wówczas także księgarnię ORWN PAN, oddano do użytku Dom Studencki „I”, zakończono prace przy gmachu Przychodni Akademickiej (II etap), a swoją działalność w UMCS zapoczątkowało stowarzyszenie Alliance Française.

Stanisław Uziak (1.09.1984 – 31.08.1987)

W 1984 r. rektorem wybrany został, popierany przez zdelegalizowaną „Solidarność” i wspierany przez prof. T. Baszyńskiego, prof. Stanisław Uziak, absolwent Wydziału Rolnego UMCS, gleboznawca. Kadencja ta przypadła na trudny okres zastoju gospodarczego. W całej Polsce wstrzymano inwestycje w szkolnictwie wyższym. Zadaniem rektora stało się więc zapewnienie spokoju i poczucia bezpieczeństwa na Uczelni, normalnego procesu dydaktycznego oraz przywrócenie dobrej atmosfery pracy i troska o prestiż pracownika nauki.

Pomimo niełatwej sytuacji Uniwersytetu, nastąpił wówczas dynamiczny rozwój kadry samodzielnych pracowników naukowych (profesorów i docentów). Z trudnościami prowadzona była współpraca naukowa z ośrodkami zagranicznymi, głównie zachodnimi. Jedynie kontakty z Lock Haven State College w USA odbywały się nieprzerwanie. Zachowano także okresowe kontakty z uniwersytetami w Debreczynie, Erewaniu, Jassach, Lecce, Lwowie, Modenie, Ołomuńcu, Saint-Etienne, nawiązano kontakty ze szwedzką uczelnią w Umea. Skromne były osiągnięcia infrastrukturalne tej kadencji: księgarnia ORWN PAN otrzymała nową siedzibę, kontynuowano rozbudowę ośrodka sportowego, oddano do użytku aulę przy Wydziale Prawa i Administracji, która zyskała miano auli uniwersyteckiej. W roku 1986 Uczelnia uzyskała 22 patenty wynalazcze i zgłosiła kolejnych 14. Pozyskano nową aparaturę naukową, np. dla Centralnego Laboratorium Aparatury Unikalnej. Zaczął działać Uniwersytet III Wieku. Prawdziwą plagą dla funkcjonowania Uczelni były ciągle wielokrotne kontrole (przedtem raczej sporadyczne), które w czasie kadencji rektora Uziaka pochłonęły 375 dni.

Długie kadencje oraz umiejętności kierownicze i organizacyjne rektorów G. L. Seidlera i W. Skrzydły przesądziły o dynamicznym rozwoju UMCS we wszystkich sferach życia akademickiego. Zaś rektorzy z lat 1981–1987 potrafili zminimalizować skutki wydarzeń politycznych na życie Uczelni. Największa lubelska szkoła wyższa przetrwała burzliwy okres zmian ustrojowych i sprawnie działa na rzecz kształcenia kadr zawodowych i naukowych, rozwoju nauki, technologii i kultury.

Lech Maliszewski

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Prof. Stanisław Uziak podczas wyborów rektorskich w 1984 r.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Rektor Stanisław Uziak przemawia do zebranych podczas inauguracji roku akademickiego

LUDZIE I SPRAWY UNIwersYTETU WE WSPOMNIENIACH REKTORÓW UMCS

Kontynuując cykl artykułów prezentujących sylwetki Rektorów UMCS, oddajemy głos Profesorom, którzy zarządzili naszą Uczelnią w latach 1987–2012. Informacje o rektorze Eugeniuszu Gąsiorze, który zmarł w 1993 r., zostały opracowane na podstawie publikacji L. Maliszewskiego, *Rectoribus*, Lublin 2011.

Czas zmian ustrojowych w Polsce to bardzo ważny czas w funkcjonowaniu Uczelni. Rektorem okresu przełomowych zmian był profesor filozofii Zdzisław Cackowski, który w swoich wspomnieniach wyekspozował ideę otwarcia UMCS i innych polskich uniwersytetów na współpracę z uczelniami europejskimi.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Promocja doktorów habilitowanych i doktorów UMCS, 1990 r. Przemawia rektor Zdzisław Cackowski

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Immatrykulacja studentów I roku w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych UMCS, 1989 r.

Zdzisław Cackowski
(1.09.1987 – 30.11.1990)

Moje wspomnienie z czasu, kiedy pełniłem funkcję rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, są wciąż żywe. Lata 1987–1990 to był okres, kiedy zmiany polityczne, ekonomiczne i prawne były tak głębokie, że nie mogły nie pozostawić śladu w naszym życiu akademickim. Analizując wydarzenia z tamtych lat, sądzę, że uczestni-

czyliśmy w zmianach, które dopełniają się dopiero dzisiaj. Mam w szczególności na myśli inicjatywę powołania w Polsce międzynarodowej instytucji, która pod nazwą Uniwersytetu Narodów Europy miała nawiązywać do wielonarodowego charakteru pierwszych uniwersytetów i zajmować się integracją Europy. W tamtym okresie dla nas Polaków, w tym dla naszej akademickiej wspólnoty w Lublinie, były to idee nowe i atrakcyjne. Inspiracje do realizacji takiego pomysłu czerpałem z udziału w obchodach 900-lecia Uniwersytetu Bolońskiego odbywających się we wrześniu 1988 r. Wytyczną była dla mnie również decyzja Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich obradującej w UMCS w październiku 1988 r., która upoważniła mnie oraz rektora KUL do rozwinięcia tej idei i opracowania jej instytucjonalnej formy. Sądziłem, że Lublin jest właściwym miejscem w obszarze, jak się wtedy mówiło, „od Atlantyku po Ural”. Mialiśmy poparcie najwyższych władz polskich, a także przychylną ocenę ze strony ówczesnego sekretarza ONZ. Miałem też okazję dyskutować ten pomysł w trakcie posiedzenia UNESCO w Paryżu w lutym 1990 r. I chociaż idea Uniwersytetu Narodów Europy nie przybrała zamierzonej postaci, to jednak jestem przekonany, że wiele z jej elementów żyje dzisiaj w naszych uniwersytetach. Rozpoznaję je w programach Socrates czy Erasmus, a także w programach badawczych Unii Europejskiej, w ożywionej wymianie między studentami i naukowcami z UMCS a licznymi europejskimi uniwersytetami. Także wciąż otwarta i szukająca właściwego rozwinięcia idea polsko-ukraińskiej wymiany naukowej, skoncentrowanej w Lublinie, w naszym uniwersytecie, ma, jak sądzę, swoje początki w tamtych planach.

Pierwszym rektorem UMCS, który pełnił swą funkcję w nowym okresie politycznym, czyli już po upadku komunizmu, był biochemik prof. Eugeniusz Gąsior.

Eugeniusz Gąsior (1.12.1990 – 14.07.1993)

Profesor Eugeniusz Gąsior – absolwent studiów chemicznych na UMCS, biochemik zajmujący się nowoczesnymi badaniami biosyntezy białek, kierował Uczelnią w okresie trudnych przemian społeczno-ekonomicznych, rodzącej się demokracji, gdy UMCS, podobnie jak inne polskie uczelnie, stanął przed wyzwaniem nowoczesności, m.in. gospodarki rynkowej.

Talent organizatorski oraz praca na rzecz macierzystego Wydziału i Uczelni sprawiły, że prof. E. Gąsior miał na UMCS wielu zwolenników. Wyrazem uznania i poparcia społeczności akademickiej było powierzenie mu obowiązków Rektora na lata 1990–1993.

W tym czasie Senat Uczelni uchwalił Statut UMCS (1991), do użytku została oddana nowa siedziba Alliance Française

w zabytkowym pałacu Lubomirskich przy pl. Litewskim 5. Rektor E. Gąsior przeprowadził reformę administracji uniwersyteckiej, kierował pracami nad unowocześnieniem systemu dydaktycznego, rozszerzał współpracę UMCS z uczelniami zagranicznymi. Nadzorował prace nad adaptacją budynków na terenach wojskowych, budowę gmachu biotechnologii (który od 1998 r. nosi jego imię) oraz rozbudowę Biblioteki Uniwersyteckiej (1992). Dużym osiągnięciem rektora E. Gąsiora było przekształcenie w 1993 r. Instytutu Nauk Politycznych w Wydział Politologii. Swoim działaniem na rzecz Uczelni i środowiska zaskarbił sobie jeszcze większą przychylność społeczności akademickiej, która w 1993 r. wybrała go ponownie Rektorem na kolejne lata.

Jeszcze przed wyborem na drugą kadencję prof. E. Gąsior wskazywał: „Filarem, na którym oparta winna być reforma Uniwersytetu, jest polityka otwarcia na świat, pozwalająca na zbliżenie się do europejskiego modelu funkcjonowania wyższej uczelni. Otwarcie to pociąga za sobą konieczność reform dostosowujących system kształcenia do wzorców obowiązujących w Europie. [...] Zaadaptowanie Uniwersytetu do nowych wzorców to także intensyfikacja naszych kontaktów z zagranicą oraz zmiana form prowadzenia współpracy z zagranicą”. Jego plany przerwała nagła śmierć w lipcu 1993.

W okresie od 1 do 24 września 1993 r. obowiązki rektora UMCS pełnił politolog i prawnik prof. Ziemowit Jacek Pietraś, dotychczasowy prorektor. Następnie społeczność akademicka na rektora wybrała profesora matematyki Kazimierza Goebela, który kierował Uczelnią przez dwie kadencje.

Kazimierz Goebel (24.09.1993 – 31.08.1999)

Gdy w lipcu 1993 r. zmarł nagle rektor Eugeniusz Gąsior, byłem jego zastępcą. Odchodziłem ze stanowiska prorektora. Na moje miejsce wybrany był prof. Ziemowit Jacek Pietraś. Namówiony przez przyjaciół stanąłem z nim w szranki wyborcze i we wrześniu po ciekawej walce wygrałem niewielką przewagą głosów. Pozostaliśmy dalej zgodnymi kolegami.

Dwie kadencje rektorskie pomiędzy rokiem 1993 a 1999 były dla mnie wielką, emocjonującą, ciekawą i bardzo pracowitą przygodą. Ktoś przyjazny powiedział mi na początku: „Nie jesteś złotą dwudziestodolarówką, która się każdemu podoba”. To prawda. W czasie rządzenia paru kolegów trzeba stracić, ale można wielu zyskać. Mam wrażenie, że mój bilans jest dodatni.

Początki wypadły w czasie przygotowań do obchodów 50-lecia UMCS. Na uroczystej inauguracji miałem kilkudziesięciu gości, rektorów wielu krajowych uczelni. Razem ze mną na scenie siedzieli też rektorzy uczelni córek UMCS – Akademii Medycznej i Akademii Rolniczej – dziś podniesionych do rangi uniwersytetów.

Wydało się, że coś mi się udało. Po pierwsze inwestycje. Dołączyliśmy budowę gmachu biotechnologii i drugi etap rozbudowy Biblioteki Głównej. Od początku zbudowaliśmy Centrum Języka i Kultury Polskiej. Przeprowadziliśmy kapitalny remont zabytkowej siedziby Wydziału Politologii. Rozpoczęliśmy trwający do dziś proces podwyższania standardów i remontów domów akademickich. Było też wiele drobniejszych przebudów i remontów. Piszę w liczbie mnogiej, bo w każdej z tych akcji uczestniczyło wielu pracowników wydziałów i administracji. Zostawiłem po sobie dwie inwestycje „w powijkach” – prowadzony przez prof. Uziaka projekt przebudowy magazynów wojskowych na użytek Wydziału Nauk o Ziemi i budowę hali sportowej. Ta pierwsza inwestycja zakończyła się pomyślnie jakiś czas temu, a druga gdzieś się rozmyła.

Zaraz na początku udało się uzyskać bardzo duży, na tamte czasy, grant amerykańskiej Fundacji Mellona na skompu-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Władze rektorskie kadencji 1990–1993. Od lewej profesorowie: Kazimierz Goebel, Jan Rayss, rektor Eugeniusz Gąsior, Jerzy Bartmiński

Fot. Iwona Burdżanowska, ze zbiorów Muzeum UMCS

Inauguracja roku akademickiego 1991/1992. Rektor Eugeniusz Gąsior – pierwszy z prawej

teryzowanie bibliotek uczelni lubelskich. Grant był znaczący, ponad milion dolarów.

A teraz ludzie. Ktoś powiedział, że stanowisko rektora ma tylko dwa pozytywne. Spotyka się bardzo wielu ciekawych i wspaniałych ludzi i ma się do dyspozycji samochód z kierowcą. Cała reszta to ciężka, intensywna praca. Mam zwyczaj mówić, że pracowałem przez sześć lat na 24-godzinny dyżurze. To życie „w biegu” mi odpowiadało, nie narzekam.

Miałem szczęście. Udało mi się skompletować ekipę rektorską i kadrę kierowniczą administracji z ludzi wzajemnie się lubiących i rozumiejących. Do dziś się przyjaźnimy, spotykamy i jesteśmy dobrymi kolegami. Dobrze wspominały wspólną pracę. Tak zwane „piętnaste piętro”, wszyscy od rektora po sekretarki i kierowców, żegnało się serdecznie.

Przez mój gabinet przewinęło się mnóstwo ludzi. I takich, z którymi rozmowy nie należały do przyjemności, i tych, których szanuję i często podziwiam. Wymienię tylko trzech z 12 doktorów honorowych, których miałem zaszczyt promować: Jan Karski, Gustaw Herling-Grudziński i Norman Davis.

Dzisiaj sporo mówi się o umiędzynarodowieniu uniwersytetu. Czynnione są starania o studentów z zagranicy. Moim zdaniem ten rozwój nie będzie możliwy, jeśli sami nie będziemy znani i aktywni. Jeśli o nas nie będzie wiadomo w świecie. Dlatego starałem się mocno popierać wszelkie inicjatywy współpracy. Jako przykład mogę podać szwedzki uniwersytet w Umea, z którym aktywnie współpracowali angielscy, biologowie i matematycy.

Codziennosc rektora nie jest taka wesoła. To wielość spotkań z dziekanami, administracją i różnymi interesantami, załatwianie ich spraw, podejmowanie decyzji, czasem spory, a czasem nowe ciekawe inicjatywy. Z tych ostatnich wymienię trzy. Działalność Wydawnictwa UMCS, które uważane było za czołową oficynę akademicką w Polsce, powstanie Instytutu Germanistyki oraz Wydziału Artystycznego mającego dziś w rankingach wysoką kategorię A. Gdy słyszałem jakiś dobry pomysł, pierwszym pytaniem było: „Gdzie jest ten krasnoludek, co to robi”. Z tym bywało różnie. ▶

Uroczystość nadania doktoratu *honoris causa* UMCS prof. Normanowi Daviesowi, listopad 1993 r. Przemawia rektor Kazimierz Goebel

Jubileusz
40-lecia pracy
jako redaktora
naczelnego
„Annales UMCS”
prof. G. L. Sedlera,
październik 1995 r.
Od prawej rektor
K. Goebel,
prof. G. L. Seidler,
prof. W. Śladkowski

W sprawach kadrowych byłem czasem ostry i „zrobiłem” na nieprzychylnie epitety. Zdania nie zmieniam do dziś. Uniwersytet musi dbać o rozwój i promocję najlepszych pracowników, ale też musi żegnać się z tymi, którzy nie wykorzystują swoich szansy. Myślę, że w wyniku takiej polityki rozpoczął się powolny, ale systematyczny wzrost liczby habilitacji i tytułów profesorskich. Uniwersytet utrzymywał wtedy dobre notowania w pierwszych pojawiających się rankingach.

A był to czas trudny. Liberalne przepisy pozwalały na tworzenie rozmaitych małych prywatnych uczelni. Rozpoczęła się pogoń pracowników nauki za wieloma etatami, za pieniędzmi. Wiadomo, że jestem przeciwnikiem wieloetatowości. Nie mogłem i nie mogę nic zrobić. Zdania nie zmieniam. Praca na dwu lub większej liczbie etatów prowadzi do obniżenia standardów nauczania, działalności naukowej i pracy akademickiej. Uważam to za działalność nieetyczną.

Udało mi się chwilowe odejście i powrót na stałe do matematyki. Moim następcą został prof. M. Harasimiuk, z którym razem pracowaliśmy. Miałem kilka propozycji pracy w prywatnych uczelniach, a nawet w dyplomacji. Zostałem tym, kim jestem – matematykiem. Wróciłem do światowej „kasty”. Napisałem, wydaną w Japonii nową książkę, jeździłem zapraszany na konferencje i wykłady po świecie. Właśnie skończyłem 51. rok pracy w UMCS.

Mój pierwszy wywiad dla „Kuriera Lubelskiego” nosił tytuł: *Stawiam wysokie wymagania*. Starałem się. Czy się udało, nie mnie oceniać.

PS. Na koniec wspomnienie specjalne. Jedną z pierwszych decyzji administracyjnych podjętych przez nas było ograniczenie wjazdu na plac Marii Curie-Skłodowskiej jedynie dla pojazdów upoważnionych. Przemili „Kurier Lubelski” nazwał to zrobieniem twierdzy z uniwersytetu i przyznał mi za to swojego ŁOSKARA. Dziś bym na to szans nie miał. Dziękuję.

Kolejnym rektorem UMCS został geograf, profesor nauk o Ziemi Marian Harasimiuk, który stał na czele Uniwersytetu przez dwie kadencje, w czasie ważnych dla Polski zmian i wydarzeń, w tym w momencie wejścia do UE, co stało się wyeksponowane w jego wspomnieniach.

Marian Harasimiuk (1.09.1999 – 31.08.2005)

Minięło 9 lat od zakończenia sześcioletniego okresu, kiedy to społeczność akademicka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej powierzyła mi w wyniku wyborów dwukrotnie szaczną funkcję rektora. Minął więc już wystarczająco długi okres czasu, by na wydarzenia tamtych lat spojrzeć z pewnym dystansem, zastanowić się, co było sukcesem Uczelni, a tym samym osobistym sukcesem rektora i zespołu ludzi, z którymi wówczas podjęliśmy trud zarządzania Uczelnią, a co było niepowodzeniem, a może nawet porażką i z czego wynikały problemy, których nie udało nam się rozwiązać.

Bez wątpienia kadencji rektorskiej 1999–2005 nie można rozpatrywać, ale także i wspominać w oderwaniu od dwu poprzednich kadencji, kiedy to Uniwersytetem kierował rektor prof. Kazimierz Goebel, a ja pełniąc funkcję prorektora, miałem okazję „uczyć się Uczelni”. Wtedy też przekonaliśmy się, jak ważna jest praca zespołowa i jak niezbędne jest wzajemne zaufanie w gronie zespołu kierującego tak skomplikowaną instytucją, jaką są współczesne uniwersytety. To sześciolatnie „praktykowanie” i zebrane w tym czasie doświadczenia dało Uczelni, ale i mnie osobiście możliwość płynnej kontynuacji wielu działań i przedsięwzięć. A były to czasy wyjątkowo niespokojne, trudne czasy, gdy Uniwersytet stał przed niezwykle trudnymi wyzwaniami, w dużej mierze związanymi z dynamiką transformacji ustrojowej w naszym państwie, procesami akcesyjnymi do Unii Europejskiej, ale także z wydarzeniami, jakie zachodziły na wschód od naszych granic.

Kiedy wracam myślami do wydarzeń „lat rektorowania”, na plan pierwszy wysuwa się kilka z nich. Ich „waga” wynika ze skutków i konsekwencji, których doświadczamy do dziś – jako Uniwersytet, a także całe społeczeństwo. Na pierwszym miejscu są pięcioletnie (1999–2004) działania związane z akcesją do Unii Europejskiej – daleko idące zmiany w zarządzaniu Uczelnią, przebudowa systemu edukacji połączona z niezwykłą „eksplozją” aspiracji społeczeństwa przejawiającą się gwałtownym wzrostem liczby kandydatów na studia, aktywne włączenie się do przygotowań do wygranego (!!!) referendum akcesyjnego i wreszcie członkostwo w Unii, które na naszym Uniwersytecie zostało podkreślone w sposób szczególny – poprzez przygotowanie Europejskiego Kongresu Rektorów (którego trud organizacyjny wzięli na siebie prorektor prof. Jan Pomorski i Fundacja UMCS). 300 rektorów z całej Europy w pamiętną noc z 30 kwietnia na 1 maja 2004 r. na Zamku Lubelskim podpisywało ważny dokument – „Deklarację Lubelską” – i świętowało początek nowego rozdziału w historii naszego kraju. To był i nadal jest NASZ SUKCES.

Ścisłe z tymi procesami przemian w naszej części Europy związane były działania całej społeczności akademickiej Lublina (we współpracy z władzami miasta) na rzecz utworzenia w Lublinie uczelni polsko-ukraińskiej. To niestety była droga przez mękę – niby wszyscy byli za. Rozmowy z redaktorem „Kultury” J. Giedroyciem, prezydentem A. Kwaśniewskim i prezydentem L. Kuczmą, rektorami naszych ukraińskich kooperantów, Ministerstwem Edukacji Narodowej doprowadziły do uruchomienia Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, na którym rozpoczęto kształcenie na poziomie studiów doktoranckich młodzieży z Polski, Ukrainy i innych krajów Europy Wschodniej. Potem było już tylko gorzej – narastały trudności prawne, organizacyjne, finansowe. Dzisiaj, z perspektywy 10 lat, widząc, jak wielu osobistościom – decydom, zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie zabrakło dobrej woli i wizji zmian, jakie będą zachodziły w Europie Środkowo-Wschodniej i jaką rolę w tych zmianach powinna (może) odgrywać młodzież kształcona według naj-

Fot. ze zbiorów prywatnych M. Harasimiuka

Wizyta u Jerzego Giedorycia w Maisons-Laffitte, 1999 r.

lepszych europejskich wzorców. Kolegium niestety po kilku latach zakończyło działalność (doktoraty poprzez naukę w ramach Kolegium uzyskało na lubelskich uczelniach kilkudziesięciu młodych naukowców głównie z Ukrainy). Różne próby reanimacji tej idei zakończyły się fiaskiem. To była niestety NASZA PORAŻKA. Ale obecnie młodzież ukraińską kształcimy na wszystkich lubelskich uczelniach, tylko że w zupełnie innej formule.

I jeszcze jedno wspomnienie. To nasz Uniwersytet był inicjatorem Lubelskiego Festiwalu Nauki. Trud organizacji tego przedsięwzięcia wziął na siebie ówczesny prorektor prof. Karol Wysokiński. Festiwal z powodzeniem trwa, budzi wielkie zainteresowanie społeczeństwa. Myślę, że warto podjąć na nowo dyskusję nad jego kształtem. Inicjując jego działalność, zakładaliśmy utworzenie odrębnej instytucji wspomaganej przez wszystkie lubelskie uczelnie oraz władze samorządowe miasta i województwa – coś na wzór warszawskiego Centrum Nauki Kopernik. To był – i jest nadal także NASZ SUKCES.

Fot. ze zbiorów prywatnych M. Harasimiuka

Wiec poparcia dla Pomarańczowej Rewolucji na Ukrainie, listopad 2004 r. Do studentów i doktorantów wyszli rektor M. Harasimiuk i prorektor J. Pomorski

Międzynarodowy Kongres „Enlargement: Higher Education for United Europe”, zorganizowany przez UMCS i KRASP na Zamku Lubelskim, 2004 r.

Fot. ze zbiorów prywatnych M. Harasimiuka

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Otwarcie budynku Nowej Humanistyki, wrzesień 2006 r. Od lewej: prof. R. Szczygiel, prof. H. Gmiterek i rektor W. Kamiński

Fot. ze zbiorów prywatnych W. Kamińskiego

Rektor W. Kamiński w gronie rektorów na Wawelu z byłym rektorem UJ, doktorem *honoris causa* UMCS F. Ziejką

We wrześniu 2005 r. rektor Marian Harasimiuk przekazał insygnia władzy rektorskiej nowo wybranemu rektorowi, fizykowi prof. Wiesławowi A. Kamińskiemu.

Wiesław Andrzej Kamiński (1.09.2005 – 31.08.2008)

*Kiedy patrzę hen za siebie,
W tamte lata co minęły,
Kiedy myślę, co przeżyłam,
A co diabli wzięli,
Co straciłam z własnej woli,
A co przeciw sobie...*

Piosenka Maryli Rodowicz płacze mi się w głowie, gdy spoglądam na moją trzyletnią kadencję. I mimo jej krótkiego i burzliwego przebiegu, nie wstydzę się i tego, co się nie udało, i tego, co się zmaterializowało. Do tych pierwszych należy zainicjowane jeszcze przez mojego poprzednika, rektora Mariana Harasimiuka, powołanie Uniwersytetu Polsko-Ukraińskiego. W ciągu dwu lat doprowadziłem do przygotowania projektu ustawy powołującej ten uniwersytet, przesłanego do Sejmu RP jesienią 2007 r. przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Niestety, gry polityczne zablokowały go w sejmowej „zamrażarce”. Rektorzy kadencji 2005–2008 podjęli również fundamentalny dla przyszłości ośrodka projekt utworzenia lubelskiego związku szkół wyższych. Nadzwyczajna komisja Kolegium Rektorów, pracująca pod moim przewodnictwem, przygotowała przyjęty przez senaty uczelni w czerwcu 2008 r. dokument, określający warunki funkcjonowania związku, jako pierwszego kroku ku konsolidacji w największy uniwersytet polski. Niestety inicjatywa nasza nie miała dalszego ciągu. ►

Wizyta Prezydenta
RP Bronisława
Komorowskiego
w UMCS, marzec
2012 r.

Fot. Aneta Adamska

Rektor A. Dąbrowski
i doktor *honoris
causa* UMCS
prof. X. Coqueret,
czerwiec 2012 r.

Fot. ze zbiorów prywatnych A. Dąbrowskiego

Sukcesem natomiast zakończyły się inwestycje. Dzięki szczeremu wsparciu ministrów Tadeusza Szulca i Stefana Jurgi otrzymałem środki na realizację II etapu Humanistyki (aule wykładowe) oraz ratowanie Ogrodu Botanicznego, któremu groziło rozczłonkowanie. Dzięki otrzymanym funduszom wykupiliśmy fragmenty Ogrodu z rąk właścicieli, którzy sądowo odzyskali swoją własność. Kolejne projekty (II etap budynku Geografii na terenach powojennych, budowa Informatyki, sala koncertowa Instytutu Muzyki, termizolacja budynku Dużej Chemii, I etap modernizacji basenu w Akademickim Ośrodku Sportowym) uzyskały gwarancje finansowania. Po powołaniu międzyrodzinnego Konsorcjum Ecotech-Complex z UMCS jako koordynatorem uzyskaliśmy również wpisanie na listę indykacyjną tego nowoczesnego centrum badawczego, wartego 40 mln euro. Mimo różnych meandrów, mury Ecotech rosną, tworząc szanse dla kolejnego pokolenia badaczy.

Rok 2008 przyniósł kolejną zmianę władz rektorskich UMCS. Rektorem Uniwersytetu wybrany został chemik prof. Andrzej Dąbrowski.

Andrzej Dąbrowski (1.09.2008 – 31.08.2012)

Moja kadencja rektorska rozpoczęła się od dużych trudności w 2008 r., obfitowała w wiele wydarzeń i zakończyła się sukcesem w roku 2012.

Najpilniejszym zadaniem ekipy tuż po objęciu władzy stało się wyprowadzenie Uczelni z zapaści finansowej. W 2008 r.

deficyt wyniósł 77 mln zł. Tę podstawową i największą trudność należało szybko pokonać. Na grudniowym posiedzeniu Senatu zaproponowałem zmiany w gospodarce finansowej, przedstawiając budżet na 2009 r., który pierwszy raz od 16 lat nie zakładał deficytu. Reformę przeprowadzano w trudnych warunkach zewnętrznych i wewnętrznych (kryzys finansów publicznych, niż demograficzny, zachowawcza postawa związków zawodowych).

W latach 2008–2011 spadek liczby studentów niestacjonarnych o blisko 5 tys. spowodował zmniejszenie przychodów o ok. 15 mln zł, ale jednocześnie z 40 do 24 mln zł zmniejszono koszty funkcjonowania administracji centralnej i jednostek ogólnouczelnianych (z pracy odeszło ponad 500 osób). Efektem tych trudnych działań była stopniowa poprawa sytuacji finansowej (od – 2 340 510 zł na koniec 2008 r. do + 12 149 823 zł na koniec 2011 r. i + 7 282 318 zł 30.06.2012 r.; + 2 458 348 zł 31.08.2012 r.). To pozwoliło na polepszanie wizerunku Uczelni: renowację i uporządkowanie Placu przed Rektoratem, ocieplenie Dużej Chemii, remont auli Wydziału Prawa i Administracji, Wydziału Artystycznego, Feminy, kilku pięter w Rektoracie, Hotelu Studenta Zaocznego, Starej Humanistyki, utworzenie nowych parkingów itd.). Oddano do użytku budynki Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Instytutu Informatyki, rozpoczęto

budowę Ecotech-Complex (finansowanie uzyskano w grudniu 2010 r.). Nakłady na inwestycje i remonty z 6,2 mln zł w 2008 r. wzrosły do 90 mln zł w 2011 r. Projekty europejskie realizowane w 2012 r. szacowano na ok. 600 mln zł.

Trudno w tak skróconej formie omówić działalność Uczelni, mozolne poprawianie jej sytuacji w różnych aspektach czy sukcesy osiągnięte podczas mojej kadencji. Oprócz codziennej wytężonej pracy, życia studenckiego i naukowego miało miejsce wiele wydarzeń mniejszej rangi, które jednak pozostawiają trwałe ślady. Do takich zaliczam np. upamiętnienie ławeczką pierwszego rektora UMCS prof. Henryka Raabego czy powołanie pierwszego w Polsce Uniwersytetu Trzeciego Wieku na wsi – w Siennicy Różanej, który ściągając znakomitych wykładowców, bardzo prędko się rozwija, będąc przedłużeniem niesienia kaganka oświaty, co jest przecież misją uniwersytetu.

Myślę także, że w latach kiedy miałem zaszczyt być rektorem UMCS o wiele więcej udało się osiągnąć, gdyby większe zrozumienie wykazali moi współpracownicy, niekiedy także ci najbliżsi, gdyż prowadzone działania wielokrotnie były stawiane przez Ministerstwo za wzór.

Wybory przeprowadzone w 2012 r. przyniosły zmianę władz rektorskich UMCS. Nowym rektorem został wybrany dotychczasowy prorektor ds. studenckich, politolog prof. Stanisław Michałowski, który rozpoczął swoją kadencję 1 września 2012 r.

Oprac. Ewa Kawałko-Marczuk

DOKTORZY HONORIS CAUSA (1950–2014)

SPORZĄDZONO W ARCHIWUM UMCS

Imię i nazwisko	Kraj/miejsce pracy	Dziedzina	Promotor	Data wręczenia
Fryderyk Joliot-Curie	Francja/ Uniwersytet Sorbona w Paryżu	fizyka	prof. dr hab. Stanisław Ziemecki	16 XI 1950
Irena Joliot-Curie	Francja/ Komitet ds. Energii Atomowej	fizyka	prof. dr hab. Stanisław Ziemecki	16 XI 1950
Eugeniusz K. Łazarenko	ZSRR/Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie	biologia/ geologia	prof. dr hab. Franciszek Uhorczak	6 IV 1962
Dymitr L. Pochyłowicz	ZSRR/Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie	historia	prof. dr hab. Kazimierz Myśliński	23 X 1970
Paolo Buffa	Włochy/ Uniwersytet w Modenie	mikrobiologia	prof. dr hab. Zbi- gniew Lorkiewicz	23 X 1970
Władysław Szafer	Polska/Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	botanika	prof. dr hab. Adam Paszewski	23 X 1970
Sándor Szalay	Węgry/Instytut Fizyki Jądrowej w Debreczynie	fizyka	prof. dr hab. Włodzimierz Żuk	23 X 1970
Grzegorz Leopold Seidler	Polska/UMCS w Lublinie	prawo	prof. dr hab. Józef Mazurkiewicz	23 X 1970
Aleksander R. Łuria	ZSRR/Uniwersytet im. M. Łomonosowa w Moskwie	psychologia	prof. dr hab. Zdzisław Cackowski	5 XII 1974
Bruno F. Straub	Węgry/Węgierska Akademia Nauk	biochemia	prof. dr hab. Jerzy Trojanowski	5 XII 1974
Jan Leja	Kanada/ Uniwersytet w Vancouver	fizyka/chemia	prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki	18 V 1976
Stefan Kieniewicz	Polska/ Uniwersytet Warszawski	historia	prof. dr hab. Tadeusz Mencil	18 V 1976
Jacob Kistemaker	Holandia/ Instytut Fizyki Atomowej i Molekularnej w Amsterdamie	fizyka	prof. dr hab. Bogdan Adamczyk	23 X 1978
Witold Czachórski	Polska/ Uniwersytet Warszawski	prawo	prof. dr hab. Grzegorz Ignatowicz	23 X 1979
Mikołaj G. Maksymowicz	ZSRR/ Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie	matematyka	prof. dr hab. Zdzisław Lewandowski	16 V 1980
Wacław Szybalski	USA/ Uniwersytet Wisconsin	mikrobiologia	prof. dr hab. Zbigniew Lorkiewicz	16 V 1980
Tadeusz Tomaszewski	Polska/ Uniwersytet Warszawski	psychologia	prof. dr hab. Zofia Sękowska	23 X 1980
Bohdan Dobrzański	Polska/AR w Lublinie	rolnictwo	prof. dr hab. Stanisław Uziak	23 X 1980

Imię i nazwisko	Kraj/miejsce pracy	Dziedzina	Promotor	Data wręczenia
Narczyz Łubnicki	Polska/UMCS w Lublinie	filozofia	prof. dr hab. Zdzisław Cackowski	23 X 1982
Adam Paszewski	Polska/UMCS w Lublinie	biologia	prof. dr hab. Tadeusz Baszyński	21 I 1984
Qazi Ibadur Rahman	Indie/ Kanada — Uniwersytet w Montrealu	matematyka	prof. dr hab. Jan Krzyż	16 III 1984
Józef F. K. Huber	Austria/ Uniwersytet w Wiedniu	chemia	prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki	29 III 1985
Andrzej Waksmundzki	Polska/UMCS w Lublinie	chemia	prof. dr hab. Ja- nusz Barcicki	29 III 1985
Alfred Jahn	Polska/Uniwersytet Wrocławski	geomorfologia	prof. dr hab. Henryk Maruszczak	28 XI 1985
Rudolf Kirchschläger	Austria/Premier Austrii	prawo	prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler	22 X 1986
Maria Kuncewiczowa	Polska	literatura	prof. dr hab. Lech Ludorowski	18 V 1989
Willy Brandt	RFN/ Kanclerz RFN	prawo/nauki polityczne	prof. dr hab. Jan Malarczyk	30 V 1990
Władysław Kunicki-Goldfinger	Polska/PAN w Warszawie	mikrobiologia	prof. dr hab. Zbigniew Lorkiewicz	7 VI 1990
Egon Matijewić	Jugosławia/USA Uniwersytet w Nowym Jorku	chemia	prof. dr hab. Jerzy Szczypa	24 X 1990
Tomas Venclova	Litwa/USA/Uniwersytet w Yale	literatura	prof. dr hab. Jerzy Święch	24 X 1991
Nikita I. Tołstoj	Rosja/Uniwersytet im. M. Łomonosowa w Moskwie	literatura	prof. dr hab. Jerzy Bartmiński	27 V 1992
Aniela Chałubińska	Polska/UMCS w Lublinie	geografia	prof. dr hab. Henryk Maruszczak	22 X 1992
Jerzy Minczewski	Polska/ Politechnika Warszawska	chemia	prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki	22 X 1992
Klaus Dietrich	Niemcy/ Uniwersytet w Monachium	fizyka	prof. dr hab. Stanisław Szpikowski	22 X 1993
Norman Davies	Wielka Brytania/ Uniwersytet w Londynie	historia	prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski	10 XI 1993
Wilhelm A. Steele	USA/ Uniwersytet w Pensylwanii	chemia	prof. dr hab. Władysław Rudziński	26 X 1994
Jerzy Ignatowicz	Polska/UMCS w Lublinie	prawo	prof. dr hab. Maria Poźniak-Niedzielska	28 X 1994
Zbigniew Lorkiewicz	Polska/UMCS w Lublinie	biologia	prof. dr hab. Bohdan Rodkiewicz	24 X 1995
Paul Weingartner	Austria/ Uniwersytet w Salzburgu	filozofia	prof. dr hab. Leon Koj	15 XI 1995

Imię i nazwisko	Kraj/miejsce pracy	Dziedzina	Promotor	Data wręczenia
Marcel Storme	Belgia/ Uniwersytet w Gandawie	prawo	prof. dr hab. Mieczysław Sawczuk	20 XII 1995
Jan Karski	Polska/USA Uniwersytet Georgia	historia	prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski	28 VII 1995
Hubert Greppin	Szwajcaria/ Uniwersytet w Genewie	biologia	prof. dr hab. Jerzy Łobarzewski	15 V 1996
Gustaw Herling-Grudziński	Polska/Włochy	literatura	prof. dr hab. Jerzy Święch	21 V 1997
Tadeusz Baszyński	Polska/UMCS w Lublinie	biologia	prof. dr hab. Bohdan Rodkiewicz	14 I 1998
Andrzej Hryniewicz	Polska/Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	fizyka	prof. dr hab. Mieczysław Budzyński	26 X 1998
Hanna Gronkiewicz-Waltz	Polska/Prezes NBP	ekonomia	prof. dr hab. Jerzy Węclawski	25 V 1999
Wiktor Juszczenko	Ukraina/ Premier Ukrainy	ekonomia	prof. dr hab. Jerzy Węclawski	27 X 2000
Jerzy Giedroyc	Polska/Instytut Litera- cki „Kultura” w Paryżu	kultura/ polityka	prof. dr hab. Jan Pomorski	27 IX 2000
Adam Sobiczewski	Polska/PAN – Instytut Proble- mów Jądrowych im. A. Sołtana	fizyka	prof. dr hab. Krzysztof Pomorski	24 X 2001
Teresa Skubalanka	Polska/UMCS w Lublinie	literatura	prof. dr hab. Stanisław Grabias	6 XII 2002
Henryk Samsonowicz	Polska/Uniwersytet Warszawski	historia	prof. dr hab. Ryszard Szczygieł	6 XII 2002
Jerzy Haber	Polska/PAN w Krakowie	chemia	prof. dr hab. Tadeusz Borowiecki	27 XI 2002
Kashmiri Lal Mittal	USA/New York	chemia	prof. dr hab. Emil Chibowski	24 X 2003
Krzysztof Pomian	Polska/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	historia	prof. dr hab. Jan Pomorski	24 X 2003
Romano Prodi	Włochy	politologia	prof. dr hab. Jacek Pietraś	28 IV 2004
Wilhelm Kirk	USA/Uniwersytet w Iowa	matematyka	prof. dr hab. Kazimierz Goebel	26 V 2004
Stanisław Waltoś	Polska/Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	prawo	prof. dr hab. Edward Skrętowicz	22 X 2004
Gunnar Öquist	Szwecja/Królewska Akademia Nauk w Szwecji	biologia	prof. dr hab. Zbigniew Krupa	23 X 2004
Andrzej Legocki	Polska/PAN w Warszawie	biologia	prof. dr hab. Nikodem Grankowski	23 X 2004
Anna Wierzbicka	Australia/Uniwersytet Naro- dowy (Canberra) w Australii	literatura	prof. dr hab. Jerzy Bartmiński	22 X 2004

Imię i nazwisko	Kraj/miejsce pracy	Dziedzina	Promotor	Data wręczenia
Franciszek Ziejka	Polska/Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	literatura	prof. dr hab. Krzysztof Stępnik	22 VI 2005
Stephen Fischer-Galati	USA/Uniwersytet Colorado w Boulder	historia	prof. dr hab. Wiesław Krajka	19 VI 2006
Konrad Binder	Polska/Uniwersytet im. J. Gutenberga w Moguncji	chemia	prof. dr hab. Andrzej Patrykiewicz	24 I 2007
Jan Baszkiewicz	Polska/Uniwersytet Warszawski	historia, politologia, prawo	prof. dr hab. Edward Olszewski	17 VI 2008
Natalia Gorbaniewska	Polska/Rosja/Francja	literatura	prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda	24 X 2008
Ernst Bauer	USA/Arizona State University	fizyka	prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski	16 IV 2009
Jerzy Szacki	Polska	socjologia	prof. dr hab. Zdzisław Cackowski	17 VI 2009
Leopold Unger	Polska	publicystyka/dziennikarstwo	prof. dr hab. Włodzimierz Mich	30 VI 2009
Gerhardt Ertl	Niemcy/Fritz-Haber-Institut der Max-Planck-Gesellschaft w Berlinie	fizyka/chemia	prof. dr hab. Władysław Rudziński	23 X 2009
Jerzy Pomianowski	Polska	literatura	prof. dr hab. Iwona Hofman	21 X 2011
Xavier Coqueret	Francja/Uniwersytet w Reims	chemia	prof. dr hab. Barbara Gawdzik	20 VI 2012
Frank Wilczek	USA/Massachusetts Institute of Technology	fizyka	prof. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński	17 IX 2012
Mykoła Grygorowicz Krykun	Ukraina/ emerytowany prof. Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki	historia	prof. dr hab. Henryk Gmiterek	24 X 2012
Vladimir Moiseevich Gun'ko	Ukraina/Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie	chemia	prof. dr hab. Roman Leboda	27 XI 2013
Jean Poesen	Belgia/Katolicki Uniwersytet w Leuven	geografia	prof. dr hab. Marian Harasimiuk	24 IV 2014
Bogusław Śliwierski	Polska/Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie/ Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie	pedagogika	prof. dr hab. Stanisław Popek	23 V 2014
Roman Hauser	Polska/Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	prawo	prof. dr hab. Leszek Leszczyński	25 VI 2014
Henryk Skarżyński	Polska/Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie	audiologia/logopedia	prof. dr hab. Stanisław Grabias	29 IX 2014
Adam Daniel Rotfeld	Polska	politologia	prof. dr hab. Iwona Hofman	22 X 2014

BADANIA NAUKOWE W UMCS

Badania naukowe to obok kształcenia najważniejsza sfera uniwersyteckiej aktywności, przynoszą one wiele znakomitych osiągnięć i dają podstawę do rozwoju kadry akademickiej. Pozycję Uniwersytetu zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej wyznacza przede wszystkim poziom badań naukowych, na który składają się m.in. jakość i liczba publikacji naukowych, ich cytowania, realizowane projekty badawcze, patenty i efekty komercjalizacji, konferencje i sympozja naukowe, prestiżowe nagrody naukowe czy też spektakularne odkrycia.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie rozpoczął swoją działalność z czterema Wydziałami – Lekarskim, Przyrodniczym, Rolnym i Weterynaryjnym i 120 pracownikami naukowymi. W połowie lat 50. UMCS dał podstawę do wydzielenia ze swoich struktur odrębnych uczelni – Akademii Medycznej i Wyższej Szkoły Rolniczej. Obecnie badania w UMCS prowadzone są na 11 Wydziałach reprezentujących nauki ścisłe i nauki o życiu (Wydziały: Biologii i Biotechnologii, Chemii, Matematyki, Fizyki i Informatyki, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej), nauki humanistyczno-społeczne i ekonomiczne (Wydziały: Prawa i Administracji, Humanistyczny, Ekonomiczny, Filozofii i Socjologii, Pedagogiki i Psychologii, Politologii) oraz nauki o sztuce (Wydział Artystyczny). Działalność badawcza przez 70 lat istnienia Uczelni rozszerzyła się także poza Wydziały – w strukturze Uniwersytetu funkcjonują jednostki aktywnie uczestniczące w budowaniu jego potencjału naukowego, takie jak: Biblioteka Główna, Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, Centrum Brytyjskie, Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej, Centrum Języka Portugalskiego, Uniwersyteckie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych, Centrum Europy Wschodniej, Ogród Botaniczny, LUBMAN UMCS, a w ostatnim czasie Centrum Badawcze e-Humanistyka.

Dziś Uniwersytet zatrudnia blisko 1800 pracowników naukowych, każdego roku około 20 osób uzyskuje tytuły profesorskie, tyle samo – stopień naukowy doktora habilitowanego, a około 40 osób – stopień naukowy doktora. Wyniki swoich badań naukowcy podsumowują, publikując rokrocznie blisko 4 tysiące prac – monografii, podręczników, artykułów, recenzji, skryptów, bibliografii oraz ha-

seł encyklopedycznych. Wiele tekstów ukazuje się na łamach prestiżowych, w tym zagranicznych pism. Pracownicy naszej Uczelni każdego roku realizują blisko 100 konferencji naukowych oraz uczestniczą w około 1500 konferencjach krajowych i zagranicznych. Naukowcy z UMCS prowadzą ok. 150 projektów badawczych nadzorowanych przez Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Ministra Nauki oraz ok. 20 projektów z programów Unii Europejskiej i innych źródeł międzynarodowych, jak również kilkadziesiąt projektów na wsparcie młodych naukowców, otwierających im drogę do kariery naukowej. Aktywnie włączają się w coroczne imprezy naukowe: Lubelski Festiwal Nauki, Dzień Ziemi, Noc Biologów czy Noc Uniwersytetów, podczas których prowadzą pokazy laboratoryjne, wykłady otwarte i zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Lubelszczyzny.

Naukowcy z UMCS stanowią ważne zaplecze eksperckie dla instytucji rządowych, samorządowych i pozarządowych. Cieszą się ogromnym uznaniem środowiska naukowego, dlatego wybierani są na członków ciał opiniotwórczych, zasiadają w radach naukowych i programowych. W roku 2010 przy Wydziale Ekonomicznym powołano Radę Przedsiębiorców skupiającą wybitnych menedżerów przedsiębiorstw i instytucji finansowych, szefów korporacji zawodowych oraz instytucji samorządowych. Wydział Prawa i Administracji przez ponad 50 lat swego istnienia wyraźnie zwiększał swój potencjał naukowy, stając się w ciągu tego czasu z najmłodszego wydziału prawa w Polsce jednym z najlepszych. Dowodem na to niech będzie fakt, iż lubelscy prawnicy są (i byli w przeszłości) sędziami najwyższych organów wymiaru sprawiedliwości: Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Konstytucyjnego

go i Trybunału Stanu. Z kolei Wydział Politologii jest miejscem licznych debat, wymiany myśli różnorodnych środowisk politycznych, społecznych i kulturalnych, w tym mniejszości narodowych, prężnym ośrodkiem współpracy i mobilności międzynarodowej, kuźnią kadr przyszłych dziennikarzy i samorządowców, a jego pracownicy cenionymi ekspertami i komentatorami życia publicznego. Wydział ma szczególne zasługi w propagowaniu dziedzictwa paryskiej „Kultury”, m.in. dzięki nagrodzie im. Jerzego Giedroycia oraz Stypendium im. Leopolda Ungera.

Zakres tematów badawczych podejmowanych w UMCS jest niezwykle szeroki – uczeni prowadzą prace nad przełomowymi wynalazkami w dziedzinach nauk o życiu i zdrowiu, opracowują nowe metody diagnostyczne i terapeutyczne, konstruują innowacyjne materiały lub urządzenia, analizują zachodzące w świecie procesy fizykochemiczne, ekonomiczne, społeczne, polityczne i kulturowe, prowadzą wnikliwe obserwacje środowiska i zmian klimatu, są zaangażowani w badania terenowe, mają swój wkład w tworzenie dzieł muzycznych i plastycznych. Uniwersyteccy badacze są laureatami nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej zwanych „polskimi Noblami”, mogą też poszczycić się nagrodami Prezydenta RP, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezydenta Miasta i Marszałka Województwa za wybitne osiągnięcia naukowe. Najbardziej prestiżowe osiągnięcia naukowców z UMCS są od 3 lat honorowane Nagrodą Naukową „Marii Curie” za wyjątkowo ważne dla danej dyscypliny indywidualne lub zespołowe osiągnięcia i odkrycia naukowe. Spośród wielu osiągnięć wypracowanych przez poszczególne jednostki UMCS przedstawiono wybrane.

Jednym z wiodących przykładów zaawansowanych prac badawczych nad technologiami przyszłości jest rozwój ►

Wytwarzanie światłowodów, 1979 r.

technologii fonicznych. Pierwsze w tej części Europy światłowody powstały w latach 70. w Lublinie. Badania w Zakładzie Chemii UMCS zainicjował, nieżyjący już, prof. Andrzej Waksmundzki we współpracy z profesorami z Politechniki Warszawskiej. Kontynuujący jego badania, również już nieżyjący, prof. Jan Rayss tak wspominał początki: *Zaczęło się dość anegdotycznie. Zajmowaliśmy się wtedy chromatografią – w Europie znana była lubelska szkoła chromatografii. Umieliśmy wytwarzać cienkie rurki ze szkła – kapilary. Pewnego dnia któryś z profesorów stwierdził, że gdyby do kapilary wlać ciecz o wyższym współczynniku załamania światła niż szkło, to światło nie wyjdzie z rdzenia rurki – tak narodziły się światłowody. W 1979 r. w Lublinie powstał pierwszy w krajach socjalistycznych światłowód i kabel światłowodowy. – To była sensacja. Podobna rzecz udała się zaledwie kilku laboratoriom na świecie – mówił prof. Rayss. Do dziś uważa się Lubelszczyznę za kolebkę światłowodów, a zespół badawczy Pracowni Technologii Światłowodów na Wydzia-*

Uruchomienie implantora jonów w Zakładzie Fizyki Jądrowej UMCS, 1979 r.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

le Chemii UMCS za twórców polskiej wersji tej technologii. To dzięki pracom zespołu, fotonika wskazywana jest jako jeden z dwóch obszarów specjalizacji województwa lubelskiego w zakresie rozwoju technologii KET (*Key Enabling Technologies*). Pracownia skupia się na opracowywaniu i wytwarzaniu różnych typów światłowodów, od włókien klasycznych do światłowodów specjalnych, mikrostrukturalnych, fonicznych itp. *Technologia światłowodowa opracowana w Lublinie stanowi trzon realizowanych obecnie polskich i europejskich projektów badawczych. Osiągane rezultaty wyraźnie wskazują na liczne możliwości wdrożenia opracowań i produktów – podkreśla dr Paweł Mergo, Kierownik Pracowni.*

Na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS największe zainteresowanie wzbudzają prace zespołu prof. Janusza Szczodraka dotyczące produkcji enzymu mutanazy. Jest to enzym, który rozkłada mutan – główny składnik płytki nazębnej przyczyniającej się do powstawania próchnicy. Prof. Szczodrak podkreśla, że: *jest to rozwiązanie konkurencyjne w stosunku do tradycyjnych metod higieny jamy ustnej. Mutanaza jest produktem naturalnym, pochodzącym z kontrolowanych hodowli mikroorganizmu, bezpiecznym dla ludzi i zwierząt. Działa skutecznie i specyficznie, a zarazem łagodnie i bez skutków ubocznych.* W 2008 r. zespół dostał duży grant na opracowanie technologii, naukowcy opatentowali swój wynalazek przygotowany do wdrożenia. Prace zespołu doceniane są na całym świecie. Potwierdzeniem są liczne nagrody. W ostatnim czasie ważniejsze z nich to: tytuł „Bene Meritus Terrae Lublinensis” przyznany przez media lubelskie w kategorii Nauka, Odznaka Honorowa Prezesa Rady Ministrów „Za Zasługi dla Wynałazczości” oraz Nagroda Naukową „Marii Curie”. *W nauce trzeba mieć szczęście. I trafić na białą plamę, którą można powoli wypełnić – tak o sukcesie swojego zespołu mówi prof. Szczodrak.*

Kolejnym znakomitym przykładem budowania marki naukowej naszego Uniwersytetu są dokonania uhonorowane przez redakcję „National Geographic”, która rokrocznie typuje pięć najważniejszych odkryć polskiej nauki. Wśród nagród za rok 2011 po raz pierwszy znalazły się dwie z Lublina i obie powędrowały w ręce naukowców z UMCS. Nie zdarzyło się wcześniej, aby w jednej kategorii nominowano aż dwa odkrycia naukowe pochodzące z jednego ośrodka. Zdobywcą I miejsca został zespół pracowników Instytutu Archeologii z Wydziału Humanistycznego w składzie:

prof. Andrzej Kokowski, mgr Marcin Piotrowski, Artur Tronic. Lubelscy archeolodzy dokonali niezwykle cennego znaleziska – ponad 40 sztuk głównie srebrnej biżuterii z Grodów Czerwieńskich, którą wykopali we wsi Czeremno w powiecie tomaszowskim. Precjoza były w ziemi ok. 750 lat. Odkrycie jest bardzo rzadkim przykładem wczesnośredniowiecznej ruskiej sztuki złotniczej. Znalezisko stało się znakomitym zwieńczeniem obchodów Roku Patronki UMCS. W br. prof. Andrzej Kokowski otrzymał z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej w dziedzinie archeologii, za zasługi w ochronie oraz promowaniu polskiego dziedzictwa kulturowego.

Drugi lubelski zespół nagrodzony w tym samym konkursie to pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii: prof. Nikodem Grankowski, prof. Marek Tchórzewski, prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska, dr Dawid Krokowski, mgr Leszek Wawiórka. Naukowcy ci dokonali odkrycia na skalę światową, wyizolując antygen malarii (substancja białkowa wywołująca produkcję przeciwciał w organizmie), który może posłużyć do wyprodukowania szczepionki przeciwko tej chorobie. Na malarię co roku zapada ponad 200 milionów osób, około 2 milionów, głównie dzieci, umiera. Istnieje szereg laboratoriów na świecie, które pracują nad podobną szczepionką, jednak to właśnie naukowcy z UMCS wykazują się oryginalnym i uniwersalnym podejściem. Twórcy mają patent w Polsce, czekają na europejski. *Będziemy współpracować z instytutem badawczym z Holandii. Być może razem uda nam się dokonać przełomu – informuje prof. Marek Tchórzewski.* Za wyniki badawcze zespół otrzymał w 2010 r. Nagrodę Naukową „Marii Curie”. Odkrycie zajęło również III miejsce w kategorii „Nadzieja” w plebiscyie „Socjetyki Focusa 2011”.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje także prof. Wiesław Gruszecki z Zakładu Biofizyki Instytutu Fizyki UMCS, który został jednym z nielicznych laureatów prestiżowego programu TEAM Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Jest to program, który ma zwiększać zaangażowanie młodych uczonych w prace badawcze realizowane w najlepszych zespołach i laboratoriach naukowych w Polsce. Naukowcy z UMCS dostali największą w Polsce dotację na stworzenie zespołu, zakup aparatury i badania. Dzięki innowacyjnemu projektowi „Spektroskopia Molekularna w Badaniach Biomedycznych” zespół młodych naukowców bie-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

rze udział w badaniach na najwyższym światowym poziomie. Biofizycy pracują nad lekiem neutralizującym grzybicę – jedną z głównych przyczyn śmierci chorych na AIDS. To światło w tunelu dla tysięcy osób. Wśród laureatów Fundacji z ramienia UMCS znaleźli się też m.in.: prof. Monika Adamczyk-Garbowska – laureatka programu MISTRZ, prof. Maria Łanczont – laureatka programu SUBIN, prof. Robert Litwiński – laureat programu KWERENDA, dr Waldemar Kociuba – laureat programu STYPENDIA KONFERENCYJNE, dr Oksana Yastrubchak – laureatka programu POMOST, dr Jolanta Polak – laureatka programu VENTURES, dr Paweł Nita – laureat programu HOMING PLUS.

Sukcesów naukowych nie brakuje w gronie humanistów. Nagrodą „Marii Curie” za 2011 rok uhonorowano zespół pod kierunkiem prof. Jerzego Bartmińskiego za publikację *Lubelskie* z serii „Polska Pieśń i Muzyka Ludowa. Źródła i Materiały”. Trzej historycy UMCS: prof. Henryk Gmiterek, dr Wiesław Bondyra i dr Jerzy Ternes zostali wyróżnieni przez Marszałka Województwa Lubelskiego Nagrodą Kulturalną Województwa Lubelskiego „za pielęgnowanie i ochronę tradycji regionu”. Nagroda została przyznana w uznaniu za zasługi związane z badaniem i upowszechnianiem wiedzy dotyczącej przeszłości dawnego województwa lubelskiego i przedrobiorowej ziemi chełmskiej oraz przygotowanie monumentalnego wydawnictwa *Akta sejmikowe ziemi chełmskiej 1572-1668*. Podczas Gali Kultury Nagrodę Artystyczną Miasta Lublin za 2013 rok otrzymała dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk – reżyserka i scenarzystka, pracująca w Zakładzie Kultury Polskiej na Wydziale Humanistycznym UMCS. Wyróżnienie zostało przyznane za ukazanie przez autorkę unikalnego obrazu Lublina i jego mieszkańców w filmie *Twarze nieistniejącego miasta* oraz za scenariusz i reżyserię filmów *Granatowy Zeszyt* i *Śladami Singera*. Z kolei dr Katarzyna Smyk z Zakładu Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS została uhonorowana Nagrodą Kulturalną Województwa Lubelskiego „za pielęgnowanie i ochronę tradycji regionu”. Nominację do tego prestiżowego wyróżnienia złożyło Towarzystwo Kultury Teatralnej z Warszawy. Dr Anita Lorenc, również z Wydziału Humanistycznego UMCS, została wybrana jako jeden z ośmiu kierowników wyróżniających się w kraju projektów badawczych. Swoje badania nad współczesną wymową polską z wykorzystaniem trójwymiarowej ar-

tykulografii elektromagnetycznej, realizowane w ramach konkursu SONATA BIS, prezentowała podczas ogólnopolskich Dni NCN. O poziomie osiągnięć naukowych artystów z Instytutu Muzyki oraz Instytutu Sztuk Pięknych UMCS najlepiej świadczy fakt, iż Wydział Artystyczny awansował w ocenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i otrzymał najwyższą kategorię A, dzięki spektakularnym dokonaniom twórczym i licznym nagrodom w konkursach czy festiwalach plastycznych i muzycznych w kraju oraz za granicą swoich pracowników.

Naukowcy z UMCS doskonale wpisują się w Programy Ramowe Komisji Europejskiej, które dotują badania prowadzone przez międzynarodowe zespoły naukowe. Przykładem niech będzie prof. Andrzej Machocki z Wydziału Chemii, który współrealizuje, wraz ze swoim zespołem, kolejny już międzynarodowy projekt z 7PR, dotyczący stworzenia innowacyjnego ogniwa paliwowego, a to rozwiązanie ma szansę zrewolucjonizować nie tylko europejski, ale także amerykański rynek. Projekty z 7PR – wszystkie w międzynarodowych konsorcjach z krajami UE i krajami stowarzyszonymi – pozyskali także na Wydziale Chemii: prof. Stefan Sokołowski, prof. Emilian Chibowski, dr hab. Ryszard M. Janiuk, prof. Anna Deryło-Marczewska, dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba, dr Paweł Mergo, oraz na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki: prof. Krzysztof Murawski i prof. Jurij Kozicki. Programy współpracy badawczej Polski z Norwegią i Szwajcarią przyniosły ciekawe projekty, których twórcami są naukowcy z UMCS. Prof. Zofia Kawczyńska-Butrym z Wydziału Filozofii i Socjologii jest kierownikiem pierwszego w UMCS projektu

Zespół naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii

Zespół naukowców z Instytutu Archeologii UMCS

polsko-norweskiego na temat migracji kobiet, w partnerstwie z University w Bergen. Prof. Jerzy Rogalski na Wydziale Biologii i Biotechnologii realizuje w partnerstwie z Uniwersytetem Warszawskim i Uniwersytetem w Zurychu projekt w zakresie nowych, lipidowych układów nanostrukturalnych – mezo-faz, a prof. Patryk Oleszczuk z Wydziału Chemii koordynuje projekt dotyczący zanieczyszczeń oraz poprawy jakości ►

Część zespołu realizującego projekt Spektroskopia Molekularna w Badaniach Biomedycznych w Zakładzie Biofizyki UMCS

I wyprawa polarna na Spitsbergen, 1986 r.

VIII wyprawa polarna na Spitsbergen, 1993 r.

Wręczenie Nagrody Naukowej „Marii Curie” dla zespołu naukowców, który pracuje nad produkcją enzymu mutanazy, 2013 r.

gleb i produkcji roślinnej w partnerstwie z Agroscope Reckenholz-Tänikon Research Station ART. Warto podkreślić, iż UMCS należy do elitarnego grona sześciu polskich instytucji naukowych prowadzących długookresowe badania na obszarze Arktyki. Lubelscy naukowcy badają środowiska przyrodnicze w zachodniej części Spitsbergenu. Prowadzą obserwacje w rejonie bazy naukowej Calypsoben zlokalizowanej we wzniesionych ponad sto lat temu obiektach dawnej kopalni węgla kamiennego. Rokrocznie udostępniane są naukowcom z Wydziału Nauk o Ziemi, jako letnia baza nauko-

wa do realizacji szerokiego spektrum badań obejmujących skutki globalnych zmian środowiskowych, z wykorzystaniem najnowszych światowych technik i urządzeń pomiarowych. Badania Spitsbergenu, prowadzone przez polskie ekspedycje naukowe, trwają od ponad 70 lat, nasz Uniwersytet dołączył do tego grona w 1986 r.

Władze Uczelni cieszą się szczególnie sukcesy i nagrody studentów, doktorantów i młodych naukowców, takie jak udział w Programach „Diamentowy Grant” czy ich pierwsze samodzielne projekty i staże dzięki programom „Preludium”, „Etiuda” i „Fuga”. Należy wymienić nazwiska laureatów prestiżowego programu Top 500 Innovators – Science – Management – Commercialization, do grona których dołączyli pracownicy UMCS: prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska z Wydziału Biologii i Biotechnologii, dr Waldemar Kociuba z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, dr Mariusz Barczak i dr Olech Demchuk z Wydziału Chemii. Uczestnicy Programu to młodzi naukowcy, którzy już posiadają wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauk ścisłych i duży potencjał innowacyjny oraz ukierunkowanie na komercjalizację wyników badań. Wyróżnieniem dla Uczelni jest także fakt, iż mgr Adam Szot, asystent z Wydziału Prawa i Administracji UMCS, został wybrany na członka Rady Młodych Naukowców IV kadencji przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Warto w tym miejscu wspomnieć o kolejnym sukcesie naukowca UMCS – prof. Ryszard Skubisz, kierownik Katedry Prawa Unii Europejskiej na Wydziale Prawa i Administracji, uzyskał tytuł Lidera w dziedzinie prawa własności intelektualnej i przemysłowej oraz prawa autorskiego w XI edycji Rankingu Kancelarii Prawniczych, organizowanego przez dziennik „Rzeczpospolita”.

W gronie pracowników Uniwersytetu nie brak godnych kontynuatorek jego patronki. Prof. Elżbieta Skrzypek z Katedry Zarządzania Jakością i Wiedzą Wydziału Ekonomicznego UMCS otrzymała statuetkę „Kobiety na medal” w plebiscycie „Gazety Wyborczej”, którego celem było ukazanie kobiet osiągniętych sukcesy w nauce i biznesie. Poza prof. Elżbietą Skrzypek wzięły w nim udział także: prof. Anna Deryło-Marczewska, Prodziekan Wydziału Chemii, Kierownik Zakładu Fizykochemii Powierzchni Ciała Stałego, prof. Iwona Hofman, Prodziekan Wydziału Politologii, Kierownik Zakładu Dziennikarstwa, prof. Maria Łanczont, Kierownik Zakładu Geoekologii i Paleogeografii Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

UMCS. Podczas uroczystości w Trybunale Koronnym zasłużone lublinianki otrzymały także Medale Prezydenta Lublina.

Uniwersytet nieustannie się rozbudowuje – w głównej mierze dzięki środkom z funduszy UE. Wychodząc naprzeciw potrzebie zapewnienia naukowcom zaplecza do badań w zakresie kierunków priorytetowych dla gospodarki, UMCS pozyskał na ten cel blisko 500 mln zł. Największą inwestycją jest projekt „Ecotech-Complex – Człowiek, Środowisko, Produkcja” – przedsięwzięcie polegające na budowie innowacyjnego kompleksu analityczno-programowego, które będzie realizować wysoko zaawansowane technologicznie badania naukowe w ramach czterech modułów: BIOL-MED, AGRO, ECO, FOOD. W centrum pojawi się unikalny w skali światowej rezonans magnetyczny, jakiego w Polsce nie posiada żadna jednostka. To ogromna szansa dla Lublina, dzięki temu bowiem powstanie bardzo silny ośrodek naukowy, konkurujący z innymi nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Na uwagę zasługują także nowoczesne imponujące obiekty dydaktyczne – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Instytut Informatyki (oba ze środków PO Rozwój Polski Wschodniej o wartości łącznej ponad 60 mln zł). Nowe oblicze zyskało również Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka”, gdzie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego powstał Inkubator Medialno-Artystyczny wyposażony w nowoczesny sprzęt radiowo-tel wizyjny. Na Wydziale Chemii ze środków Innowacyjnej Gospodarki powstało Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych, a na Wydziale Biologii i Biotechnologii w partnerstwie z Uniwersytetem Warszawskim – Krajowe Multidyscyplinarne Laboratorium Nanomateriałów Funkcjonalnych. UMCS zdobył ponad 60 mln dofinansowania z Programu Infrastruktura i Środowisko na Projekt, co umożliwia zakup nowoczesnych urządzeń do badań i pomiarów w dziedzinie nanotechnologii. Utworzony zostanie również komputerowy klasterek obliczeniowy, czyli centrum badawcze o dużych mocach obliczeniowych na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. Uniwersytet jest otwarty na współpracę z otoczeniem zewnętrznym, unikalna aparatura oraz doświadczenie kadry naukowej i technicznej pozwalają realizować badania zlecone z różnych dziedzin. W bieżącym roku udało się z sukcesem wdrożyć dwujęzyczną Bazę Ekspertów – narzędzie do promocji pracowników UMCS. Celem bazy jest ułatwienie przepływu informacji w sferze badań naukowych, jak też nawiązywanie kontaktów z przedstawicielami świata biznesu do

realizacji wspólnych projektów badawczo-rozwojowych. Uczelnia jest m.in. członkiem Lubelskiego Klastra Ekoenergetycznego, Wschodniego Klastra ITC oraz Klastra Designu Innowacji i Mody. W ostatnim okresie podpisano szereg umów o współpracy badawczo-rozwojowej, w tym z największymi przedsiębiorstwami w regionie: Grupą Azoty-Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., PZL Świdnik S.A., Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.

Na Uczelni działają jednostki zajmujące się rozwojem Uniwersytetu, wspomaganiem badań naukowych i innowacji. Centrum Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej odpowiada za obsługę badań oraz pozyskiwanie funduszy, a Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań wspiera rozwój współpracy z otoczeniem, koordynuje realizację badań zleconych, dba o ochronę własności intelektualnej i komercjalizację wyników badań. Przykładem działalności obu Centrów jest szereg zorganizowanych spotkań, konferencji i konsultacji dla naukowców i przedsiębiorców, m.in. Dni NCN czy Konferencja „Nauka dla Biznesu, Biznes dla Nauki”.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jest czołowym ośrodkiem naukowym po wschodniej stronie Wisły. Pomimo faktu, iż środki finansowe na badania naukowe są nieporównywalnie mniejsze wobec budżetów najlepszych uczelni w Europie i na świecie, naukowcy UMCS nie zrażają się i realizują swoją misję prowadzenia badań na wysokim poziomie. Osiągnięcie znaczącej pozycji w kraju to cel na najbliższe lata, jaki wyznaczył sobie Uniwersytet. Do czego dąży UMCS, gdzie dzisiaj jesteśmy i gdzie chcemy być w obszarze badań w kraju i na świecie, w tym w europejskiej przestrzeni badawczej? Dalszy dynamiczny rozwój naszej Alma Mater to przede wszystkim liczące się zespoły badawcze, wszechstronność i innowacyjność prowadzonych badań, rozwinięta sieć współpracy międzynarodowej oraz skuteczność w zdobywaniu funduszy na ambitne badania aplikacyjne we współpracy z potrzebami rynku. Poszukiwanie rozwiązań dotyczy zatem: pobudzenia i wykorzystania ogromnego potencjału naukowego kadry naukowej Uniwersytetu i jego infrastruktury w celu nie tylko poprawy wskaźników działalności badawczej, ale i odgrywania istotnej roli przez Uniwersytet i jego pracowników w budowaniu gospodarki regionu opartej na inteligentnych specjalizacjach – podkreśla prof. Ryszard Dębicki pełniący od dwóch kadencji funkcję Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej.

Karina Kaspepek

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA W UMCS

Współpraca międzynarodowa w UMCS ma prawie tak długą tradycję jak sam Uniwersytet. Chociaż początkowo wyjazdy zagraniczne koncentrowały się wyłącznie na kilku głównych kierunkach – to ich uczestnicy na pewno z sentymentem wspominali pierwsze służbowe podróże. Przez kolejne lata działalności Uczelni przybywało nie tylko kierunków wyjazdów, ale także – kontaktów międzynarodowych, których wynikiem było podpisanie umów o stałej i efektywnej współpracy.

Kontakty UMCS z zagranicznymi ośrodkami naukowymi zostały nawiązane już w pierwszych miesiącach działalności uczelni. – Dzięki wybitnym naukowcom, m.in. ze Lwowa i Wilna, którzy znaleźli się w Lublinie wskutek zmian politycznych i terytorialnych po wojnie, udało się odnowić przedwojenne prywatne kontakty i rozpocząć współpracę instytucjonalną, a w zasadzie – kontynuować ją w nowych warunkach geopolitycznych – tłumaczy Anna Łosowska z Archiwum UMCS. – Pierwsze kroki skierowane zostały na Wschód, co było w ówczesnej sytuacji naturalne i pożądane, choć czyniono próby – niestety, nieudane – nawiązania kontaktów z krajami Europy Zachodniej.

Pierwszym naukowcem, któremu udało się wyjechać w innym kierunku niż „jedyń, właściwy”, był prof. Mikołaj Olekiewicz, matematyk i filolog, przedwojenny absolwent i doktor Uniwersytetu Columbia. – Profesor Olekiewicz wyjechał na konferencję UNESCO w Londynie, gdzie pracował w komisji statutowej konferencji, co było nie lada wyróżnieniem i zaszczytem – mówi A. Łosowska. Po zakończeniu konferencji profesor nie wracał do Lublina, ale od razu udał się do USA, aby organizować pomoc naukową dla polskich uczelni wyższych w ramach UNRRA. Efektem jego działań było przesłanie do UMCS sprzętu medycznego – bo w pierwszych latach istnienia UMCS miał także Wydział Lekarski – oraz książek nadesłanych przez zaprzyjaźnionych profesorów.

W październiku 1946 r. w UMCS powołana została Senacka Komisja Kontaktów Naukowych z Zagranicą. Jej głównym zadaniem była pomoc w nawiązywaniu i wspieraniu współpracy międzynarodowej, realizowanej głównie w wyniku indywidualnych wyjazdów pracowników naukowych. Nie było to zadanie łatwe, bo wszystkie wyjazdy wymagały zgody Ministerstwa Oświaty, które ściśle limitowało możliwości nawiązywania i podtrzymywania współpracy międzynarodowej. Wszyscy pracownicy, którym udało się otrzymać zgodę na wyjazd do zagranicznych ośrodków naukowych, podlegali określonej, bardzo rygorystycznej pro-

cedurze. – Paspordy służbowe były deponowane w Dziale Współpracy z Zagranicą, a po uzyskaniu zgody Ministerstwa Oświaty na wyjazd pracownik z paszportem mógł udać się do Wydziału Paszportowego, gdzie wypełniał dokumenty, niezbędne do uzyskania wizy i innej zgody na pobyt za granicą – mówi Eliza Słoboda z Biura ds. Współpracy Międzynarodowej UMCS. Procedura związana z wyjazdami zagranicznymi uległa znacznemu uproszczeniu po 1989 r., jednak dopiero wejście naszego kraju do UE spowodowało prawdziwy boom wyjazdowy. – Trudno się temu dziwić, bo pojawiły się nowe, atrakcyjne możliwości wyjazdów naukowych, także finansowanych z funduszy UE i realizowanych w ramach projektów międzynarodowych – dodaje Beata Pruchniak z Biura ds. Współpracy Międzynarodowej UMCS.

Do końca 1947 r. UMCS nawiązał współpracę z 23 ośrodkami zagranicznymi, m.in. Akademią Nauk ZSRR, Uniwersytetem M. Łomonosowa w Moskwie, Uniwersytetami w Kijowie, Meksyku, Reykjavíku, Bordeaux, Dijon, Lyon, Montpellier, Rennes, Fundacją Kościuszkowską w USA, UNESCO oraz Akademią w Nancy i Poitiers.

Umowy międzynarodowe zawierano wyłącznie za zgodą Ministerstwa, które przyznawało poszczególnym uczelniom miejsca i terminy według uznania urzędników. Przykładowo w latach 1947–1951 UMCS mógł zawrzeć umowę o współpracy naukowej z instytucjami b. Jugosławii (Split, Zagrzeb, Lubljana), Akademią Medycyny Weterynaryjnej w Brnie, Stacją Biologiczną w Tihany nad Balatonem oraz Uniwersytetami w Berlinie i w Lipsku. Jednocześnie, Ministerstwo odmówiło wyrażenia zgody na wyjazd delegacji UMCS na Kongres Uniwersytetów w Nicei w 1950 r. Nie była to dyskryminacja młodej lubelskiej uczelni, ale kwestia ówczesnej polityki państwa, bo żaden z polskich uniwersytetów nie otrzymał – w przypadku kongresu w Nicei – pozytywnej decyzji Ministerstwa.

Dzięki polityce państwa liberalizującej przepisy dotyczące wyjazdów – na podstawie Zarządzenia Ministerstwa Szkół Wyższych z czerwca 1955 r. – rektorzy autonomicznych szkół wyższych ►

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Wizyta Króla Zairu Nymi Kweti Mbokashanga w UMCS, 1988 r.

uzyskali możliwość nawiązywania bezpośrednich kontaktów z instytucjami zagranicznymi, jednak z wyjątkiem Francji i Włoch. Do akceptacji Ministerstwa trzeba było jednak każdorazowo przedstawiać plan osobowy wyjazdów. Władze UMCS już w listopadzie 1956 r. odwiedziły Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, a miesiąc później – podczas rewizyty delegacji lwowskiej w Lublinie – podpisano pierwszą umowę o współpracy Uniwersytetu, już bez koniecznej zgody Ministerstwa, z uczelnią zagraniczną. Była to pierwsza umowa transgraniczna o współpracy naukowej, zapewne jedna z pierwszych podpisanych przez przedstawicieli polskich uniwersytetów w latach 50. ubiegłego stulecia.

Niezależnie od oficjalnych umów pracownicy naukowcy UMCS starali się nawiązywać i utrzymywać dobre kontakty z zagranicą. I tak np. prof. Grzegorz Leopold Seidler, późniejszy Rektor UMCS został zaproszony jako prelegent historii doktryn politycznych przez Fundację Forda, uzyskując zgodę na wyjazd do USA. Wyjeżdżał także służbowo do Chin. W roku akademickim 1957/1958 prof. G. Seidler wyjechał na roczny staż do Uniwersytetu Oksfordzkiego. Pobyt tam stał się okazją do nawiązania przez niego kolejnych kontaktów międzynarodowych, tym razem z przedstawicielem Uniwersytetu w Pittsburgu (USA). Po powrocie do Lublina prof. Seidlerowi udało się przekonać władze do podpisania umowy z Uniwersytetem w Pittsburgu, a fakt ten zaowocował wieloma wyjazdami lubelskich naukowców do USA. Dziś można z pełnym przekonaniem stwierdzić, że rektor Seidler otworzył Uniwersytet na Europę i świat na wiele lat przed zmianą ustroju i wejściem Polski do UE. Dowodem na to są kraje, z którymi na przełomie lat 60. i 70. UMCS

nawiązał kontakty – Rosja, Austria, Chiny, Rumunia, Belgia, USA, Wielka Brytania, Francja, Włochy i Niemcy.

Przełom lat 80. i 90. to ważny, choć trudny czas dla UMCS w zakresie współpracy międzynarodowej. Na przestrzeni lat Uniwersytet stał się miejscem spotkań ważnych osobistości świata politycznego – m.in. w 1978 r. z wizytą w UMCS gościł ówczesny ambasador Francji w Polsce, zaś dziesięć lat później w skromne progi Uczelni zawitał Jego Wysokość Król Zairu.

W czasie stanu wojennego jedynym ośrodkiem zagranicznym, z którym prowadzono stałą współpracę, był Lock Haven State College w USA (współpraca trwała aż do 2007 r.). W międzyczasie podpisano kilkadziesiąt innych umów, w tym także z Urbana University Ohio, University of Idaho, Missisipi State University oraz Davis and Elkins College w USA. Obecnie w UMCS realizowanych jest blisko sto umów o współpracy, w tym m.in. z Uniwersytetem w Kragujewcu

w Serbii, Kasetsart University oraz Chaiing Mai University w Tajlandii, Chinese Culture University na Tajwanie, Faculdade Santa Marcelina, Uniwersytetem Passo Fundo, University of Parakou i Fundacao Universidade de Brasilia w Brazylii, Lueji A'Nkonde University w Angoli i Tohoku University w Japonii. W latach 80. i 90. nawiązane zostały także kontakty i współpraca m.in. z Université Nancy 2 we Francji i University of Windsor w Kanadzie.

Rok 2001 był przełomowy w kontaktach z Ukrainą. Z udziałem prezydentów Polski i Ukrainy powstało – z inicjatywy m.in. UMCS – Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów. Obecnie kontakty z Ukrainą i pozostałymi krajami tworzącymi program Partnerstwa Wschodniego aktywnie wspiera Centrum Europy Wschodniej. Od 1999 r. do chwili obecnej UMCS podpisał 59 umów o współpracy z uniwersytetami i szkołami wyższymi na Ukrainie.

UMCS starał się – już od chwili kandydowania naszego kraju do UE – dobrze przygotować środowisko naukowe do akcesji i efektywnego wykorzystania szans, związanych z członkostwem w UE. W roku 2000 powstało Centrum Dokumentacji Europejskiej – do dziś aktywnie współpracujące z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim – natomiast dwa lata później Branżowy Punkt Kontaktowy 5. Programu Ramowego UE i kolejnych 6. oraz 7 PR UE. Było to wielkie wyzwanie dla pracowników, ale także wyróżnienie ze strony Komitetu Badań Naukowych i kontynuatora jego prac – Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, bo lubelska uczelnia była jedną z nielicznych, która uzyskała taką szansę. Pomimo aspiracji do UE, Uniwersytet nie zaniedbywał relacji międzynarodowych z innymi krajami, także kontynen-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Podpisanie umowy o współpracy UMCS z University of Newcastle z Callaghan (Australia), 2001 r.

tami. W 2001 r. podpisana została umowa o współpracy z University of Newcastle w Australii, a w 2005 r. – Centro de Estudios Internacionales para El Desarrollo w Argentynie. Na przełomie drugiej dekady obecnego wieku UMCS odwiedzili m.in. ambasadorowie Portugalii, Urugwaju, Indii i Ekwadoru.

Wejście naszego kraju w strukturę UE zaowocowało zwiększeniem nie tylko liczby partnerów zagranicznych, z którymi UMCS związany jest umowami o współpracy, ale przede wszystkim – nowymi możliwościami współdziałania, w ramach programów ramowych UE. Akcesja Polski do Unii umożliwiła naukowcom UMCS również udział w programach i wyjazdach stypendialnych oraz korzystanie z programów mobilnościowych, m.in. POLONIUM (współpraca polsko-francuska) czy Mobilność Plus (współpraca międzynarodowa, także z krajami spoza UE), Lifelong Learning Programme (Uczenie się przez całe życie), których celem jest nie tylko nawiązanie nowych kontaktów, ale przede wszystkim – poznanie specyfiki pracy naukowców w innych krajach UE i poza Wspólnotą. Fakt członkostwa w UE to istotny impuls dla zawarcia nowych umów o współpracy i rozwijania wspólnych badań, np. z Instytutem Fizyki w Paryżu w dziedzinie energetyki jądrowej. Z myślą o promocji nauki języków obcych i wspieraniu dotychczasowej współpracy z krajami Zjednoczonej Europy i poza UE władze UMCS podjęły decyzję o powołaniu m.in. Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej i Centrum Języka Portugalskiego. Równie aktywną działalność w UMCS prowadził Ośrodek Alliance Française (1984–2011, powstał we współpracy z Ambasadą Francuską). Funkcjonuje też Centrum Brytyjskie (utworzone w 1990 r. na podstawie poro-

Otwarcie Honorowego Centrum UMCS w Międzynarodowym Centrum Sztuki w Hanzhong (Chiny), 2013 r.

zumienia między UMCS i British Council Polska). Wielkim zaszczytem dla UMCS jest fakt, że dwójka pracowników naukowych pełni funkcje konsułów honorowych – prof. Barbara Hlibowicka-Węglarz jest konsulem honorowym Federacyjnej Republiki Brazylii, natomiast prof. Andrzej Kidyba – konsulem honorowym Republiki Federalnej Niemiec.

Uniwersytet otwiera się nie tylko na nowe wyzwania w ramach Unii Europejskiej. Po upływie wielu lat od nawiązania pierwszych kontaktów z Chinami przez prof. Seidlera w 1957 r., UMCS może pochwalić się umową o współpracy – podpisaną w 2012 r. – z Międzynarodowym Centrum Sztuki w Hanzhong „Art. Museum”. W 2013 r. w nowym skrzydle Biblioteki Głównej otwarto Centrum Sztuki Chińskiej. Dzięki podpisanym umowom z chińskimi Guangdong University of Foreign Studies, He Shuifa Art Museum, Hanzhong oraz Chiang Mai University,

współpraca z Chinami ma szansę stać się jedną z modelowych – nie tylko w Polsce, ale także w Europie – wszechstronnych platform łączenia naukowców z Europy i Azji.

Pracownicy naukowcy UMCS z sukcesem realizują projekty międzynarodowe w ramach programów ramowych UE i innych finansowanych ze źródeł zagranicznych (m.in. programy polsko-szwajcarskiej i polsko-norweskiej współpracy badawczej). – Od kilku lat

aktywnie współpracujemy m.in. z Vrije Universiteit Brussels oraz University of Southampton przy realizacji projektów związanych z fotoniką i technologią światłowodową – tłumaczy dr Paweł Mergo z Zakładu Technologii Światłowodów Wydziału Chemii UMCS. – Udało nam się doskonale wpisać w oczekiwania UE w zakresie kluczowych technologii rozwoju nowoczesnego przemysłu, dlatego z sukcesem pozyskujemy fundusze i realizujemy innowacyjne, w skali europejskiej, projekty.

O tym, jak ożywiona jest obecnie współpraca międzynarodowa w obszarze badań i mobilności pracowników, najlepiej świadczą liczby. W roku akademickim 2004/2005 pracownicy UMCS wyjeżdżali za granicę 619 razy, natomiast Uniwersytet odwiedziło 266 gości z zagranicy. Dla porównania – w roku akademickim 2012/2013 doświadczenie za granicą zdobywało 1038 osób, natomiast do UMCS przyjechało 258 naukowców z uczelni zagranicznych.

W 2004 r. realizowane były zaledwie 3 projekty międzynarodowe, obecnie to 21 przedsięwzięć badawczych międzynarodowych, finansowanych głównie ze środków Komisji Europejskiej z Brukseli.

Nowa perspektywa finansowa 2014–2020 i już rozpoczęty program Komisji Europejskiej na rzecz badań i innowacji Horyzont 2020 to nowe możliwości poszerzania istniejącej współpracy badawczej z placówkami z innych krajów UE. Ale także konieczność współdziałania z samorządem regionu w celu pozyskiwania funduszy z programu Horyzont 2020 na poprawę konkurencyjności i innowacyjności Lubelszczyzny w Europie.

**Biuro Współpracy Międzynarodowej
Centrum Badań Naukowych
i Współpracy Międzynarodowej UMCS**

Podpisanie umowy o współpracy UMCS z Uniwersytetem w Nancy (Francja), 1995 r.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

ROLA UNIWERSYTETU W LUBLINIE I REGIONIE

„Nie ma Lublin tyle patyny historycznej, co Kraków, nie posiada również światowego wdzięku naszej stolicy, nie jest tak trzeźwo zapobiegliwy jak Poznań, nie ma też pośpiechu przemysłowego Katowic czy Wrocławia. Ma jednak Lublin swój własny klimat duchowy, swoiste piętno, różniące go od wszystkich miast Polski. Chyba w żadnym z naszych miast nie krzyżowało się tyle wierzeń, stylów i kultur co w Lublinie. Kształtowało to charakter miasta, które tolerancję i zrozumienie innych łączy z patriotyzmem, posiadając jednocześnie szczególną siłę wchłaniania nowych idei i ludzi bez zmian swego charakteru.”

Tak o naszym mieście pisał w 1978 r., sprzeciwiający się zdecydowanie idei – zrodzonej w kręgach partyjno-rządowych – przeniesienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej do Katowic, prof. Grzegorz Seidler, rektor, którego kadencja to czas materialnego i naukowego rozkwitu Uczelni, mającej bardzo duży wpływ na rozwój miasta i regionu. Potwierdzeniem tego jest również fakt, iż nasz Uniwersytet przyczynił się do utworzenia i usamodzielnienia, w ciągu dekady od zakończenia II wojny światowej, innych publicznych uczelni lubelskich – Akademii Lekarskiej (dziś Uniwersytet Medyczny) oraz Wyższej Szkoły Rolniczej (dziś Uniwersytet Przyrodniczy).

Uczelnia nasza, powołana do życia 23 października 1944 r., w trudnych warunkach ostatnich miesięcy II wojny światowej, tworzona w dużej mierze przez profesorów z uniwersytetów Lwowa i Wilna, była odpowiedzią na głód wiedzy napływającej do miasta ludności. Co ciekawe, jeszcze przed oficjalnym rozpoczęciem działalności, przedwojenni pracownicy nauki prowadzili wykłady dla lublinian. Tak zaczęła się historia Uczelni, która od 70 lat służy mieszkańcom Lublina i Lubelszczyzny w różnych obszarach i dziedzinach życia i na trwałe wpięła się w dzieje i krajobraz miasta i regionu.

Nauka

Silnym fundamentem, dzięki któremu miasta i regiony mogą się rozwijać, jest aktywność naukowa członków ich społeczności, przekładająca się na wysoki poziom innowacyjności. Działalność naukowo-badawcza Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przyniosła wiele, często spektakularnych sukcesów. Dzięki badaczom z UMCS w międzynarodowym środowisku naukowym zasłynęły Lubelskie Szkoły: Adsorpcji, Chromatografii oraz Światłowodów. Pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii opracowali przemysłową technologię produkcji mutanazy – unikatowego enzymu skutecznego w walce z próchnicą zębów, jak również prowadzą przełomowe prace nad szczepionką przeciwko malarii. Zespół archeologów z Wydziału Humanistycznego odkrył trzynastowieczne skarby z Czeremna-Czerwienia. Wszystkie te osiągnięcia, dzięki zainteresowaniu świata nauki oraz mediów ogólnopolskich, skupiły uwagę nie tylko na naszej Uczelni, ale także na naszym mieście.

Już niebawem Lublin, dzięki powstającemu Centrum Analityczno-Programowemu Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku – Ecotech-Complex, będzie mógł zmienić swoje hasło z „Lublin – miasto inspiracji” na „Lublin – miasto innowacji”. Przedsięwzięcie to – realizowane przy wsparciu finansowym środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, którego budżet wynosi 40 mln euro – jest największą inwestycją naukowo-badawczą w regionie. Obok naszego Uniwersytetu jako lidera, partnerami w realizacji tego projektu są Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Instytut Agrofizyki PAN im. B. Dobrzańskiego w Lublinie, Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza oraz Uniwersytet Rzeszowski. Głównym celem utworzenia Centrum jest skonsolidowanie potencjału naukowego, edukacyjnego i przemysłowego południowo-wschodniej Polski w celu lepszego zarządzania środowiskiem, a także wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Lubelszczyzny i Podkarpacia w obszarach: zrównoważonego rolnictwa, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa. Wielkim

Spotkanie naukowców UMCS z przedstawicielami świata biznesu i samorządu na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS, styczeń 2014 r.

Dr Ewaryst Mendyk prezentuje przedsiębiorcom mikroskop elektronowy Titan 2

sukcesem jest pozyskanie na jego wyposażenie wysokoteleskopowego rezonansu magnetycznego, który posłuży do prowadzenia specjalistycznych badań.

Kadry

W ciągu swej 70-letniej działalności Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był i nadal jest kuźnią wysoko wykwalifikowanych kadr. Dotychczas mury Uczelni opuściło ponad 216 tys. absolwentów, którzy wzmacniają potencjał instytucji publicznych, samorządowych i lokalnych przedsiębiorstw, pełniąc w nich nierzadko funkcje kierownicze, a także wspierają swą wiedzą, pasją i doświadczeniem różne ośrodki naukowo-badawcze, instytucje oświatowe, kulturalne, społeczne i sportowe. Absolwenci, a także pracownicy UMCS piastują wysokie stanowiska w organach administracji rządowej i sprawują najwyższe funkcje w samorządzie terytorialnym. Wśród nich są m.in. wojewodowie lubelscy, prezydent Miasta Lublin oraz jego zastępcy, były marszałek województwa lubelskiego, przewodniczący Rady Miasta Lublin i były lubelski komendant wojewódzkiej policji. Ponadto, wciąż aktualizowana i dostosowywana do rynku pracy bogata oferta szkoleń oraz studiów podyplomowych w UMCS wspomaga podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz kadry zarządzającej lubelskich instytucji i przedsiębiorstw.

Warto wspomnieć, że pracownicy Uniwersytetu pełnią role ekspertów i doradców, a także prowadzą na zlecenie różnych firm i instytucji prace badawcze, wykonują ekspertyzy, które przyczyniają się do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności lubelskich podmiotów.

Dzięki tej działalności, UMCS może wpływać na rozwój miasta i regionu oraz czuć się udziałowcem wielu sukcesów osiągniętych w południowo-wschodniej Polsce.

Akademickość

W Strategii Rozwoju Miasta Lublin na lata 2013–2020 nacisk został położony m.in. na akademicki charakter naszego miasta, który w dużej mierze tworzą ludzie – społeczność akademicka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz Dzielnica Uniwersytecka – doskonale zaprojektowany zespół urbanistyczny zasługujący na trwałe miejsce w historii architektury XX w., składający się z budynków dydaktycznych, domów studenckich, Biblioteki Głównej, Akademickiego Centrum Kultury oraz Centrum Kultury Fizycznej.

Akademickość to także życie kulturalne, nierozzerwalnie związane z kulturą Chatka Żaka, która będąc jednostką uczelnianą, swoim zasięgiem wychodzi poza mury Uniwersytetu. Jest to wyjątkowe miejsce twórczych spotkań zarówno studentów UMCS oraz pozostałych lubelskich szkół wyższych, ale także mieszkańców Lublina i artystów z Polski i zagranicy. To w murach Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” działały i działają różne grupy artystyczne, w tym m.in. Zespół Tańca Ludowego, teatry studenckie Gong 2, Provisorium, Grupa Chwilowa i Scena 6, Chór Akademicki, Orkiestra św. Mikołaja czy Grupa Fotografów Lubel-

Fot. ze zbiorów AZS UMCS Lublin

Fot. Paulina Szymczyk

Koncert Ernesta Brylla i Marcina Stycznia, 2011 r.

Fot. Jacek Rys

Koncert jubileuszowy Zespołu Tańca Ludowego UMCS, 26 kwietnia 2013 r.

Inauguracja nowego sezonu Tauron Basket Ligi Kobiet w Lublinie, 3 października 2014 r.

Fot. ze zbiorów AZS UMCS Lublin

Drużyna Pszczółki AZS UMCS Lublin występująca w Tauron Basket Lidze Kobiet

skich. To tu od lat odbywają się, cieszące się niezmiennie popularnością, festiwale teatralne, filmowe czy muzyczne. Budynek Chatki Żaka kryje w sobie wiele osobistych historii – tu wychowały się pokolenia studentów UMCS, na darmowej zupie i w artystycznej atmosferze.

Ważnym elementem życia akademickiego jest również sport. Na pozytywny wizerunek i pozycję Lublina jako ważnego ośrodka sportowego wpływają m.in. sukcesy sportowców z Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego UMCS. Uniwersytet stale podejmuje działania, zakończone w ostatnich latach sukcesem, zmierzające do wprowadzenia drużyn akademickich do rozgrywek ligowych. KU AZS UMCS posiada aż osiem takich zespołów. W najwyższej klasie rozgrywkowej – Tauron Basket Lidze Kobiet – grają koszykarki – Pszczółki AZS UMCS. 3 października 2014 r. w hali MOSiR zainaugurowały sezon meczem z Energą Toruń, który przyciąg-

nał uwagę kibiców z całej Polski. Spotkanie było wielkim sportowym świętem. W ekstraklasie od lat rywalizują także lekkoatleci, którzy w minionym sezonie zajęli najwyższe w historii AZS UMCS – piąte miejsce. Ponadto w I lidze grają futsaliści, piłkarki ręczne, tenisistki stołowe oraz rezerwy koszykarek występujących w Tauron Basket Lidze Kobiet. W II lidze rywalizują piłkarze ręczni i koszykarze. Dla tych, którzy nie chcą uprawiać sportu wyczynowo, Centrum Kultury Fizycznej UMCS oferuje szeroki wachlarz sportowych zajęć ko-

mercyjnych, m.in. fitness czy nordic walking.

Oferta dla mieszkańców Lublina i regionu

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jest otwarty i kieruje swoją ofertą dla mieszkańców Lublina i regionu. W Ogrodzie Botanicznym UMCS prezentowana jest szeroka gama roślinności z różnych zakątków świata. Ogród oferuje swym gościom przepiękne tereny rekreacyjne, zadrzewione alejki i stawy w niedalekiej odległości od centrum miasta, a także odrestaurowany zabytkowy Dworek Kościuszków. Biblioteka Główna UMCS udostępnia wszystkim odwiedzającym bogaty księgozbiór w wersji tradycyjnej, z którego można korzystać w kilku czytelniach specjalistycznych, oraz bibliotekę cyfrową. Prowadzi także działalność z zakresu informacji naukowej. Centra językowe działające w ramach Uczelni – Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, Centrum Brytyjskie, Centrum Portugalskie oraz Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej – oferują kursy językowe na różnych poziomach oraz egzaminy certyfikacyjne.

Ponadto wszystkie Wydziały organizują wykłady otwarte, debaty, spotkania

Warsztaty radiowe i muzyczne

Pierwsze zajęcia w Uniwersytecie Dziecięcym UMCS, wrzesień 2012 r.

Fot. ze zbiorów Uniwersytetu Dziecięcego UMCS

Fot. ze zbiorów Uniwersytetu Dziecięcego UMCS

Fot. Krzysztof Trojnar

Piknik Dziecięcy podczas Lubelskiego Festiwalu Nauki 2014

z ciekawymi ludźmi, pokazy i warsztaty dla uczniów oraz szkolenia dla nauczycieli. W 2012 r., z myślą o najmłodszych, został utworzony Uniwersytet Dziecięcy UMCS. Atrakcyjna forma zajęć, hołdująca maksymie „uczyć bawiąc”, sprawiła, iż w ciągu dwóch lat działalności liczba małych żaków wzrosła z ok. 200 do 7 tys. w roku obecnym. Zainteresowanie jest tak duże, że w Nałęczowie, Puławach, Kraśniku i Końskowoli powstały filie UD. Jest to doskonała forma promocji nauki i kształtowania w dzieciach ciekawości świata.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był także inicjatorem i gospodarzem pierwszych edycji Lubelskiego Festiwalu Nauki – największej imprezy naukowej w Lublinie, mającej na celu popularyzację nauki w społeczeństwie, prezentację projektów badawczych realizowanych w uczelniach i jednostkach naukowych oraz integrację lubelskiego środowiska naukowego.

Podsumowanie

23 października 2014 r., w dniu uroczystej inauguracji roku akademickiego 2014/2015, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej obchodził będzie 70. rocznicę powstania. Z kolei rok 2017 będzie szczególnym rokiem dla Lublina, gdyż świętować będziemy jubileusz 700-lecia nadania Koziemu Grodowi przez króla

Fot. Krzysztof Trojnar

Władysława Łokietka praw miejskich. Miasto i działająca na jego terenie Uczelnia są dziś nierozłącznymi partnerami. To między innymi dzięki Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej Lublin z miasta prowincjonalnego, którym był jeszcze w latach 30. i 40. XX w., przeobraził się w prężny i cieszący się wielkimi osiągnięciami ośrodek, który zasłużył na miano akademickiego centrum

Polski Wschodniej. Uczelnia oraz prawie 700-letnie miasto doskonale się uzupełniają w działaniach mających na celu rozwój najbardziej wartościowego spośród bogactw, którymi dysponuje region – potencjału ludzkiego i innowacyjności, której wielkie pokłady jest w stanie odkryć Uniwersytet, a doskonale zagospodarować Lublin i Lubelszczyzna.

Paweł Kucharski

Piknik Naukowy podczas Lubelskiego Festiwalu Nauki 2014

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Występ Chóru UMCS – początki działalności

KULTURA AKADEMICKA NA UMCS

Uniwersytet jest szczególnym miejscem, w którym kultura, obok nauki, stanowi wielką wartość. Dlatego od początku istnienia UMCS w jego założenia zarówno programowe, jak i architektoniczne zostało wpisane miejsce na kulturę. Wszyscy rektorzy sprzyjali studenckiej działalności kulturalnej, która rozwijała się od pierwszych lat funkcjonowania Uniwersytetu.

W latach 60. XX w., z inicjatywy rektora prof. Grzegorza L. Seidlera, powstało Akademickie Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” z nowoczesną salą teatralną, profesjonalnym zapleczem sceny, stołówką studencką i salą widowiskową (początkowo budynek, wznoszony w latach 1962–1965 wg projektu Krystyny Tołłoczko-Różyńskiej, nosił nazwę Dom Społeczno-Usługowy). Ta unikalna w swojej formule instytucja funkcjonuje jako jednostka uniwersytecka, ale swoim oddziaływaniem wychodzi tak-

że poza środowisko studenckiego Lublina, przyciągając swoimi propozycjami kulturalnymi odbiorców z kraju i zagranicy.

Początkowo kultura akademicka na UMCS nie miała charakteru instytucjonalnego, ale już w 1949 r. swoją działalność – z inicjatywy studentów – entuzjastów śpiewu chóralnego, kierowanych przez prof. Adama Wyleżyńskiego, rozpoczął Chór UMCS, który jest zespołem reprezentacyjnym naszej Uczelni. W swojej historii uczestniczył w licznych prestiżowych koncertach, konkursach

i festiwalach, zdobywając szereg nagród i wyróżnień. Pod dyktando prof. Urszuli Bobryk zdobył 10 Złotych Dyplomów i pierwszych nagród w konkursach polskich i zagranicznych.

Ikona Uczelni stał się także Zespół Tańca Ludowego UMCS utworzony w 1953 r. Jego organizatorem, kierownikiem i choreografem był Stanisław Leszczyński. Obecnie na czele ZTL stoi Lech Leszczyński. Zespół ma na swym koncie ponad 9 tys. występów w Polsce, ponad 307 wyjazdów zagranicznych do 56 kra-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS przed Pocztą Główną w Lublinie, maj 1953 r.

jów, gdzie dał ok. 6 tys. koncertów. Jako pierwszy zespół studencki był zaproszony w 1974 r. do Kanady i USA, gdzie koncertował m.in. w siedzibie ONZ. W 1988 r. ZTL reprezentował Europę na Międzynarodowym Festiwalu i otwarciu Igrzysk Olimpijskich w Seulu.

Chatka Żaka była kojarzona z alternatywną sceną teatralną. To tutaj działalność zaczynały lubelskie teatry studenckie. W latach 1961–1974 funkcjonował Gong 2, założony przez Andrzeja Roz-

hina, dzięki któremu odkrywano nowe, ekspresyjne formy sceniczne. Od 1966 r. w Chatce Żaka odbywała się Studencka Wiosna Teatralna, a Lublin stał się obowiązkowym przystankiem na trasie najważniejszych teatrów kontestujących rzeczywistość, w jakiej przyszło im funkcjonować: Teatru Ósmego Dnia, Warszawskiej Grupy Teatralnej, Nurtu. Swoje miejsce w Chatce Żaka miał też teatr Provisorium, założony w 1971 r. przez studentów polonistyki UMCS: Stefana

Aleksandrowicza, Wiesława Kaczkowskiego i Jana Twardowskiego, do których w 1976 r. dołączyli Janusz Opryński, Jacek Brzeziński i Sławomir Skop. Kolejne studenckie teatry mające swoje korzenie w UMCS to Grupa Chwilowa (1975) oraz Scena 6, która powstała w 1976 r. z inicjatywy Henryka Kowalskiego, a nazwą nawiązywała do numeru salki, gdzie odbywały się spotkania teatru.

Od 1976 do 1981 r. w Lublinie forum prezentowania szerokiej publiczności do-

Fot. ze zbiorów Anny Zając

ZTL w Watykanie, sierpień 1998 r.

Fot. Piotr Maciuk

Teatr Provisorium. Scena zbiorowa w scenografii *Naszej niedzieli* (od lewej: Bogusław Janczyk, Sławomir Skop, Majka Czarniecka, Krzysztof Hariasz, Jacek Brzeziński, Janusz Opyrński)

robku teatrów studenckich z całego kraju stanowiły Konfrontacje Młodego Teatru, wówczas największy i najbardziej znaczący festiwal w Polsce. Teatry zazwyczaj nie angażowały się bezpośrednio w działalność polityczną, ale w tym środowisku były osoby związane z opozycją. Twórczość zespołów studenckich miała często charakter kontestacyjny (jednak na ogół unikano bezpośredniej wymowy politycznej) – dotyczyła raczej sfery etyki i wartości. Przedstawienia, również lubelskich teatrów, były interpretowane jako efekt doświadczenia pokoleniowego – bolesnego rozdźwięku między oczekiwaniami a możliwością ich realizacji. Spektakle tworzyły też płaszczyznę, na której odbywał się dialog między artystami i odbiorcami, pozbawiony ograniczeń i zafałszowań. Emocje i żywiołowe uczestnictwo widzów w spektaklu potwierdzało, że zainteresowanie artystów otaczającą ich rzeczywistością pokrywało się z emocjami i doświadczeniami widzów.

W 1980 r. członkowie zespołów lubelskich zaangażowali się w tworzenie Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Później niemal od razu dotarł do Chatki Żaka stan wojenny. Już od 13 grudnia 1981 r. bowiem członkowie teatrów studenckich angażowali się w protesty – uczestniczyli w strajku na UMCS. Współorganizowali opór społeczny – Krzysztof Hariasz z Provisorium i Emil Warda z Grupy Chwilowej, wspólnie z dwoma kolegami, byli pierwszymi redaktorami i drukarzami Informatora „Solidarność Region Środkowowschodni”. Obojętni nie pozostali także inni artyści. Zaangażowanie polityczne ściągnęło na nich represje władz. W ośrodkach internowania i areszcie znaleźli się Andrzej Mathiasz, Emil Warda, Sławomir Skop. Później powstała nowa wersja kultowego spekta-

Fot. ze zbiorów ACK UMCS „Chatka Żaka”

Scena ze spektaklu *Ład* teatru Scena 6 (koniec lat 70. XX w.)

klu Provisorium *Nie nam lecieć na wyspy szczęśliwe*, wzbogacona o doświadczenia zatrzymanych. W 1983 r., wkrótce po pierwszym przedstawieniu *Wspomnienia z domu umarłych*, opartym na *Innym Świecie* Herlinga-Grudzińskiego cenzura wstrzymała dalsze prezentacje. W tym samym roku Provisorium, Grupa Chwilowa i Scena 6 opuściły Chatkę Żaka.

Od 1965 r. w kinie studyjnym w Chatce Żaka systematycznie odbywały się filmowe pokazy i cykle dyskusyjne. W 1971 r. z inicjatywy Jana Orzechowskiego, studenta Wydziału Prawa i Administracji UMCS powstał Dyskusyjny Klub Filmowy (DKF) „Bariera”. Od 1979 r. kieruje nim Piotr Kotowski. Na afiszu klubowym klasyka sąsiaduje z najciekawszymi dokonaniami współczesnego kina, a wybrane polskie premiery odbywają się z udziałem twórców, m.in. Krzysztofa Kieślowskiego, Agnieszki Holland, Marcela Łozińskiego

czy Feliksa Falka. W latach 2000–2009 ACK organizowało Festiwal Filmów Dokumentalnych „Rozstaje Europy”.

Ważnym miejscem na kulturalnej mapie UMCS jest radio akademickie, które było praktyczną szkołą dziennikarstwa dla pokoleń studentów. Powstało w Chatce Żaka już w 1953 r. Od 1965 do 1995 r. działało jako radiowęzeł Radio Centrum na terenie miasteczka akademickiego. Obecnie, od blisko 20 lat, rozgłośnia jest „w eterze” na częstotliwości 98,2 MHz (a także w Internecie). Redaktorem naczelnym jest znana lubelska dziennikarka Małgorzata Piasecka.

Niezależnie od czasów Chatka Żaka konstituowała otwarte oblicze Uniwersytetu. Dziś niezmiennie pełni rolę kulturotwórczą w środowisku uniwersyteckim, a jego propozycje programowe wpisały się na stałe w kalendarz imprez kulturalnych Lublina. Wydarzenia, któ-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Otwarcie Akademickiego Radia Centrum, 1995 r.

re odbywają się w tej przestrzeni zostały pomyślane tak, by były pretekstem do twórczej debaty i kształtowały specyficzny rodzaj krytycznego uczestnictwa w świecie młodych ludzi.

Na co dzień Chatka Żaka zajmuje się edukacją kulturalną i artystyczną studentów UMCS. Jest to również miejsce, gdzie studenci mogą realizować swoje pomysły i talenty. Na stałe działają tu zespoły i grupy zainteresowań oraz pracownie twórcze przyciągające młodych ludzi różnorodnością i ciekawym repertuarem, tj. wspomniane już Chór Akademicki UMCS czy Zespół Tańca Ludowego, a także m.in. Zespół Tańca Towarzyskiego „Impetus”, Epicentrum Technik Teatralnych, zespół Młode Djembe, redakcja pisma folkowego „Gadki z Chatki” czy Orkiestra św. Mikołaja – zespół folkowy, organizator m.in. Mikołajków Folkowych – międzynarodowego festiwalu muzyki folkowej, world music i nowej tradycji muzycznej. W ramach Artystycznych Warsztatów Umiejętności prowadzone są zajęcia z gry na instrumentach, śpiewu, rysunku i malarstwa. Warsztaty Kreatywne skupiają miłośników hand-made oraz eko sztuki i etno designu. Przy Chatce Żaka działa również Grupa Fotografów Lubelskich.

Organizowane tu wydarzenia kulturalne rekomendują mieszkańcy miasta i znawcy sztuk, którzy co roku uczestniczą w wydarzeniach muzycznych: Ogólnopolski Festiwal Piosenki Artystycznej „Wschody”, Chatka Blues Festiwal, Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, „Bakcynalia”; teatralnych: Teatr Improv No Potatoes, Studencki Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Kontestacje”, ¼ SCENY; filmowych i audiowizualnych: Studenckie Konfrontacje Filmowe, Festiwal Filmu Artystycznego „Na Linii Czasu”, Lubelskie Dni Fotografii, PlakatON; interdyscyplinarnych: NO LATO, Powachluj na Scenie.

Działalność Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka” wspierają wolontariusze, którzy uczestniczą w programie KULTURIAT oraz studenci animacji kultury. Funkcjonuje tu także Centrum Informacji Kulturalnej KIOSKart, w którym można zasięgnąć informacji o wydarzeniach artystycznych i poczytać o sztuce i najnowszych trendach w kulturze.

W 2013 r. Akademickie Centrum Kultury zyskało nowy charakter – Inkubator Medialno-Artystyczny, co potwierdziło nowoczesną strategię UMCS opartą na kulturze wiedzy. Multidyscyplinarne centrum, w skład którego wchodzi: profesjonalne studio telewizyjne, kompleks radiowy, studio dźwiękowe, sala wido-

Orkiestra św. Mikołaja

Chatka Blues Festiwal, 2013 r.

wiskowa, sale komputerowe, warsztatowe i sala tłumaczeń symultanicznych, służą studentom do nauki zawodu dziennikarza, producenta i twórcy z obszaru nowych mediów. Ze sprzętu i technologicznych możliwości korzystają też Grupa Medialna – współpracująca z Biurem Rzeczniika Prasowego UMCS i Koła Naukowe. W Inkubatorze króluje sztuka, teatr, kino, muzyka; odbywają się debaty i spotkania pasjonatów z różnych dziedzin.

Nie sposób opisać wszystkie inicjatywy, wydarzenia, imprezy kulturalne, które odbyły się w 70-letniej historii Uczelni, ani wspomnieć wszystkich ludzi zaangażowanych w kulturę akademicką na UMCS. Można jednak stwierdzić, że bogata tradycja i dynamiczny rozwój życia kulturalnego od lat stanowią wizytówkę oraz jeden z elementów wyróżniających UMCS i Lublin.

Oprac. Ewa Kawałko-Marczuk

Inkubator Medialno-Artystyczny

Literatura

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej 1944–1979, red. W. Skrzydło, R. Orłowski, G. L. Seidler, Lublin 1979.

Wrona Janusz, *Uniwersytet w środowisku* [rozdział w monografii o historii UMCS – w przygotowaniu].

Wybacz Barbara, W „Chatce Żaka” zawsze wychodziło się na ludzi, „Kurier Lubelski” 25.04.2014.

Materiały zamieszczone na stronie www.ack.lublin.pl.

„VIVANT”

KRÓTKA HISTORIA

W 2014 r. Lubelskie Dni Kultury Studenckiej odbyły się po raz dwudziesty trzeci. Mało kto jednak pamięta, że tradycja tego święta sięga roku 1959.

Po raz pierwszy idea zorganizowania święta żaków narodziła się wiosną 1958 r. Początkowo wydarzenie miało nosić nazwę „Igraszki Żaków Lubelskich”. Chcąc pokazać lubelski charakter wydarzenia, nazwę tę wkrótce zmieniono na „Kozienalia”, nawiązując tym samym do herbu miasta. Studenckie święto odbyło się ostatecznie w październiku 1959 r. – nieprzypadkowo, bowiem w tym właśnie roku przypadała 15. rocznica powstania UMCS oraz Lubelskiego Ośrodka Naukowego.

Z okazji pierwszych „Kozienaliów” powstał specjalny utwór, skomponowany w rytmie walca. W dniu korowodu „Kurier Lubelski” opublikował jego treść wraz z dopiskiem, by ową piosenkę „wyciąć i zabrać na pochód”. Słowa napisał Kazimierz Łojan, a muzykę skomponował Ryszard Schreiter. Ta zapomniana pieśń „Kozienaliów” powinna wrócić do tradycji obchodów tego święta:

„Czapka studencka, zniszczona
Bordowa z niebieskim paskiem
Spytała drugą, z dołu zieloną
Skąd nagle wpadliśmy w łaskę
Ktoś buty szlifował nią co dzień
Przez lata już chyba dwa
I nagle na głowie w pochodzie
Ta druga odrzekła jej tak
Ref. Kozienalia, Kozienalia

– zawirował cały świat
Nawet księżyc stracił głowę

– do Bystrzycy z szumem wpadł
Cały Lublin rozśpiewany,

roztąńczony każdy dom
Kozienalia, Kozienalia, Kozienalia są.
Przechodzień stanął zdziwiony
Cóż to się dzieje w tym roku
Skąd te okrzyki, że drżą neony
Więc szepcze do kogoś z boku.
Któż widział nie wiedzieć dziś o tym
Ze śmiechem ktoś odrzekł, że dziś...

Ref. Kozienalia, Kozienalia itd.

Uczelnia to nie tylko mury. Prawdziwego ducha Uniwersytetu tworzą ludzie, w tym także sami studenci. Niemal od samego początku istnienia UMCS bujnie rozkwitało tu życie studenckie, nie tylko związane z nauką, ale również z szeroko rozumianą kulturą i sportem. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez lubelskich żaków były i są Kozienalia.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Pierwszy korowód. Na czele symbol lubelskiego święta – koza, Kozienalia 1959

KOZIENALIA!

STUDENCKIEGO ŚWIĘTA

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Korowód, Kozienalia 1964

Wczoraj w godzinach popołudniowych i wieczornych udekorowany szmatkami Lublin przeżywał nie lada chwile. Studenci rozpoczęli wesołe »Kozienalia«. Ulicami miasta przeszedł barwny, rozkrzyczany, wesoły pochód przebierańców. Byli przedstawiciele kmiotków i szlachty, panowie w cylindrach i kawalerzyści, kowboje i wóz cygański, traktor wiozący w klatce brać studencką i stare dorożki wypełnione żakami i żaczkami. Całość prowadziła oczywiście... autentyczna koza. Pochód przeszedł na Stare Miasto, gdzie ojciec miasta Mieczysław Martyn przekazał symboliczny klucz studenckiej gawiedzi» [„Kurier Lubelski” 25.10.1964].

Studenci potraktowali Kozienalia jako wielką, beztrudną, dowcipną zabawę. Wcześniej udekorowali miasto rozmaitymi fatałaszkami, zachłapanymi transparentami, sloganami, które bawiły czytających, a tylko niektórych ponuraków uraziły. Jedną z odważnych studentek miała wypisane tam gdzie plecy ►

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Grunť to dobry pomysł na strój, Kozienalia 1959

Pierwsze »Kozienalia» rozpoczęły się hucznie 23 października 1959 r. Tłum studentów zebrał się na miasteczku akademickim, by wkrótce roztańczonym krokiem wyruszyć w kierunku Placu Litewskiego. Jednakże zanim wielobarwny korowód przebranych żaków pojawił się na ulicach miasta odbyła się uroczystość »ochrzzczenia» akademików, którym nadano imiona wybrane przez specjalną komisję konkursową: Amor, Babilon, Cykoria (później zmieniono nazwę na Cebion), Dodek oraz Eskulap. W majo-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Studencka kreatywność nie zna granic, Kozienalia 1959

wym wydaniu »Wiadomości Uniwersyteckich» ukazał artykuł przygotowany przez dr Annę Łosowską z Archiwum UMCS, przedstawiający szczegółowy przebieg pierwszej edycji tego studenckiego święta.

Kolejne »Kozienalia» zorganizowano w dniach 21–23 października 1964 r., kiedy to Uczelnia obchodziła 20-lecie swojego istnienia. Najlepiej atmosferę tamtych dni, podczas których studenci »przejęli» władzę w mieście, oddają artykuły na łamach »Kuriera Lubelskiego»:

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Udana zabawa trwała do wczesnych godzin rannych, Kozienalia 1959

Korowód, Kozienalia 1964

szlachetną nazwę tracą »praca magisterska«. Ktoś ugiął się pod transparentem: »Być albo nie być – Omlet« [»Kurier Lubelski» 26.10.1964].

Dowcipne hasła oraz pomysły stroje oceniała specjalna komisja, która dla najlepszych przewidziała nagrody.

Licznym zabawom nie było końca. Konkurs jedzenia pączków, Kozienalia 1959

Na zakończenie korowodu spalono pięć kukieł, symbolizujących negatywne cechy, takie jak: cwaniactwo, lenistwo, łapówkarstwo, pijaństwo i biurokrację. W programie obchodów znalazły się również liczne zabawy studenckie, występy grup artystycznych oraz imprezy taneczne trwające do białego rana.

Studenci podchodzili do swojego święta z dużym poczuciem humoru, organizując m.in. bieg w cylindrach z jajkiem na łyżce czy »gonitwę« na koniach o znamienym tytule »Student w siodle«, której zwycięzcą nie zostawał ten, kto najszybciej pokona trasę, lecz ten, kto jako ostatni przekroczy linię mety. Pierwszego dnia imprezy odbyły się także wybory miss »Kozienaliów«, a królowymi studenckiej imprezy zostały Ewa Fornalska oraz Krystyna Leszczyńska.

Studenci ogłosili specjalny edykt zawierający szczegółowe postanowienia dotyczące przejęcia władzy w mieście. W dokumencie możemy znaleźć m.in. zapisy o bezpłatnych przejazdach miejskimi autobusami oraz trolejbusami, ustaleniu czynszu za wynajem pokoju, nieprzekraczającego kwoty 300 zł (»kto za pokój od studenta więcej nad trzy stowy złotych polskich zażąda, na pal wbity natychmiast zostanie« – »Kurier Lubelski« z 26.10.1964). Studenci ogłosili również, iż będą pobierać myto w bramach oraz na rogatkach miasta, która to opłata według edyktu miała zostać spożytkowana wyłącznie na słuszne cele. I nikt, niezależnie od

zajmowanego stanowiska, nie mógł obejść tego postanowienia. Przekonał się o tym sekretarz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, Edward Zając. Podczas drogi powrotnej do domu jego samochód został zatrzymany przez grupę żaków, którzy zgodnie z postanowieniami wydanego edyktu poprosili o przejazd, po czym wsiadli na maskę samochodu. Po trwającym kilka minut rajdzie ulicami miasta, studenci zeszli z pojazdu i zatrzymali w tym samym celu kolejny samochód.

Do 1989 r. święto studentów »Kozienalia« zorganizowano jeszcze dwukrotnie – w 1969 r. oraz 1973 r. Ostatnia edycja imprezy programowo była bardzo podobna do poprzednich. Pierwszego dnia ulicami miasta przeszedł tradycyjny korowód. W kolejnych dniach na miasteczku akademickim zorganizowano szereg imprez kulturalnych, zabaw tanecznych oraz innych wydarzeń towarzyszących. Głównym miejscem działań artystycznych stała się »Chatka Żaka«, gdzie wybierano zwycięzcę w konkursie na najciekawszy strój imprezy. Został nim mnich przechadzający się alejkami miasteczka uniwersyteckiego i poucający bawiących się żaków. Zorganizowano również perski kiermasz. Pośród wszystkich zgromadzonych na nim przedmiotów (m.in. ręki manekina, rozmokniętego buta czy pary dżinsów z poobcinanymi nogawkami) największą popularnością cieszyły się popielniczki należące do dyrektora teatru Gong 2 Andrzeja Rozhina oraz przewodniczącego Zarządu Uczelnianego Socjalistycznego Związku Studentów Jerzego Wolniaka.

Do tradycji »Kozienaliów« powrócono na początku lat 90. Przez ostatnie dwie dekady impreza ta zmieniała swoją formułę, przekształcając się w wielki festiwal kultury studenckiej, z dużymi koncertami najpopularniejszych gwiazd estrady. Współcześnie trudno wyobrazić sobie maj bez licznych wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych w głównej mierze przez i dla studentów.

Z okazji 70. rocznicy powstania Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, przedstawiciele Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów, Samorządu Doktorantów UMCS, Lubelskiego Centrum Dokumentacji Historii Sportu oraz Muzeum UMCS przygotowali w maju i czerwcu 2014 r. wystawę pt. »Mimo upływu lat, wciąż tacy sami. Historia Kozienaliów«, poświęconą barwnej historii lubelskiego święta żaków.

Sylwia Szyz
Paweł Markiewicz

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Fot. ze zbiorów Lubelskiego Centrum Dokumentacji Historii Sportu (LCDHS)

Andrzej Sontag odbiera brązowy medal na Mistrzostwach Europy w 1974 r. w Rzymie

70 LAT SPORTU NA UNIWERSYTECIE MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej niemal od samego początku funkcjonowania stara się zapewnić studentom jak najlepsze możliwości rozwoju naukowego, kulturalnego, ale także sportowego. Sport w UMCS to nie tylko spontaniczna aktywność samych żaków czy obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego, ale także działalność w ramach Akademickiego Związku Sportowego Lublin. 70 lat sportu na UMCS jest dowodem na to, że nieprawdziwe jest, funkcjonujące w niektórych kręgach przekonanie, iż środowisko naukowe preferuje jedynie właściwy mu wysiłek intelektualny.

Nie ma pewności, że w tej postawie pobrzmiewa echo Platonskiej idei kalokagatii, szczególnej równowagi przymiotów ciała i ducha. Nie ulega jednak wątpliwości, że ta helleńskiej proveniencji myśl, wzbogacona u progu XX w. treściami patriotycznymi, była szczególnie bliska twórcom Akademickiego Związku Sportowego. W dynamicznie zmieniającym się świecie (także świecie sportu, który od czystego amatorstwa szybko ewoluował ku wyczynowi) niewymuszonym, dobrowolnym i szczerym postawom i przejawom aktywności fizycznej młodzieży akademickiej należało nadać określony kształt organizacyjny, promować je, inspirować i ku dobru wspólnemu popularyzować. Realizacja tych związanych z przełamywaniem wielu stereotypów zadań nie była początkowo łatwa, choć zorganizowany akademicki sport w Lublinie sięga swymi początkami już 1922 r. Jego rozwój przerwała II wojna światowa, a kolejne budowanie zrębów

lubelskiego AZS w 1945 r. zawdzięczać należy roztropności rektorów dwóch ówczesnie działających w Lublinie uczelni wyższych. Oto prof. Henryk Raabe (UMCS) i ks. prof. Antoni Słomkowski (KUL), mając na względzie przedwojenne osiągnięcia lubelskich sportowców-studentów, wsparli odbudowę AZS Lublin. Rekonstrukcja jego struktur formalnie rozpoczęła się w 1947 r., kiedy to wprowadzono nowy statut i wybrano nowy zarząd. W jego skład wchodził głównie sportowcy z Wydziałów Lekarskiego i Farmaceutycznego UMCS.

W latach 50. ostatecznie ukształtowała się struktura organizacyjna AZS, która na szczeblu lokalnym opierała się na funkcjonowaniu Zarządu Środowiskowego oraz Klubu Uczelnianego. Zakres kompetencji i sfery działania specyficzne dla tych jednostek organizacyjnych wynikały z logiki i reguł funkcjonowania środowiska akademickiego oraz poziomu sportowego zrzeszonych w związku żaków. Oto AZS UMCS Lublin integrował sportowe ►

Fot. Dariusz Kwiatosz

Akademickie Mistrzostwa Polski, Toruń 1988 r.

przedsięwzięcia rodzimej uczelni, stanowiąc jednocześnie przedsiwzięcie dla najzdolniejszych sportowców do startów w sekcjach wyczynowych („środowiskowego” AZS Lublin). Rzecz okazała się o tyle ważna, iż stopniowo oblicze akademickiego Lublina ulegało dynamicznym przemianom. Z UMCS wyodrębniły się Akademia Medyczna, Wyższa Szkoła Rolnicza i Wyższa Szkoła Inżynierska, które konsekwentnie tworzyły własne Kluby Uczelniane.

Ważną cezurą w działalności Klubu związanego z UMCS było bez wątpienia powstanie w 1951 r. Centrum Kultury Fizycznej jako międzywydziałowej jednostki organizacyjnej i dydaktycznej, świadczącej usługi w dziedzinie kultury fizycznej dla potrzeb studentów różnych Wydziałów Uniwersytetu. Ogromna szkoda, że na jego bazie nigdy nie stworzono Instytutu Wychowania Fizycznego. Przypuszczać można, iż stałby się on prawdziwą kuźnią sportowych talentów spod znaku UMCS i pewnie – w wielu przypadkach – również białego orzełka.

Przypadek ten dobrze ilustruje fakt, że w kilkudziesięcioletniej historii Klubu Uczelnianego pojawiały się niezrealizowane nadzieje i sympatyczne niespodzianki, chwile wzlotów i triumfu przeplatane wpisanymi w naturę sportu porażkami. Nie sposób przedstawić wszystkich na to dowodów, choć szczególnie historia sportu ma to do siebie, że pisana jest sukcesami i zwycięstwami.

Na przestrzeni lat Lublin stał się silnym ośrodkiem lekkoatletycznym. Nie-

poślednią w tym rolę odegrał AZS Lublin. Wspólnie ze Startem Lublin tworzył podstawy treningowo-szkoleniowe rozwoju tej dyscypliny, wyszukując i rozwijając młode talenty. Spektakularnym przykładem skuteczności tych działań z pewnością była kariera Andrzeja Sontaga (ur. 1952 r.) – lekkoatlety, znakomitego trójskoczka. Wychowanek trenera Wiesława Dolińskiego, dzięki wytrwałej pracy i talentowi, piął się coraz wyżej po stopniach sportowej kariery. W 1974 r., jako student Instytutu Historii UMCS, sięgnął po brązowy medal na Mistrzostwach Europy w Rzymie, by po dwóch latach reprezentować Polskę na letnich Igrzyskach Olimpijskich w Montrealu. W czasie swojej kariery zawodniczej utrzymywał się w dziesiątce najlepszych trójskoczków świata (1971 i 1974 – na 6. miejscu; 1975 – na 9.). Jego rekord życiowy został ustanowiony w 1975 r. w Bydgoszczy i wyniósł 16,96 m, dając mu 9. wynik w historii polskiej lekkoatletyki. Karierę sportową zakończył w 1980 r. i jako absolwent studiów historycznych podjął pracę nauczyciela. Czy nie jest to wspaniały przykład realizacji idei *kalos kagathos*?

Wśród lekkoatletów z pewnością należy wymienić również inne indywidualności. Poprzednikiem Sontaga był Władysław Domaszewicz, student geografii, trójskoczek, medalista Mistrzostw Polski Seniorów, który bajeczną techniką skoku start zachwycał na przełomie lat 60. i 70. Wspaniałym dowodem na

ciągłość i konsekwencję szkolenia w tej samej dyscyplinie (lubelska szkoła skoków!) stały się osiągnięcia Rafała Goebla, skoczka i trójskoczka, podwójnego złotego medalisty Akademickich Mistrzostw Uniwersytetów w 1990 r. w Warszawie. Ten wybitny matematyk, profesor Loyola University (Chicago), to kolejny żywy przykład „materializacji” idei *kalos kagathos*.

Nieco później chlubę uniwersyteckiej królowej sportu przynosiła sprinterka Grażyna Siewierska, studentka ekonomii, reprezentantka Polski, brązowa medalistka MP Seniorów z 1979 r. na 200 m. Wysokie standardy podtrzymywał Piotr Kitliński, student historii, średniodystansowiec, złoty medalista MP Seniorów w 1994 r. w Pile na 1500 m. Kontynuuje je studentka turystyki i rekreacji Ewa Jacniak, specjalistka biegów na dystansach 400 m i 800 m, która od 2012 r. zdobyła na AMP w sumie 10 medali (3 złote i 1 srebrny medal w klasyfikacji generalnej oraz 3 złote, 1 srebrny i 2 brązowe medale w klasyfikacji uniwersytetów) W tym kontekście rywalizuje z nią Andrzej Jaros, student Wydziału Ekonomicznego na kierunku zarządzanie, sprinter, od 2010 r. zdobywca 15 krążków (3 srebrne i 2 brązowe medale w klasyfikacji generalnej oraz 2 złote, 5 srebrnych i 3 brązowe medale w klasyfikacji uniwersytetów). Z kolei Mateusz Biegajło, student Wydziału Ekonomicznego na kierunku finanse i rachunkowość, sprinter, wywalczył od 2010 r. 14 medali (3 srebrne i 2 brązowe medale w klasyfikacji generalnej oraz 2 złote, 4 srebrne i 3 brązowe medale w klasyfikacji uniwersytetów). Mężczyznom nie ustępują kobiety – studentka Wydziału Ekonomicznego na kierunku finanse i rachunkowość Małgorzata Kołdej, sprinterka, wielokrotna medalistka AMP, zdobyła w sumie 19 medali (3 złote, 3 srebrne i 1 brązowy medal w klasyfikacji generalnej oraz 4 złote, 5 srebrnych i 3 brązowe w klasyfikacji uniwersytetów). W 2013 r. wywalczyła brązowy medal w sztafecie 4x100 m na Uniwersjadzie w Kazaniu.

Wobec takich osiągnięć nie dziwi fakt, że krajowe notowania lekkiej atletyki rodem z UMCS stoją bardzo wysoko. Sukcesy liderów i wyrównana kadra pozostałych zawodników zapewniają jej wspaniałe rezultaty w rywalizacji drużynowej. Dość powiedzieć, że od 2005 r. sekcja lekkiej atletyki AZS UMCS Lublin uzyskała osobowość prawną i jej zawodnicy rozpoczęli starty w najwyższej klasie rozgrywkowej ligi lekkoatletycznej, w której utrzymują się od 8 lat (odnotowali spadek w sezonie 2007/2008).

Za sukces należy uznać wysokie lokaty sportowców w klasyfikacji drużynowej Akademickich Mistrzostw Polski. W sezonie 2012/2013 lekkoatleci osiągnęli historyczny sukces – kobiety wygrały cały turniej, odbierając podwójne złoto w klasyfikacji generalnej i rywalizacji Uniwersytetów. Swoją pozycję obroniły w sezonie 2013/2014. W tym samym współzawodnictwie (wedle charakteru uczelni) mężczyźni wywalczyli złoto, co dało im jednocześnie piąte miejsce w klasyfikacji generalnej szkół wyższych.

Powodem do dumy są nie tylko sukcesy drużynowe lekkoatletów KU UMCS Lublin. Już lata 60. rozpoczęły wspaniały okres w historii siatkówki męskiej. Pod kierownictwem trenera Jerzego Welcza lubelscy akademicy aż pięciokrotnie sięgali po złoto w Akademickich Mistrzostwach Uniwersytetów. Do zdobycia trzech z nich przyczynił się ówczesny student prawa Marek Żmigrodzki. W karierze naukowej ten nieprzeciętny talent siatkarski zdobył również wysokie laury, otrzymując tytuł profesora. Doświadczenia gier zespołowych ułatwiły mu pewnie pełnienie wielu uniwersyteckich godności. Drużyna siatkarska KU AZS UMCS Lublin ponownie stanęła na podium AMU w 1988 r., zdobywając brązowy medal. Jednym z grających zawodników był wtedy dr Krzysztof Iwańczuk, zajmujący się wraz z Jackiem Rutkowskim szkoleniem młodzieży w tej dyscyplinie sportu. Jego wychowanką, która osiągnęła największy sukces sportowy, była Kinga Kołosińska. W 2009 r., jako studentka pierwszego roku politologii UMCS została Mistrzynią Świata w siatkówce plażowej do lat 21. Wywalczyła także wicemistrzostwo Europy do lat 20.

Osiągnięcia w siatkówce stanowią właściwy punkt wyjścia do refleksji na temat źródeł sukcesów sportowców z UMCS. Wydaje się, że fundamentem wszelkich dokonań była i pozostaje ciągłość szkoleniowa. Jej bardzo dobre ostateczne efekty ilustrują wyniki AMP 2014. W kontekście historycznym warto to skuteczne continuum prześledzić na przykładzie sekcji piłki nożnej, prowadzonej od 1990 r. przez dr. Tomasza Bieleckiego, obecnego dyrektora Centrum Kultury Fizycznej. Pierwszym znaczącym sukcesem tworzonej przez niego drużyny było zdobycie tytułu mistrzowskiego na AMU w 1991 r. Dwa lata później futbolisci ponownie sięgnęli po złoto, tym razem w piłce halowej. Do odbywających się na Cyprze w 1994 r. czwartych Akademickich Mistrzostw Europy w piłce halowej z mistrzowskiego składu do reprezentacji Polski zostali powołani studenci UMCS Dariusz Misiurek

Fot. ze zbiorów LCDHS

Wicemistrzowie Mistrzostw Polski Uniwersytetów w futsalu, Lublin 2002

Fot. ze zbiorów LCDHS

Rektor prof. M. Harasimiuk wręcza zawodnikom z UMCS puchar dla najlepszego uniwersytetu w piłce halowej, Lublin 2000 r.

i Marcin Wroński. W ciągu minionej dekady zespół futsalowy ciągle utrzymywał się w czołówce uniwersytetów w Polsce. Jako gospodarze XX turnieju piłkarze wywalczyli w 2000 r. tytuł Mistrza Polski, zaś w 2002 r. – Wicemistrza. Dodatkowo, w 2001 r. zawodnicy sięgnęli po mistrzostwo uniwersytetów w piłce nożnej tradycyjnej i powtórzyli ten sukces w 2009 r. Sezon 2013/2014 rozpoczął się sukcesem studentów pierwszego roku UMCS, którzy zajęli drugie miejsce w futsalu w Ogólnopolskim Finale Igrzysk Studentów Pierwszego Roku (listopad 2013). Zawodnicy nie zawiedli także w AMP, w których pokazali swoją uniwersalność, bo wywalczyli srebrny medal wśród uniwersytetów w piłce nożnej oraz czwarte miejsce w futsalu. Od 2010 r. drużyna AZS UMCS Lublin – znana jako „Dziki” – rozpoczęła grę w profesjonalnej Polskiej Lidze Futsalu. W sezonie 2013/2014 był to poziom I ligi.

W historię sportu w UMCS na stałe wpisała się również koszykówka. Ligowy zespół kobiecy AZS UMCS Lublin,

który w sezonie 2014/2015 gra w Tauron Basket Lidze, nawiązuje do wcześniejszych występów klubu (AZS Lublin / AZS Meblotap) w ekstraklasie w sezonach 1978/1979 oraz od 2000 do 2006 r. Od 2009 r., po awansie AZS UMCS Lublin do I ligi, zespół systematycznie odbudowuje swoją pozycję w polskiej koszykówce. Występy w wyczynowych ligach przekładały się również, co niezwykle istotne, na sukcesy w AMP. Ich ilustracją niech będzie choćby 3. miejsce wśród Uniwersytetów z 2009 r., powtórzone rok później. Lata 2011–2012 przyniosły stabilizację na poziomie czwartego i piątego miejsca, ale już w 2014 r. koszykarki zdobyły srebrne medale w klasyfikacji generalnej i wśród uniwersytetów jednocześnie.

Drużyna męska również powróciła do grona czołowych drużyn akademickich Polski. W 2012 r. w AMP wywalczyła czwarte miejsce w rywalizacji uniwersytetów, by rok później sięgnąć już po tytuł mistrzowski w tej klasyfikacji. W 2014 r. z turnieju finałowego zawodnicy wy- ▶

Fot. ze zbiorów LCDHS

Polskie brązowe medalistki. Ceremonia medalowa 4x100 m. Uniwersjada, Kazań 2013

jechali jako wicemistrzowie w swojej kategorii. W przeszłości sięgali już po puchar mistrzowski AMU, m.in. w 1996 r. w Szczecinie czy 1997 r. w Lublinie. Zespół AZS UMCS Lublin w sezonie 2013/2014 grał w III lidze, skutecznie godząc tę rywalizację, jak widać, ze współzawodnictwem z innymi środowiskami akademickimi Polski.

Sukcesy zawodników KU UMCS, jak już podkreślono, nie byłyby możliwe bez wytrwałej pracy szkoleniowej. Cechą środowiska lubelskiego wydaje się w tym względzie swego rodzaju sztafeta pokoleniowa. Okazuje się bowiem, że wielu zawodników podążyło w ślady swoich trenerów i również rozpoczęło pracę z uzdolnioną sportowo młodzieżą. Wiesław Doliński miał pod swoją opieką m.in. A. Sontaga, W. Domaszewicza czy Marka Chmielewskiego. Wychowankiem tego ostatniego jest Dariusz Szymczuk, aktualny wiceprezes AZS UMCS Lublin. Jako zawodnik UMCS Lublin zdobył on dwa srebrne medale w trójskoku i skoku w dal na Uniwersjadzie 1990 r. Dwa lata później otrzymał Sportową Nagrodę Lublina za swoją działalność trenerską. Kolejnym łańcuchem owej szkoły jest także Honorat Wiśniewski, który po zakończeniu kariery sportowej oddał się pracy trenerskiej, uzyskując

tytuł trenera klasy mistrzowskiej. Wśród jego wychowanków byli m.in. średniodystansowcy Dariusz Skura, Piotr Kitliński czy też przyszli trenerzy Henryk Adamowicz, Marek Jaros (który oprócz średnich dystansów biegał również sprinty) i Maciej Tarnowski.

Podsumowując, z nieskrywaną dumą powiedzieć można, iż KU UMCS Lublin, dzięki результатам sportowym swoich studentów, na stałe zagościł w pierwszej dziesiątce najlepszych klubów uczelnianych w Polsce. Statystyka nie kłamie: sezon 2000/2001 – dawał nam 3. miejsce; sezon 2006/2007 – miejsce 7. W latach 2003–2010 lokowaliśmy się na pozycjach między 9. a 10., ale już lata 2012–2013 wywindowały nas na 6. miejsce. W klasyfikacji Uniwersytetów za okres 2006/2007 osiągnęliśmy miejsce drugie, pięciokrotnie klasyfikowano nas na trzeciej lokacie

(ostatni raz w 2012/2013), trzy razy byliśmy tuż „za pudłem” i tylko raz spadliśmy na piąte miejsce.

Na przełomie 2013/2014 roku akademicy z UMCS rywalizowali w polskich ligach rozgrywkowych w siedmiu dyscyplinach: koszykówce kobiet i mężczyzn, futsalu mężczyzn, tenisie stołowym kobiet, piłce ręcznej kobiet i mężczyzn oraz lekkoatletyce. Studenci mogli rozwijać swoje umiejętności w 21 sekcjach sportowych. Dzięki wsparciu władz uczelnianych w ostatnich latach sport uniwersytecki dynamicznie się rozwija zarówno w sferze aktywnej, jak i naukowej. Rzadko zdarza się, aby rektora jakiegokolwiek innego uniwersytetu tak często widywano wśród kibiców akademickich drużyn UMCS. Równie niezwykle jest, by można z którymś rektorem tak rzeczowo rozmawiać o problemach sportu, a zwłaszcza jego historii. Historii, która jest niezwykle bogata i niewątpliwie zasługuje na osobną monografię (w tekście nie starczyło bowiem miejsca na zaprezentowanie wielu znaczących osiągnięć w takich dyscyplinach jak: piłka ręczna, wspinaczka sportowa, żeglarstwo, sporty zimowe, karate, pływanie, ergometr wioślarski, biegi przełajowe, judo, brydż czy szachy). Pozostaje mieć nadzieję, że sporo w tym względzie uczyni Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu przy Instytucie Historii UMCS, którego zespół porządkuje i systematyzuje historię także sportu akademickiego.

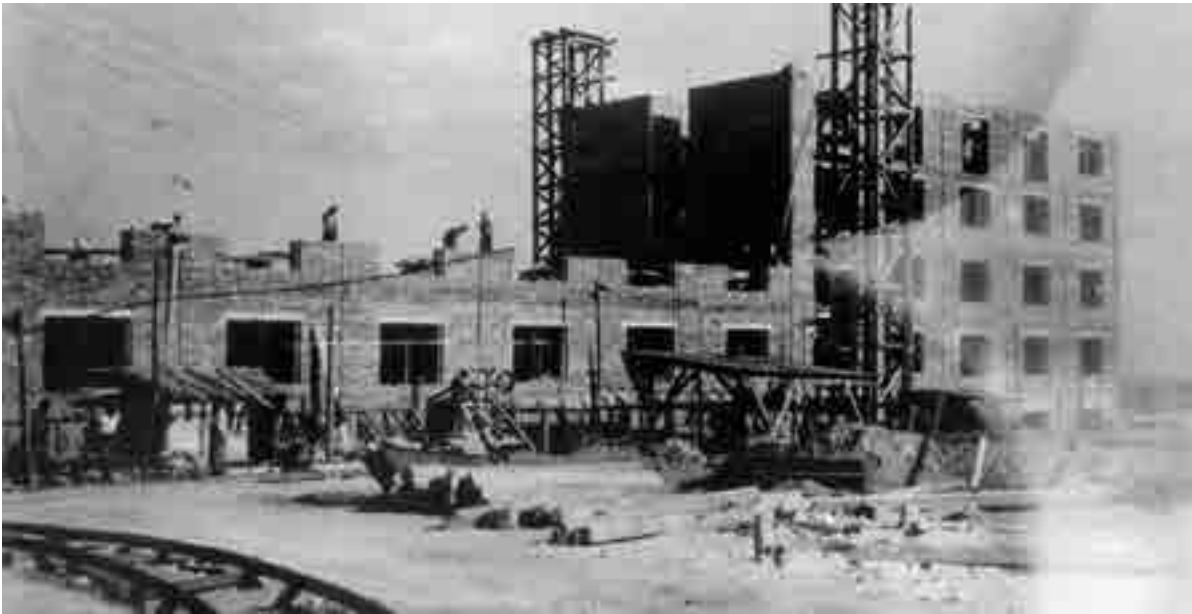
Anna Skóra
Dariusz Słapek

Literaturę dotyczącą dziejów sportu w UMCS i działalności AZS Lublin znaleźć można w pracy D. Słapek, E. Zielińska, *Bibliografia historii lubelskiego sportu*, Lublin 2013.

Fot. Urząd Miasta Lublin

Oficjalne przystąpienie AZS UMCS do Tauron Basket Ligi Kobiet

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Budowa Domu Akademickiego A (projekt Krystyny Tołłoczko-Różyskiej), ok. 1950 r.

KRÓTKA HISTORIA DŁUGIEJ BUDOWY O ARCHITEKTURZE DZIELNICY UNIWERSYTECKIEJ W LUBLINIE

Lubelski kampus. Znany czy poznany? Interesujący czy znakiem czasu wtopiony w krajobraz architektury miasta i właściwie już „niedostrzegalny”? A może jedno z najciekawszych założeń w miejskiej tkance powojennego Lublina czy tylko relikt budowlany minionego półwiecza? Dzielnica Uniwersytecka budowana przez blisko 70 lat staraniami Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz wydzielonego z jego struktury dzisiejszego Uniwersytetu Przyrodniczego jest lublinianom znana i nieznaną jednocześnie. Budynki, które mijamy, zdążyły wtopić się w strukturę architektoniczną miasta, a wiedza o ich powstaniu zaciera się z upływem czasu. A właściwie jak to się wszystko zaczęło?

Władze powołanego do życia 23 października 1944 r. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej już od samego początku istnienia Uczelni podejmowały starania o uzyskanie gruntów pod budowę Dzielnicy Uniwersyteckiej. Przełomowym momentem stała się decyzja lubelskiej Miejskiej Rady Narodowej z 3 kwietnia 1946 r. o przekazaniu Uniwersytetowi 17 ha ziemi między ulicą Głęboką, cmentarzem przy ulicy Lipowej, ulicą Marii Skłodowskiej-Curie oraz projektowaną częścią ówczesnej ulicy gen. Gustawa Orlicz-Dreszera (dzisiejszą ulicą ks. Idziego Radziszewskiego). Tak zaczęła się historia lubelskiego kampusu.

Otrzymanie przez UMCS opisanego powyżej terenu umożliwiło rozpisanie 22 maja 1947 r. pod auspicjami lubelskie-

go oddziału ówczesnego Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (SARP) *powszechnego konkursu na rozplanowanie Dzielnicy Uniwersyteckiej w Lublinie*. Wraz z drugim, ogłoszonym rok później, tj. 22 czerwca 1948 r. *konkursem na projekt szkicowy domów akademickich* – wyłonił się ze zwycięskich prac architektów Czesława Gawdzika, a później Krystyny Tołłoczko-Różyskiej i Anny Tołwińskiej-Górskiej istniejący do dziś w swoim kształcie lubelski kampus. Wspominając postać Czesława Gawdzika i rolę, jaką odegrał jako autor projektu architektoniczno-urbanistycznego, należy przywołać tu również osobę kolejnego znakomitego lubelskiego architekta – Tadeusza Witkowskiego. Dołączył on do ich zespołu już po konkursach i razem z Gawdzikiem zaprojek-

tował istniejący do dziś układ urbanistyczny oraz największą liczbę gmachów zbudowanych na terenie Dzielnicy Uniwersyteckiej. W czasie ponad 60-letniej budowy lubelskiego kampusu ślad swój pozostawiło tu jeszcze wielu innych architektów, zarówno lubelskich, jak i tych realizujących swoje projekty w kraju czy poza jego granicami. Bezspornie należy przywołać tu osobę architekta Stanisława Fijałkowskiego, który z końcem lat 60. ubiegłego stulecia rozpoczął swoje prace projektowe dla Dzielnicy Uniwersyteckiej, kontynuując je do obecnych czasów. Pisząc o wieku XXI na terenie kampusu, przywołać musimy nazwisko znanej lublinianom architekt Jadwigi Jamiołkowskiej. Dużą liczbę budynków jej autorstwa wznosi w ostatnich latach Uniwersytet Przyrodniczy. ►

Gmachy Fizyki i Matematyki UMCS oraz Małej Chemii (projekt Czesława Gawdzika i Tadeusza Witkowskiego), ok. 1964 r.

Dom Profesora (Biuro Projektów Typowych i Studiów w Warszawie), 1954–1955

Budowę uniwersyteckich gmachów rozpoczęto od wmurowania kamienia węgielnego pod budynki Matematyki i Fizyki oraz Chemii Nieorganicznej, nazywanej „Małą Chemią”, w dniu 23 października 1949 r. Kolejną inwestycją w projekcie lubelskiego miasteczka akademickiego była budowa, od jesieni 1949 r. dwóch pierwszych domów akademickich – „A” i „B”, tj. „Amora” i „Babilonu”.

Pierwsze realizacje architektoniczne usytuowane na dwóch różnych skarpach Dzielnicy Uniwersyteckiej podkreślały zaplanowany przez tandem Gawdzik-Witkowski modernistyczny układ urbanistyczny, opierający się na dwuośrodkowości. Wydzielony naturalnym biegiem ulicy Sowińskiego rozdział miasteczka akademickiego UMCS na dwie strefy: dydaktyczno-naukową umiejscowioną na skarpie wschodniej oraz społeczno-usługową na zachodniej wypełnił postulat racjonalnego projektowania miast, wysunięty przez ojca modernizmu, francuskiego

architekta o szwajcarskim rodowodzie – Le Corbusiera. Jego koncepcje zawarte zostały w przyjętej w 1933 r. na czwartym światowym kongresie architektów – „Karcie Ateńskiej”. Dokument ten formułował zasady funkcjonalnej urbanistyki. Wysunięty tam wspomniany postulat racjonalnego projektowania miast, które – jak określa Le Corbusier – zaspokoili podstawowe potrzeby biologiczne i psychologiczne mieszkańców osiedli miejskich (w naszym przypadku osiedla akademickiego), zostaje spełniony. Lubelska Dzielnica Uniwersytecka jest swoistym mikroorganizmem miejskim.

Zaprojektowana część dydaktyczno-naukowa wraz z biblioteką i zespołem sal o funkcjach czytelni miała zapewniać realizację potrzeb psychologicznych rozumianych w kontekście naukowym. Część socjalno-bytowa z domami studenckimi, zespołem budynków mieszkalnych dla kadry akademickiej oraz budynkami społecznymi, w których znalazła się

stołówka, ośrodek sportowy czy boisko, miała realizować potrzeby biologiczne. Pierwotny projekt kampusu autorstwa Gawdzika i Witkowskiego zakładał wprawdzie budowę kilku gmachów dydaktycznych w południowo-zachodniej części dzielnicy, jednak późniejsze projekty tego zespołu architektonicznego wykluczyły je z tego obszaru, pozostawiając część socjalno-bytowa wolną od zabudowy dydaktycznej. Istniejący do dziś rozdział Dzielnicy Uniwersyteckiej na dwie części, o dwóch różnych zadaniach społecznych, poprowadzony ulicą Sowińskiego – jest niewątpliwym nawiązaniem do myśli Le Corbusiera o sektorowości nowoczesnych założeń urbanistycznych.

Projekt lubelskiego kampusu realizuje również inną nowoczesną zasadę projektową, a dotyczącą zieleni. Uwalnianie przestrzeni na rzecz powierzchni zielonych jest łatwo dostrzegalne podczas analizy planów urbanistycznych

Widok na Bibliotekę Międzyuczelnianą (projekt Tadeusza Witkowskiego) oraz Gmach Matematyki i Fizyki UMCS

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Panorama Dzielnicy Uniwersyteckiej z Domami Akademickimi i dawnym Hotelem Asystenta

Fot. Zbigniew Siemaszko, ze zbiorów Muzeum UMCS

Dom Społeczno-Usługowy, obecnie Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” (projekt Krystyny Tołłoczko-Różyskiej)

Fot. Zbigniew Siemaszko, ze zbiorów Muzeum UMCS

Stołówka w Chatce Żaka

Dzielnicy Uniwersyteckiej. Rozdzielające poszczególne budynki uniwersyteckie obszary zielone połączyły jednocześnie całe osiedle w jeden żywy organizm. Kolejnym postulatem nowoczesnego projektowania jest wydzielenie ciągów pieszych od ciągów komunikacyjnych. Projekt lubelskiego miasteczka akademickiego zrealizował te założenia. Zespół Gawdzik–Witkowskiego wyróżnił zarówno ciągi piesze, jak i te dla pojazdów mechanicznych.

Prezentując historię lubelskiej Dzielnicy Uniwersyteckiej, nie można nie przyrzeć się architekturze samych gmachów. Trwające ponad 60 lat prace projektowo-budowlane spowodowały, iż dzisiejszy kampus jest doskonałym obrazem przemian w architekturze polskiej i światowej od końca lat 40. wieku XX do dnia dzisiejszego. Wzniesiona została ogromna liczba budynków oraz całych zespołów (jak nieistniejący już w całości zespół gmachów Klinik Wydziału Weterynarii UP przy ulicy Głębokiej). Są wśród nich realizacje wybitne, jak chociażby gmach Biblioteki Międzyuczelnianej autorstwa Tadeusza Witkowskiego, wzniesiony w latach 1963–1967 czy też budynek Domu Społeczno-Usługowego, nazwanego „Chatką Żaka”, projektu Krystyny Tołłoczko-Różyskiej, wznoszony w latach 1962–1965. Zespół architektoniczny budynków Rektoratu, Wydziału Ekonomicznego oraz Wydziału Prawa z Aulą Uniwersytecką oraz systemem okalających kładek i pawilonami, umiejscowionymi wzdłuż ulicy Sowińskiego przez ich twórcę Stanisława Fijałkowskiego, a budowany od października 1974 r. do połowy lat 80. XX w. – dziś na nowo odrestaurowany, znów dumnie reprezentuje lubelski kampus.

Rozpoczynając od pierwszych budynków ówczesnego Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, zaprojektowanych w duchu umiarkowanego modernizmu w oparciu o formuły redukcyjnego klasycyzmu (wpisujących się w nurt archi-

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Akademicki Ośrodek Sportowy, obecnie Centrum Kultury Fizycznej UMCS (projekt Eryk Mój i Bolesław Klimek)

tektury zwanej „perretowską”), poprzez socrealistyczne realizacje dużo bardziej monumentalnych gmachów Agrotechniki czy Collegium Veterinarium ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej, budowanych w latach 50. XX w. dotrzemy do reprezentantów późnego modernizmu i postmodernizmu. Lata 60. ubiegłego stulecia przyniosły różnorodne stylistycznie formy gmachów uniwersyteckich, jak choćby budynek Starej Humanistyki nawiązujący w swej prostocie do funkcjonalizmu międzywojennego czy wspomniana już Chatka Żaka, zaprojektowana w duchu integracji sztuk (tak charakterystycznej dla polskiej architektury drugiej połowy lat 60. wieku XX), zawierająca w swojej stylistyce formy nowego ekspresjonizmu. Kolejne lata to nowe odśłony polskiej myśli architektonicznej wchodzącej w fazę neomodernizmu, pełnego nierzadko kolorowych, wielkoformatowych tafli przeszkleń, aż do dzisiejszych, nowych możliwości operowania bryłą na przykładzie Instytutu Informatyki UMCS.

Podsumowując nasze spotkanie z lubelską Dzielnicą Uniwersytecką, należy zauważyć, iż jej architekturę kształtowali: projektanci, którzy swoją kreskę przenieśli w wymiar rzeczywisty, wykonawcy, rektorzy, którzy walczyli o umieszczenie w planach realizacyjnych kolejnych budynków akademickich (wśród nich warto wspomnieć rektorów prof. Grzegorza L.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

Budowa gmachów Rektoratu, Ekonomii, Prawa wraz Aulą Uniwersytecką UMCS (projekt Stanisława Fijałkowskiego)

Seidlera i prof. Wiesława Skrzydło), ale także, a może przede wszystkim tysiące użytkowników, którym gmachy lubelskiego kampusu służą dumnie od blisko 70 lat. Do nas więc należy zadbanie o tę doskonałą spuściznę niedoskonałych lat. O wyjątkowy na skalę naszego kraju zespół budynków uniwersyteckich o modernistycznej estetyce, która podążała w kolejnych latach kierunkiem postmodernizmu, nie gubiąc jednak funkcjonalistycznych poszukiwań i tworząc w efekcie doskonale zaprojektowany kampus o wysokiej klasie architektonicznej. Poznanie tego zespołu urbanistycznego oraz jego ochrona to ważny aspekt dzisiejszych rozważań o architekturze naszego miasta.

Izabela Pastuszko

KALENDARIUM 70-LECIA

Oprac. Aneta Adamska na podstawie materiałów dostępnych na stronie www.umcs.pl w zakładce 70-lecie UMCS

Ogólnopolska akcja „Absolwenci swojej Chatce”

Ogólnopolska akcja społeczna „Absolwenci swojej Chatce” została zorganizowana przez Fundację Absolwentów UMCS, Stowarzyszenie Absolwentów UMCS oraz ACK UMCS „Chatka Żaka” w celu pozyskania środków finansowych na przywrócenie dawnej świetności Sali Widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka”. Zbiórka trwa od stycznia 2014 r. i polega m.in. na sprzedaży cegiełek – bezpośrednio oraz za pośrednictwem strony internetowej: www.faumcs.pl

Cykl artykułów „70 lat UMCS” w „Kurierze Lubelskim”

Od stycznia do października 2014 r. w wydaniu magazynowym „Kuriera Lubelskiego” ukazywały się artykuły dotyczące historii UMCS i różnych obszarów jego funkcjonowania. Równolegle publikowane były również w wersji elektronicznej, w specjalnej zakładce na stronie internetowej „Kuriera Lubelskiego”.

Twarze UMCS

Prezentacja w tvp Lublin oraz Radiu Centrum sylwetek osób związanych

z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, poprzez przedstawienie ich osiągnięć i sukcesów zawodowych. Projekt miał na celu zainspirowanie studentów do większej aktywności społecznej i naukowej w trakcie studiów. Osoby, które odniosły sukcesy, często poza samą edukacją i zaliczaniem egzaminów, zaangażowane są również w działania poza Uczelnią.

Do udziału w projekcie zaproszono m.in.: Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego, Prorektor ds. Kształcenia prof. Barbarę Hlibowicką-Węglarz, Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Naukowej prof. Ryszarda Dębickiego, Prorektor ds. Studenckich prof. Urszulę Bobryk, prof. Mariana Harasimiuka, Marię Dobrzańską, Stanisława i Lecha Leszczyńskich, prof. Marka Tchórzewskiego, Andrzeja Rozhina, Hirka Wronę, prof. Andrzeja Kokowskiego, dr. Piotra Chilimoniuka „Piotra Selima”

Fot. Aneta Adamska

Program Absolwent UMCS

Z okazji jubileuszu 70-lecia UMCS uruchomiono Program Absolwent – pierwszy tego rodzaju projekt zorganizowany przez szkołę wyższą w Lublinie i we wschodniej Polsce. Inicjatywa zakłada integrację absolwentów wszystkich roczników oraz organizację wydarzeń, które pomogą odnowić im kontakty z lat studenckich. Program Absolwent to także szeroka oferta działań mających na

celu zawodową aktywizację i promocję absolwentów UMCS. Głównym narzędziem Programu jest Karta Absolwenta UMCS, której posiadanie uprawnia do korzystania ze specjalnie przygotowanej przez Uniwersytet oferty oraz systemu zniżek i promocji oferowanych przez współpracujące z Programem firmy i instytucje.

Konkurs wiedzy o UMCS dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Konkurs wiedzy o UMCS dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych został zorganizowany z okazji 70-lecia Uniwersytetu przez Centrum Promocji UMCS i Instytut Historii pod honorowym patronatem Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego. Celem konkursu było zapoznanie młodzieży z historią i rolą Uniwersytetu, przybliżenie działalności UMCS, promocja oferty edukacyjnej oraz zachęcenie do studiowania na naszej Uczelni.

W ramach I etapu uczniowie przygotowywali prace na jeden spośród tematów: UMCS w pamięci absolwentów; Maria

OBCHODÓW UMCS

Curie-Skłodowska i jej dzieło; Z dziejów UMCS. Drużyny zakwalifikowane do II etapu odpowiadały na pytania zawarte w teście wiedzy, a w III etapie najlepsze zespoły odpowiadały ustnie na pytania komisji. Po zaciętej dogrywce na podium stanęły drużyny ze szkół z województwa lubelskiego. I miejsce zajęli przedstawiciele z I LO im. T. Kościuszki w Kraśniku, II miejsce – uczniowie z Zespołu Szkół Elektronicznych w Lublinie, a III – młodzież z IX LO im. M. Kopernika w Lublinie.

Fot. Aneta Adamska

Wystawa „Doktorzy honoris causa UMCS”

24 marca w Muzeum UMCS odbył się wernisaż wystawy „Doktorzy honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej”, na której zostały zaprezentowane sylwetki doktorów honorowych UMCS oraz ceremonia akademicka związana z nadawaniem tej godności.

Nadanie doktoratu honoris causa UMCS prof. Jeanowi Poesenowi

24 kwietnia na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się uroczystość nadania doktoratu honoris causa UMCS prof. Jeanowi Poesenowi – światowej sławy geomorfologowi, ekspertowi i badaczowi w zakresie gleboznawstwa, degradacji oraz ochrony gleb i środowiska. Senat Uczelni nadał Prof. J. Poesenowi ten zaszczytny tytuł za wybitne osiągnięcia w dzie-

Prof. Jean Poesen

dzinie geografii fizycznej, geomorfologii i gleboznawstwa, a zwłaszcza za jego fundamentalny wkład w rozpoznanie uwarunkowań, mechanizmów i dynamiki procesów erozji gleb i erozji wązowej w różnych systemach morfoklimatycznych, a także za długoletnią, owocną współpracę ze środowiskiem geografów z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS.

Uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej prof. S. Uziaka

24 kwietnia przy głównym wejściu do budynku Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyło się uro-

czyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej dedykowanej prof. Stanisławowi Uziakowi – wybitnemu uczonemu i nauczycielowi akademickiemu, rektorowi UMCS w latach 1984–1987.

Dzień Wydawnictwa UMCS

25 kwietnia w Dworcu Kościuszków zorganizowano Dzień Wydawnictwa UMCS, podczas którego Rektor prof. Stanisław Michałowski oraz Dyrektor Wydawnictwa dr Grzegorz Żuk wręczyli specjalne podziękowania za współpracę prof. Ryszardowi Szczygłowi oraz Dyrektorowi Muzeum Lubelskiego Zygmuntovi Nasalskiemu. Na ręce Dziekanów zostały przekazane wyrazy uznania za wieloletnią i owocną współpracę. Uhonorowani zostali także autorzy, którzy wydali najwięcej tytułów w ostatnim czasie, oraz emerytowani redaktorzy współpracujący z Wydawnictwem. Odbyły się także koncert „Muzyczne delikcje”, wykład pt. „Litera jako nośnik wiedzy” dr. Tomasza Wełny z ASP Kraków oraz wystawa książki rzeźbionej autorstwa Leszka Krochmalskiego.

Wystawa „Historia Kozienaliów UMCS”

7 maja odbył się wernisaż wystawy „Mimo upływu lat, wciąż tacy sami. Historia Kozienaliów UMCS”, zorganizowanej przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS, Samorząd Doktorantów UMCS oraz Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii, z okazji obchodów 70-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i 55-lecia najbardziej charakterystycznego dla naszego miasta święta studentów, czyli Kozienaliów. Wystawa poświęcona była historii najstarszego święta lubelskich żaków, którego tradycja sięga 1959 r. i niezmiennie odbywa się w atmosferze zabawy, będąc jednocześnie jedną z wizytówek Lublina.

Fot. Aneta Adamska

Prof. Bogusław Śliwski

Prof. Bogusław Śliwski doktorem *honoris causa* UMCS

23 maja w Auli im. Profesora Mieczysława Łobockiego w Instytucie Pedagogiki UMCS odbyła się uroczystość nadania godności doktora *honoris causa* UMCS prof. Bogusławowi Śliwskiemu – pedagogowi i ekspertowi polityki oświatowej, badaczowi problemów edukacyjnych, profesorowi Wydziału Pedagogicznego Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie i Wydziału Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie. Z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii prof. Śliwski współpracuje od początku lat 90. XX w. na niwie naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Aktorzy występujący w spektaklu oraz władze UMCS

Spektakl Remont Kanał TV

23 maja w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka” w charytatywnym spektaklu „Kanał Remont TV” wystąpiły znane w Lublinie osobistości ze świata nauki, biznesu, kultury oraz

samorządu i mediów, wśród których znaleźli się nasi pracownicy i studenci, którzy nie szczędzili czasu ani wysiłku, aby zapewnić widzom dwie godziny rozrywki. Reżyserem przedstawienia, ukazującego świat informacji telewizyjnych „z przymrużeniem oka”, była dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, reżyser, dokumentalistka, adiunkt w Instytucie Kulturoznawstwa UMCS. Dochód przeznaczony został w całości na przebudowę i remont Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”.

Noc Uniwersytetów

30 maja odbyła się Noc Uniwersytetów, zorganizowana przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej wraz z Uniwersytetem Przyrodniczym oraz Uniwersytetem Medycznym – uczelniami, które wywodzą się z UMCS. W wydarzeniu uczestniczyło kilka tysięcy osób. Na placu przed Rektoratem, a także na wszystkich Wydziałach, w Centrum Kultury Fizycznej i w Chatce Żaka oraz w dwóch pozostałych uczelniach można było zobaczyć wiele widowiskowych pokazów i warsztatów, wziąć udział w rozgrywkach sportowych, konkursach językowych, wysłuchać koncertów i interesujących wykładów.

Wystawa filatelistyczna „Maria Skłodowska-Curie – Laureatka Nagród Nobla”

13 czerwca w Muzeum UMCS otwarto wystawę, na której można było zobaczyć wydawnictwa filatelistyczno-promocyjne, m.in.: datowniki, karty pocztowe czy znaczki poświęcone Marii Curie-Skłodowskiej, pochodzące z wieloletnich zbiorów prywatnych filatelistów Krzysztofa Sadowskiego i Józefa Domagały.

I Zjazd Absolwentów UMCS

14 czerwca odbył się I Zjazd Absolwentów UMCS. Program imprezy został podzielony na dwie części: oficjalną – odbywającą się na Wydziałach UMCS oraz integracyjno-rozrywkową – Piknik Absolwentów i Przyjaciół UMCS (połączony z koncertem zespołu Bajm), który odbył się na terenie Targów Lublin S.A.. Absolwenci odwiedzający przed południem swoje macierzyste Wydziały mogli spotkać się ze znajomymi z lat studiów, odnowić dawne przyjaźnie oraz uczestniczyć w konferencjach, wykładach czy panelach. Dzięki uzyskanemu wsparciu władz miasta i regionu, mediów oraz firm i organizacji zewnętrznych, wydarzenie miało charakter integrujący społeczność uniwersytecką z mieszkańcami miasta, jak również promujący ideę Lublina jako miasta akademickiego. W trakcie Zjazdu powadzona była również zbiórka publiczna na remont Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka” w ramach akcji „Absolwenci Swojej Chatce”.

Fot. Aneta Adamska

Prof. Roman Hauser

Prof. Roman Hauser doktorem *honoris causa* UMCS

25 czerwca prof. Roman Hauser, Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa oraz Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego i profesor zwyczajny Wydziału

Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, został doktorem *honoris causa* UMCS. Senat Uczelni nadał ten tytuł prof. R. Hausrowi za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauk prawnych w zakresie materialnego, proceduralnego i egzekucyjnego prawa administracyjnego oraz postępowania sadowoadministracyjnego, a także za szczególny wkład w kształtowanie nowego ładu publicznego Rzeczypospolitej Polskiej poprzez budowanie niezależności, prestiżu i pozycji sądownictwa administracyjnego.

Fot. Paweł Kucharski

Występ zespołu Czerwone Gitary

Rodzinny Piknik Pracowniczy UMCS

13 września w Ogrodzie Botanicznym odbył się Rodzinny Piknik Pracowniczy UMCS, w którym udział wzięło ok. 3000 obecnych i byłych pracowników wraz z rodzinami. Wśród atrakcji znalazły się m.in. gry i zabawy, kucyki i dmuchańce oraz warsztaty z chemii i fizyki dla dzieci, a także zajęcia sportowe i poczęstunek. Gwiazdą wieczoru był zespół „Czerwone Gitary”.

Fot. Aneta Adamska

Prof. Henryk Skarżyński

Prof. H. Skarżyński doktorem *honoris causa* UMCS

Wybitny lekarz, światowej sławy audiolog i otolaryngolog, pionier leczenia głuchoty przy użyciu implantów słuchowych – prof. dr hab. n. med. Henryk Skarżyński, 29 września otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS.

Prof. Henryk Skarżyński jest twórcą oraz wieloletnim dyrektorem resortowego Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu. Był inicjatorem i organizatorem Międzynarodowego Centrum Słuchu i Mowy w Kajetanach, a także Światowego Centrum Słuchu, w którym wykonuje się obecnie najwięcej w świecie operacji poprawiających słuch. Jako pierwszy w Polsce wykonał w 1992 r. zabieg wszczepienia implantów ślimakowych, inicjując przy tym program implantów słuchowych w kraju. Wraz z naukowcami z naszego Uniwersytetu stworzył w 2007 r. nowy, unikatowy kierunek kształcenia – logopedia z audiofonologią oraz uruchomił działające od roku 1998 Podyplomowe Studium Surdologopedii.

Publikacje:

- nowa edycja fraszek Sergiusza Riabinina pt. *Nie pisz Pan fraszek*, Wydawnictwo UMCS 2014;

- nowa edycja fraszek Jana Fiedurka pt. *W poszukiwaniu wartości*, Wydawnictwo UMCS 2014;

- Elektroniczny Słownik Biograficzny Absolwentów UMCS. Poprzez tę publikację chcemy podkreślić, jak dużą rolę odegrali i nadal odgrywają Absolwenci w kształtowaniu historii oraz budowaniu tożsamości Uniwersytetu. W celu stworzenia Słownika przygotowany został system informatyczny, w którym za pośrednictwem specjalnych formularzy każdy zainteresowany Absolwent może przekazać informacje dotyczące swojego życiorysu. Na ich podstawie opracowywane są biografie.

- monografia historyczna nt. dziejów Uniwersytetu od początków jego istnienia do czasów współczesnych (w przygotowaniu);

- wspomnienia pracowników i studentów UMCS z pierwszych lat funkcjonowania Uczelni 1944–1955 (w przygotowaniu).

Wydawnictwa filatelistyczno-promocyjne

W porozumieniu z Poczta Polska zostały wydane okolicznościowe jubileuszowe karty pocztowe i znaczki (po dwa wzory).

Rozmowy z Absolwentami

Od marca 2014 r. co dwa tygodnie na stronie www.umcs.pl w zakładce 70-lecie UMCS publikowane były fragmenty książki Łukasza Marcińczaka *Świat trzeba przekreślić. Rozmowy o imponderabiliach* (Wydawnictwo Norbertinum, Lublin 2013).

22–23.10 Posiedzenie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich w UMCS.

22.10 Nadanie tytułu doktora *honoris causa* prof. Adamowi Rotfeldowi.

23.10 Uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 2014/2015, połączona z koncertem Chóru Akademickiego im. J. Czerwińskiej i Orkiestry Trybunału Koronnego pod dyr. prof. U. Bobryk w ramach cyklu „Vivat UMCS, Vivat Lublin” (prawykonanie lubelskie).

WYDARZENIA

16.01

Koncert „Kolędy Świata”, który odbył się w ACK UMCS „Chatka Żaka”; gospodarzem był Chór Akademicki UMCS.

21.01

Koncert z cyklu „Bliżej źródła”, zorganizowany w Parafii Rzymskokatolickiej Niepokalanego Serca Maryi i św. Franciszka z Asyżu w Lublinie. Wystąpili: Chór Instytutu Muzyki UMCS, Akademicki Chór Uniwersytetu Medycznego, Chór Cordi Est z parafii św. Józefa Opiekuna Rodzin z Łęcznej, Młodzieżowy Chór Carduelis z Poniatowej, Chór Cum Musica z Poniatowej.

23.01

Koncert Mistrz i Uczniowie „Bez parasola”, zorganizowany w ACK, wystąpili: Piotr Selim oraz jego wychowankowie z Wydziału Artystycznego UMCS: Aleksandra Dąbrowska, Magdalena Celińska, Katarzyna Wasilewska, Piotr Bogutyn, Tomasz Piątek oraz członkowie Lubelskiej Federacji Bardów: Tomasz Deutryk i Krzysztof Nowak.

26.01

Koncert „Power of Unity”, zorganizowany w ACK UMCS „Chatka Żaka” przez Lubelskie Stowarzyszenie Gospel i Chatkę Żaka, partnerem było stowarzyszenie „I am second”.

4.02

Uroczystość wręczenia tomu jubileuszowego prof. J. Mazurowi – Dyrektorowi CJKP UMCS, będącego pokłosiem konferencji „70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska, procesy, tendencje” (2012).

12–13.02

Konferencja „Canadians and the Environment: Historical, Cultural and Literature Perspective”, zorganizowana przez Pracownię Badań Kanadyjskich Instytutu Anglistyki UMCS.

15.02

Premiera spektaklu *Ekspedycja Mrozek* w ACK UMCS „Chatka Żaka”. Koncepcja sztuki i reżyseria: Joanna Lewicka. Wystąpili: Przemysław Buksiński, Remigiusz Jankowski i Dariusz Jeż. Opracowanie muzyczne: Łukasz Jemioła, kostiumy: Marta „El Bruzda” Gózdź.

25.02

„Fotograf z Auschwitz” – spotkanie z autorką książki/projekcja filmu *Portrecista*, które odbyło się w Sali Rady Wydziału Humanistycznego.

26.02

Koncert „Mistrz i Uczniowie” w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki UMCS, podczas którego wystąpiła prof. Gabriela Klauza wraz ze studentami i absolwentami.

27.02

Wystawa „Komiks iberyjski (Półwysep w kadrach)”, zorganizowana w Centrum Języka Portugalskiego/Camões przez Instytut Cervantesa w Polsce i Muzeum UMCS pod patronatem Rektora prof. Stanisława Michałowskiego. Wystawę otworzył JE Ambasador Portugalii w Polsce Maria Amélia Paiva.

27.02

Konferencja „Poświadczanie Kompetencji Językowych w Akademickim Systemie Kształcenia”, zorganizowana na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS przez Zespół ds. Poświadczania Biegłości Językowej UMCS.

7.03

Wystawa „Najlepsze dyplomy Instytutu Sztuk Pięknych UMCS w Lublinie 2010–2013” w Galerii Labirynt.

9.03

Koncert Debiutów Zespołu Tańca Ludowego UMCS w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”.

11.03

IV Wojewódzki Konkurs Piosenki Rosyjskiej, zorganizowany przez Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS; udział w nim wzięło 50 uczniów z ponad 20 szkół z województwa lubelskiego.

13.03

Konferencja „Wybitni okiem X Muzy”, zorganizowana przez Instytut Kulturoznawstwa UMCS.

13.03

Zbiórka żywności – dla Małego Księcia „Słodkie 70-lecie UMCS” – akcja charytatywna, zorganizowana przez Wydział Filozofii i Socjologii UMCS w porozumieniu z Zarządem Uczelnianym Samorządu Studentów, której głównym celem była zbiórka żywności długoterminowej dla Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie i zwiększenie aktywności społecznej wśród studentów.

17.03

„Laboratorium językowe na UMCS – wczoraj i dziś” – wystawa zdjęć archiwalnych, wycieczka do kabiny tłumaczeń oraz prezentacje różnorodnych oblicz pracy tłumacza pt. „W sądzie, w kinie czy w kabinie?”, zorganizowana przez Instytut Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS.

19.03

Koncert kameralny (sólowne i kameralne formy instrumentalne), zorganizowany przez Zakład Pedagogiki Instrumentalnej UMCS w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki UMCS.

19–20.03

Konferencja „Paragrafy w świecie sportu”, zorganizowana przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA.

27.03

Konferencja „Myśl polityczna w dobie społeczeństwa informacyjnego.”

TOWARZYSZĄCE

Stan badań – metodologia – kategorie myśli politycznej. Adaptacja i modernizacja, zorganizowana w 30. rocznicę powstania Zakładu Myśli Politycznej Wydziału Politologii UMCS.

3–6.04

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Przemiany w państwie i prawie”, zorganizowana przez Koło Naukowe Mediacji i Negocjacji oraz Koło Obrońców Dyscyplinarnych przy współpracy Samorządu Doktorantów UMCS.

6.04

Koncert Wielkopostny „Stabat Mater”, zorganizowany przez Wydział Artystyczny w kościele oo. Kapucynów na Poczekajce. Wystąpili m.in. Chór Instytutu Muzyki UMCS oraz Orkiestra Trybunału Koronnego.

7.04

Koncert Kameralny w ramach XVIII Lubelskiego Forum Sztuki Współczesnej im. W. Lutosławskiego, któremu towarzyszyła wystawa grafiki Andrzeja Mosia z Instytutu Sztuk Pięknych. Wydarzenie zostało zorganizowane w Sali Kameralnej Instytutu Muzyki UMCS przez nasz Uniwersytet i Filharmonię im. H. Wieniawskiego w Lublinie.

7.04

Jak wykształcić dobrego nauczyciela języka obcego, czyli o historii praktyk metodycznych na UMCS – prezentacja multimedialna oraz wymiana poglądów studentów i nauczycieli nt. doświadczeń i spostrzeżeń z przeprowadzanych praktyk, zorganizowana przez Instytut Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS.

Konferencja z cyklu „Polish for the Study of English” pn. „Visions and Revisions”, zorganizowana przez Zakład Literatury Angloirlandzkiej Instytutu Anglistyki UMCS.

10–11.04

Konferencja „Współczesne media” zorganizowana pod hasłem „Medialny obraz świata” przez Wydział Politologii UMCS.

23.04

Koncert „Powróćmy jak za dawnych lat” Tomasza Momota z Wydziału Artystycznego UMCS. W repertuarze znalazły się „szlagiery” okresu dwudziestolecia międzywojennego w autorskich aranżacjach.

24–25.04

Konferencja „Między dialogiem a oporem obywatelskim”, zorganizowana przez Zakład Socjologii Wsi i Miasta Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS.

24–25.04

Konferencja „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2013”, zorganizowana w Muzeum Lubelskim przez Instytut Archeologii UMCS i Muzeum Lubelskie.

25.04

Światowy Dzień Ziemi, Dzień Geografii na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

1.05

Koncert z okazji 10. rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej „IX Symfonia L. van Beethovena”, zorganizowany przez Prezydenta Miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka i Prorektora ds. Studenckich UMCS prof. Urszulę Bobryk na Placu Zamkowym.

9–10.05

I Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Coach, trener, doradca – zawodami XXI wieku”, zorganizowana przez Wydział Filozofii i Socjologii UMCS, Wydział Zarządzania Uni-

wersytetu Łódzkiego i Wydział Podstaw Techniki Politechniki Lubelskiej.

12–14.05

Wykłady prof. Ronalda Langackera (Kalifornia) z gramatyki kognitywnej, zorganizowane przez Zakład Języka Angielskiego UMCS.

14.05

Kozienalia na sportowo, zorganizowane przez Centrum Kultury Fizycznej UMCS i Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów w obiektach CKF i na Wydziale Ekonomicznym.

14–15.05

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Feminizm”, zorganizowana przez Zakład Ruchów Politycznych UMCS.

15–16.05

Międzynarodowa konferencja naukowa „Myśl filozoficzno-społeczna w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej”, zorganizowana przez Zakład Etyki Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS.

15–16.05

Międzynarodowa konferencja naukowa „Zasada legalizmu w procesie karnym”, zorganizowana przez Katedrę Postępowania Karnego UMCS w Nałęczowie.

16–17.05

Symposium „Prawo karne i polityka w państwie rzymskim”, zorganizowane na Wydziale Prawa i Administracji z okazji jubileuszu UMCS i 70. urodzin prof. M. Kuryłowicza przez Zakład Historii Starożytnej Instytutu Historii UMCS oraz Zakład Prawa Rzymskiego Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

21.05

Koncert Mistrz i Uczniowie pt. „Muzyczne szlagiery”, zorganizowany

w ACK UMCS „Chatka Żaka”. Wystąpiła prof. Elwira Śliwkiewicz-Cisak i jej wychowankowie.

29.05

Wielki Piknik Naukowy dla dzieci, zorganizowany na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS przez Uniwersytet Dzieci UMCS, którego gościem był gen. Mirosław Hermaszewski.

29–31.05

56. Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, zorganizowany przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego UMCS, poświęcony 25-leciu transformacji ustrojowej w Polsce i w państwach Europy Środkowo-Wschodniej.

5–6.06

Symposium rzeźby i ceramiki, zorganizowane przez Zakład Rzeźby i Ceramiki Instytutu Sztuk Pięknych UMCS.

11–12.06

Konferencja „Współczesne wyzwania kreatywności”, zorganizowana przez Wydział Filozofii i Socjologii UMCS oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS.

13.06

Koncert autorski literacko-muzyczny absolwenta UMCS Wojciecha Rybickiego pt. „Muzyczne nastroje”, zorganizowany w Domu Kultury LSM.

14.06

Koncert muzyki jazzowej – wspólny występ absolwentów Wydziału Artystycznego (kierunku jazz i muzyka estradowa) oraz ich profesorów w Inkubatorze Medialno-Artystycznym.

14–18.06

Wystawa „Absolwentów rocznik 1984”, przygotowana przez artystów – absolwentów Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS w 30. rocznicę ukończenia studiów.

16–17.06

Konferencja „Polska i Unia Europejska wobec wyzwań współczesnego świata”,

połączona z debatą „Szkolnictwo wyższe w Polsce w procesie integracji europejskiej”, zorganizowana przez Zakład Stosunków Międzynarodowych UMCS i Lubelski Oddział PAN.

17.06

Koncert „Absolwenci Instytutu Muzyki UMCS – animatorami szkolnego ruchu chóralnego w regionie lubelskim”, zorganizowany w Auli Centrum Kongresowego Uniwersytetu Przyrodniczego.

22–24.06

Konferencja „Jan Karcki. Misja kompletna”, zorganizowana w Jeszycach Chachmiej Lublin i na Zamku Lubelskim z okazji 100. rocznicy urodzin Jana Karckiego, w trakcie której wręczono „Orły Karckiego”.

29.06

Koncert Oratoryjno-Organowy „20 lat potrójnych organów w kościele na Poczekajce”, zorganizowany przez Zakład Muzyki Organowej, Sakralnej i Improwizacji UMCS oraz Parafię Niepokalanego Serca Maryi i św. Franciszka w Lublinie.

27.07

XI Biesiada Archeologiczna w Masłomęczu, zorganizowana na terenie Wioski Gotów.

11–13.09

Konferencja „Social and Political Movements, Leaders, Education and Expectations in the Age of Globalization”, zorganizowana przez Wydział Politologii UMCS.

16–18.09

Konferencja „Zwischen Orten, Zeiten und Sprachen. Zum Transitorischen in der Literatur”, zorganizowana przez Zakład Literaturoznawstwa Germańskiego, Zakład Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparatystyki Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS.

17.09

Uroczysta Ogólnopolska Inauguracja Programu Lane’a Kirklanda na UMCS, będąca częścią Kursu Orientacyjno-Przy-

gotowawczego dla Stypendystów Programu Kirklanda, mającego na celu przygotowanie kulturowe i językowe stypendystów do rocznego pobytu w Polsce.

18–20.09

Konferencja „Sacrum w kulturze tradycyjnej i współczesnej”, zorganizowana przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Oddział PTL w Lublinie, Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, Muzeum Wsi Lubelskiej, Muzeum Lubelskie, Zarząd Główny Stowarzyszenia Twórców Ludowych oraz KUL.

22–23.09

Konferencja „Language Skills: Working with Text and around Text”, zorganizowana przez Instytut Anglistyki UMCS i Katolicki Uniwersytet Lubelski.

23.09

III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Wychowanie ku wartościom. Nauczyciel-wychowawca wobec kryzysu moralnego współczesnego świata”, zorganizowana przez Zakład Etyki UMCS oraz Bursy Szkolne nr 2 i nr 3 w Lublinie.

25–26.09

Konferencja „Doświadczenia z polityką publiczną”, zorganizowana przez Zakład Socjologii Wsi i Miasta UMCS.

25–26.09

Konferencja „Ryzyko i analiza ryzyka jako kategorie badawcze współczesnych stosunków międzynarodowych”, zorganizowana przez Zakład Stosunków Międzynarodowych UMCS.

20–21.10

Konferencja „Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych, społecznych i politycznych XIX wieku”, zorganizowana przez Wydział Artystyczny UMCS.

22.10

Wykład prof. Jana Gehla „Jak tworzyć miasto przyjazne ludziom?”, zorganizowany przez Urząd Miasta Lublin w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

POCZUJ PRZYJEMNOŚĆ WYGRYWANIA

www.azs.umcs.pl

 /KUAAZSUMCS

Posiadasz Dyplom UMCS?

Zapisz się do Programu i odbierz Kartę Absolwenta UMCS

Skorzystaj z przywilejów jakie daje Ci Karta:

- Zniżki na studia podyplomowe, warsztaty, kursy i szkolenia
- Rabaty nawet do 50% u Partnerów Programu Absolwent UMCS
- Dostęp do zbiorów Biblioteki Głównej UMCS
- Wsparcie rozwoju osobistego i zawodowego Absolwentów
- Zniżki na ofertę kulturalną i sportową Uniwersytetu
- Możliwość uczestnictwa w projektach i wydarzeniach dla Absolwentów

Więcej na: www.umcs.pl/absolwent

Dołącz do nas!

/Program.Absolwent.UMCS

@Absolwenci_UMCS

Organizator Programu:

Sponsorzy Programu:

Partnerzy Programu:

